

**KONSOLIDOVANI
IZVEŠTAJ O POSLOVANJU
ZA 2013. GODINU**

 Telekom Srbija **2013.**

**KONSOLIDOVANI GODIŠNJI
IZVEŠTAJ O POSLOVANJU
„TELEKOM SRBIJA“ A.D. BEOGRAD
ZA 2013. GODINU**

SADRŽAJ

Kratak prikaz

Preduzeće za telekomunikacije „Telekom Srbija“ a.d. i zavisna društva
Uvodna reč generalnog direktora

Razvoj i okruženje

Istorijat
Tržište
Izveštaj o korporativnoj i društvenoj odgovornosti

Korporativno upravljanje

Korporativni organi i
Sistem korporativnog upravljanja

Poslovanje

Strategija
Usluge
Investicije
Korisnici
Zaposleni
Upravljanje rizicima

Finansijski rezultati

Konsolidovani izveštaj
Finansijski izveštaji matičnog i zavisnih društava

KRATAK PRIKAZ

PREDUZEĆE ZA TELEKOMUNIKACIJE „TELEKOM SRBIJA“ A.D. I ZAVISNA DRUŠTVA

PREDUZEĆE ZA TELEKOMUNIKACIJE TELEKOM SRBIJA a.d., BEOGRAD

Javno preduzeće PTT saobraćaja „Srbija“, Beograd (JP PTT ili JP PTT saobraćaja „Srbija“) je dana 23. maja 1997. godine osnovalo Preduzeće za telekomunikacije „Telekom Srbija“ a.d., Beograd (u daljem tekstu: Telekom Srbija ili Društvo ili Matično društvo) i tom prilikom predalo Društvu sva sredstva telekomunikacija, isključujući nekretnine i određena druga sredstva i obaveze. Društvo je registrovano 29. maja 1997. godine kao akcionarsko društvo, osnovano na neodređeno vreme.

U skladu sa Zakonom o privrednim društvima („Sl. glasnik RS,“ br. 36 od 27. maja 2011. godine i br. 99 od 27. decembra 2011. godine), Skupština akcionara Društva je 2012. godine usvojila Statut kojim se utvrđuje da su organi upravljanja Društvom: Skupština, Nadzorni odbor i Izvršni odbor.

Osnovna delatnost Društva je pružanje telekomunikacionih usluga, od kojih su najznačajnije usluge domaćeg i međunarodnog telefonskog saobraćaja, fiksne telefonske usluge, tranzitiranje saobraćaja, prenos podataka, zakup linija, usluge na celom mrežnom području, dodatne usluge u oblasti mobilne telefonije, fiksne usluge, Internet i multimedijalne usluge. Pretežna delatnost Društva, saglasno važećoj nomenklaturi delatnosti, je delatnost kablovskih telekomunikacija.

Društvo takođe pruža usluge u oblasti zakupa, izgradnje, upravljanja i zaštite telekomunikacione infrastrukture, izdaje telefonske imenike, pruža usluge poziva preko operatera i usluge korišćenja elektronskog imenika u oblasti fiksnih telefonskih usluga.

Društvo poseduje licencu za mobilnu telefoniju (GSM/GSM1800 i UMTS/IMT-2000). U 2007. godini Društvo je obnovilo licencu za fiksnu telefoniju. Od 2009. godine Društvo poseduje licencu za fiksni bežični pristup (CDMA).

U skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama („Sl. glasnik RS“ br. 44, od 30. juna 2010. godine) Republička agencija za elektronske komunikacije (RATEL ili Agencija) je definisala devet tržišta koja podležu prethodnoj regulaciji.

Različite obaveze su nametnute operatoru u zavisnosti od tržišta za koji je proglašen za operatora sa značajnom tržišnom snagom. Između ostalih, sledeće obaveze su propisane za operatora sa značajnom tržišnom snagom: objavljivanje određenih podataka u formi standardne ponude, nediskriminatorско postupanje, omogućavanje pristupa i korišćenje elemenata mreže i pripadajućih sredstava, kontrola cena, primena troškovnog računovodstva, zabrana obračunavanja prekomernih cena, tarifna kontrola, itd.

Telekom Srbija je 2011. godine proglašen za operatora sa značajnom tržišnom snagom na svim tržištima, osim na maloprodajnom tržištu distribucije medijskih sadržaja.

Telekom Srbija je akcionarsko društvo čiji se upisani, autorizovani, izdati i uplaćeni akcijski kapital sastoji od 1.000.000.000 običnih akcija.

Telekom Srbija na dan 31. decembra 2013. godine ima učešće u kapitalu sledećih zavisnih društava

- „Telekomunikacije Republike Srpske“ a.d. Banja Luka, Republika Srpska, odnosno „Mtel“ a.d. Banja Luka (65% akcijskog kapitala);
- Društvo za telekomunikacije „mtel“ DOO, Podgorica, Crna Gora (51% kapitala);
- Privredno društvo za održavanje i obezbeđivanje objekata, imovine i druge usluge „Telus“

KRATAK PRIKAZ

akcionarsko društvo, Beograd, Republika Srbija (100% akcijskog kapitala);

- Društvo za telekomunikacije „FiberNet“ DOO., Podgorica, Crna Gora (100% kapitala);
- TS:NET B.V., Amsterdam, Holandija (100% kapitala); i
- Društvo za telekomunikacije „HD-WIN“ d.o.o., Beograd, Republika Srbija (51% kapitala).

	Procenat učešća
„Mtel“ a.d. Banja Luka	65%
„mtel“ DOO Podgorica	51%
„Telus“ a.d. Beograd	100%
„FiberNet“ DOO Podgorica	100%
TS:NET B.V. Amsterdam	100%
„HD-WIN“ d.o.o. Beograd	51%

ZAVISNA DRUŠTVA

TELEKOMUNIKACIJE REPUBLIKE SRPSKE akcionarsko društvo, Banja Luka

„Telekomunikacije Republike Srpske“ akcionarsko društvo Banja Luka (dalje u tekstu: Mtel) sa sedištem u Banja Luci, Republika Srpska, nalazi se na adresi Kralja Petra I Karađorđevića 93. Puni poslovni naziv društva je Telekomunikacije Republike Srpske akcionarsko društvo Banja Luka, a koriste se i dodatna dva skraćena poslovna imena: Mtel a.d. Banja Luka i Telekom Srpske a.d. Banja Luka.

Osnovna delatnost Mtel-a je pružanje telekomunikacionih usluga, od kojih su najznačajnije usluge domaćeg i međunarodnog telefonskog saobraćaja. Pored toga, Mtel nudi i širok spektar ostalih telekomunikacionih usluga, uključujući ostale usluge fiksne i mobilne telefonije, prenos podataka, zakup linija, privatni vodovi, usluge na celom mrežnom

području, dodatne usluge u oblasti mobilne telefonije, internet i multimedijalne usluge. Mtel, takođe, pruža usluge u oblasti zakupa, izgradnje, upravljanja i zaštite telekomunikacione infrastrukture.

Na dan 31. decembra 2013. godine Mtel je obezbeđivao usluge fiksne telefonije za 291,371 korisnika i internet usluge za 161,008 korisnika, uključujući i integrisane usluge za 56,698 korisnika. Takođe, na dan 31. decembra 2013. godine, Mtel je pružao usluge mobilne telefonije za 1,434,630 korisnika.

Na dan 31. decembra 2013. godine, Mtel je imao 49% učešća u pridruženom društvu Mtel d.o.o. Podgorica (Republika Crna Gora). Preostalih 51% akcija u vlasništvu je Matičnog društva – „Telekom Srbija“ a.d. Beograd.

DRUŠTVO ZA TELEKOMUNIKACIJE „mtel“ DOO., Podgorica

U konzorcijumu sa Ogalar B.V., Amsterdam, „Telekom Srbija“ a.d. je 2007. godine dodeljena posebna licenca za građenje, posedovanje i eksploataisanje mobilne javne telekomunikacione mreže i pružanje mobilnih javnih telekomunikacionih usluga, kao i licenca za pružanje javnih telekomunikacionih servisa putem fiksnog bežičnog pristupa (WIMAX) u Crnoj Gori. U cilju stvaranja uslova za pružanje usluga za koje je dodeljena pomenuta licenca, dana 4. aprila 2007. godine, osnovano je novo pravno lice, Društvo za telekomunikacije „mtel“ DOO Podgorica (u daljem tekstu: mtel).

Po dobijanju licence za rad mreže mobilne telefonije podignuta je u roku od 77 dana.

Osnovna delatnost mtel je pružanje telekomunikacionih usluga, u oblasti mobilne i fiksne bežične telefonije, kao i internet usluga.

**PRIVREDNO DRUŠTVO ZA ODRŽAVANJE
I OBEZBEĐIVANJE OBJEKATA, IMOVINE I
DRUGE USLUGE „TELUS“ akcionarsko društvo,
BEOGRAD**

U okviru registrovane delatnosti, Privredno društvo za održavanje i obezbeđivanje objekata, imovine i druge usluge „Telus“ akcionarsko društvo (u daljem tekstu: Telus), pruža usluge:

- obezbeđivanja objekata i imovine (fizičko tehničko obezbeđenje - FTO, protiv požarna zaštita - PPZ i pratnje novca),
- održavanja higijene poslovnog prostora i objekata i
- angažovanja izvršilaca na pomoćnim i fizičkim poslovima.

Od 2008. godine Telus poseduje sertifikat o uspostavljenom i primenjenom standardu SRPS ISO 9001 – Sistem menadžmenta kvaliteta i od 2012. godine standard OHSAS 18001 – Sistem upravljanja zaštitom zdravlja i bezbednosti na radu.

U 2013. godini izvršena je planirana implementacija standarda kvaliteta ISO 14001 – Sistem upravljanja zaštitom životne sredine.

**DRUŠTVO ZA TELEKOMUNIKACIJE „FiberNet“
DOO, PODGORICA**

Osnovna delatnost Društva za telekomunikacije „FiberNet“ d.o.o. (u daljem tekstu: FiberNet) je izgradnja, posedovanje, eksploatacija i održavanje transportne i telekomunikacione mreže, kao i pružanje telekomunikacionih servisa.

Namena izgrađene komunikacione mreže je obezbeđivanje transportnih kapaciteta za provajdere komunikacionih usluga na teritoriji Crne Gore, kao i povezivanje sa inostranim telekomunikacionim mrežama.

TS:NET, B.V., AMSTERDAM (Holandija)

Osnovna delatnost privrednog društva TS:NET, B.V., sa sedištem u Amsterdamu, Holandija (u daljem tekstu: TS:NET, B.V. ili društvo) je iznajmljivanje telekomunikacione opreme i obavljanje drugih pratećih delatnosti, u cilju stvaranja uslova za izgradnju i eksploataciju međunarodne transportne mreže Matičnog društva.

**DRUŠTVO ZA TELEKOMUNIKACIJE „HD-WIN“
d.o.o., BEOGRAD**

Društvo za telekomunikacije HD-WIN d.o.o. Beograd (u daljem tekstu: HD-WIN ili društvo ili Arenasport) bavi se kablovskom telekomunikacijom preko TV kanala Arena Sport.

HD-WIN je osnovan 13. marta 2009. godine, na osnovu Odluke o osnivanju kao društvo sa ograničenom odgovornošću. HD-WIN je nosilac prava za emitovanje sportskih kanala na teritoriji Republike Srbije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Hrvatske.

Na dan 21. jula 2011. godine, Ugovorom o pristupanju izvršena je promena vlasničke strukture HD-WIN, nakon čega je „Telekom Srbija“ a.d. Beograd postao vlasnik 51% udela.

UVODNA REČ GENERALNOG DIREKTORA

Poštovani,

Poslovanje Društva u 2013. godini obeležili su trendovi koji su prisutni na našem tržištu već duži niz godina. Kompletan javni sektor i privreda se zbog teškog nasleđa suočava sa brojnim izazovima, a kao posledica toga ni položaj građana ne može da bude zadovoljavajući.

No bez obzira na sve, mi smo u toku 2013. predano radili na ispunjenju naših poslovnih ciljeva kako bi bili još spremniji za žestoku tržišnu utakmicu koja se vodi i koja svakodnevno postaje izraženija. Zbog toga možemo da budemo zadovoljni postignutim rezultatima.

Ostvarili smo značajan rast neto dobiti, kako na nivou Društva, tako i na nivou Matičnog i zavisnih društava. Tome su, pre svega, doprineli stabilizacija kursa u Republici Srbiji i značajna otplata kredita.

Uspeli smo da merama kontrole smanjimo nivo poslovnih troškova, kako u Društvu, tako i na nivou Matičnog i zavisnih društava.

Poslovni prihodi i EBITDA, takođe, zabeležili su blagi pad na nivou Društva i na nivou Matičnog i zavisnih društava.

Pritisak konkurencije i regulatora u svim segmentima tržišta su očigledni i odražavaju se, kako na ostvareni prihod, tako i na broj korisnika. Bez obzira na te okolnosti, u 2013.

godini uspjeli smo da zaustavimo neke od negativnih trendova iz prethodnog perioda, a pre svega u mobilnoj telefoniji.

Mobilna telefonija je zabeležila blagi rast broja korisnika i značajnu promenu strukture istih u korist *postpaid* korisnika. Atraktivni paketi koje nudimo našim korisnicima i kvalitet mreže i usluge su imali značajan uticaj na promenu trenda.

Broj korisnika i saobraćaj ostvaren u fiksnoj telefoniji opadaju u skladu sa globalnim trendom. Broj naših *broadband* i IPTV korisnika ima već stabilan rast, dok naš BOX paket iz godine u godinu jača i značajno nas diferencira u odnosu na konkurenciju.

Značajna ulaganja u 2013. godini bila su usmerena na održavanje i poboljšanje kvaliteta mreže u svim segmentima. Cilj nam je bio omogućavanje većih brzina u prenosu podataka i kvaliteta svih ostalih usluga, kao i uvođenje novih usluga, između ostalog i u domenu integrisanih ICT servisa.

U 2013. godini smo obezbedili finansijsku stabilnost i uredno izmirivali sve naše obaveze prema poveriocima, sproveli smo reorganizaciju sa ciljem postizanja efikasnosti poslovnih procesa i približavanja naših usluga korisnicima.

U toku 2013. doneta je odluka o isplati privremene dividende (međuidividue) u iznosu od 7,6 milijardi dinara, koja je do ovog trenutka i isplaćena našim akcionarima.

Očekujemo da ćemo se i u narednoj godini suočavati sa novim izazovima na tržištu i u društvu. Značajan pritisak konkurencije i regulatora nas očekuje u svim segmentima, posebno u fiksnoj telefoniji kroz uvođenje mogućnosti prenosa broja.

Na te izazove ćemo odgovoriti daljim investiranjem u mrežu i uvođenjem novih

usluga i paketa usluga, čime ćemo našim korisnicima omogućiti da na pristupačan način koriste širok spektar usluga koje nudimo.

To će zahtevati još veće angažovanje i posvećenost, kako menadžmenta, tako i zaposlenih, postizanje strateških ciljeva koje ćemo definisati kroz novi Strateški poslovni plan, uz inovacije usluga i tehnologije, kao i uz maksimalnu iskorišćenost svih resursa: ljudskih, finansijskih i tehničko-tehnoloških i još bolju optimizaciju troškova poslovanja.

Namera nam je da dobrim strateškim odlukama održimo poziciju regionalnog lidera u svim oblastima poslovanja.

Telekom Srbija će u narednoj godini, kao i svih prethodnih godina, nastaviti da se afirmiše kao jedna od vodećih društveno odgovornih kompanija, koja proaktivno deluje u svim sferama kulturnog, društvenog i sportskog života, kroz saradnju i podršku zajednici i pojedincima.

Zahvaljujem se svim našim akcionarima, poslovnim partnerima, zaposlenima i svima ostalima koji prepoznaju naše ideje i podržavaju našu viziju da „Telekom Srbija“ a.d. Beograd, kao nacionalna kompanija, bude moderna i da prati sve trendove na savremenom komunikacionom tržištu. Posebno se zahvaljujem našim vernim korisnicima koji nam ukazuju poverenje i zbog kojih i postojimo tako dugo i uspešno na tržištu.

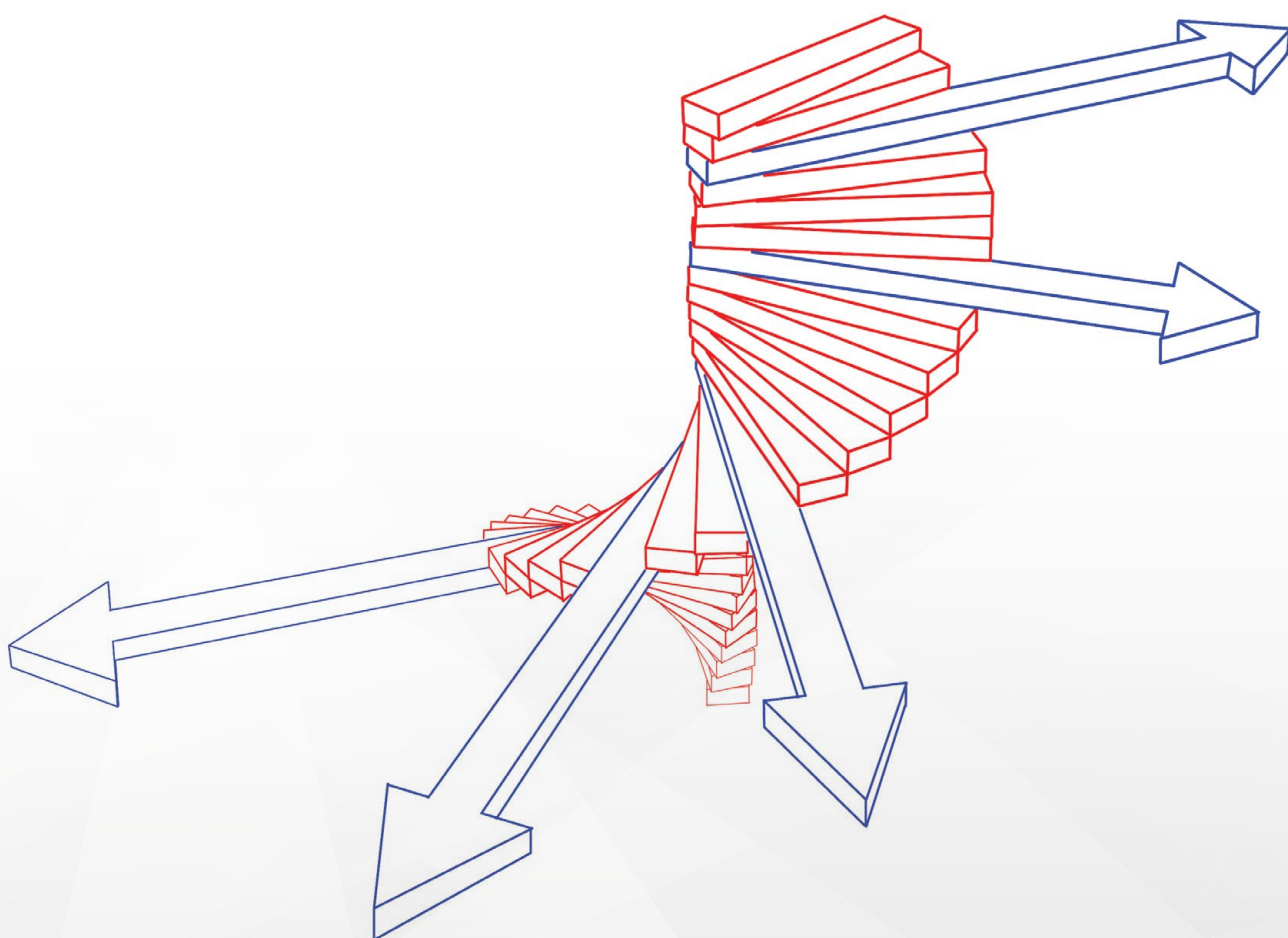
Pozivam vas da našu viziju delimo i u budućnosti.

Srdačno

Predrag Ćulibrk

Generalni direktor Telekom Srbija a.d. Beograd

RAZVOJ I OKRUŽENJE

ISTORIJAT

Telekom Srbija

Maj 1997. - Javno preduzeće PTT saobraćaja „Srbija“ (u daljem tekstu: JP PTT) osnovalo je, u formi jednočlanog akcionarskog društva, Preduzeće za telekomunikacije „Telekom Srbija“ a.d. (dalje u tekstu: Telekom Srbija ili Društvo ili Matično društvo).

Jun 1997. - U okviru privatizacije dela kapitala, 49% akcija prodato je kompaniji STET INTERNATIONAL NETHERLANDS N.V., holandskoj filijali italijanske telekomunikacione kompanije Telecom Italia (29% akcija) i grčkoj telekomunikacionoj kompaniji HELLENIC TELECOMMUNICATIONS ORGANIZATION S.A. (OTE) (20% akcija).

Februar 2003. - Zaključen je ugovor na osnovu koga je JP PTT otkupio celokupan paket akcija Telekom Srbija, u vlasništvu Telecom Italia, i stekao ukupno 80% akcija Telekom Srbija, dok je preostali iznos od 20% akcija ostao u vlasništvu OTE.

Septembar 2010. - Na osnovu Zaključka Vlade Republike Srbije, 05 - broj 023-6816, od 21. septembra 2010. godine i Odluke Upravnog odbora JP PTT, od 20. septembra 2010. godine, o prenosu, bez naknade, akcija Telekom Srbija na Republiku Srbiju, JP PTT i Vlada Republike Srbije su 24. septembra 2010. godine zaključili Ugovor o prenosu bez naknade akcija Telekom Srbija – Poklonu. Zaključenjem ovog ugovora, Republika Srbija je postala većinski vlasnik Telekom Srbija i stekla pravo svojine na 80% akcija u Telekom Srbija, dok je 20% akcija ostalo u vlasništvu OTE.

Decembar 2011. – Skupština akcionara Telekom Srbija donela je dana 16. decembra 2011. godine Odluku o sticanju sopstvenih akcija, koje su

bile u posedu OTE, kao manjinskog akcionara Društva, dok je, polazeći od navedene odluke dana 29. decembra 2011. godine Skupština akcionara odobrila i zaključenje Ugovora o prodaji akcija između Telekoma Srbija i OTE Grčka., koji je dana 30. decembra 2011. godine i zaključen.

Januar 2012. – Dana 25. januara 2012. godine u potpunosti su isplaćena sredstva na ime udela manjinskog akcionara OTE u kapitalu Društva. Nakon ovog datuma, Telekom Srbija je postao vlasnik 20% akcija.

Maj 2012. - Odlukom Vlade Republike Srbije o prenosu akcija bez naknade građanima - nosiocima prava, zaposlenima i bivšim zaposlenima Preduzeća za telekomunikacije „Telekom Srbija“ a.d. Beograd, od 27. aprila 2012. godine, a u skladu sa Zakonom o pravu na besplatne akcije i novčanu naknadu koju građani ostvaruju u postupku privatizacije („Sl. glasnik RS“, br. 123/07 i 30/10) utvrđen je postupak i način prenosa besplatnih akcija Telekom Srbija na građane, kao nosioce tog prava, zaposlene i bivše zaposlene Telekom Srbija, uključujući zaposlene i bivše zaposlene JP PTT i njihove pravne prethodnike, i na osnovu iste izvršena podela besplatnih akcija. Nakon podele besplatnih akcija došlo je do promene strukture vlasničkog kapitala Telekom Srbija, tako da je udeo Republike Srbije 58,11%, Telekom Srbija 20%, građani Srbije stekli su 14,95%, a zaposleni i bivši zaposleni su stekli 6,94% akcija Telekom Srbija.

Mtel

Javno osnovno državno preduzeće za telekomunikacije Republike Srpske, Banja Luka – Mtel, registrovano je na dan 20. decembra 1996. godine i do 12. decembra 2002. godine

RAZVOJ I OKRUŽENJE

osnovano je kao državno preduzeće u potpunom državnom vlasništvu, kada je izvršena vlasnička transformacija u akcionarsko društvo i promenjen naziv u Telekomunikacije Republike Srpske, a.d. Banja Luka.

U skladu sa Zakonom o privatizaciji državnog kapitala u preduzećima, Rešenjem Osnovnog suda u Banja Luci, od 12. decembra 2002. godine, upisana je promena imena u Telekomunikacije RS, a.d. Banja Luka, i statusna promena. Na osnovu Rešenja Osnovnog suda u Banja Luci, od 28. juna 2007. godine, upisana je statusna promena - vlasnička transformacija, prodajom ukupnog dela državnog kapitala Telekom Srbija a.d. Beograd.

Kupovinom 65% državnog kapitala, Telekom Srbija je postao većinski vlasnik Mtel-a.

Trenutno, Mtel ima sledeću strukturu kapitala:

- Telekom Srbija, a.d. Beograd, Srbija – 65,01%;
- Penzijski rezervni fond a.d., Banja Luka – 9,47%;
- Fond za restituciju Republike Srpske, a.d. Banja Luka – 5,03%;
- Zepter fond, a.d. Banja Luka – 4,89%;
- Ostali akcionari – 15,60%.

Tokom decembra 2013. godine, pokrenut je postupak spajanja, uz pripajanje zavisnog pravnog lica – TT Inženjeringa d.o.o. Banja Luka od strane Mtel-a.

Mtel je vlasnik 49% udela u Društvu za telekomunikacije mtel DOO Podgorica.

mtel

Društvo za telekomunikacije mtel DOO Podgorica, registrovano je 4. aprila 2007. godine u Centralnom registru Privrednog suda u Podgorici, u skladu sa Zakonom o privrednim društvima Crne Gore ("Službeni list RCG", br. 6/2002, „Službeni list CG“, br. 17/2007, 80/2008, 40/2010, 73/2010, 36/2011 i 40/2011) pod registracionim brojem 5-0368574/001.

Osnivači mtel -a bili su:

1. Preduzeće za telekomunikacije „Telekom Srbija“ a.d., sa sedištem u Beogradu, Republika Srbija, sa 51% vlasničkog udela i
2. Ogalar B.V., sa sedištem u Amsterdamu, Holandija, sa 49% vlasničkog udela.

Manjinski osnivač mtel, Ogalar B.V., Amsterdam, Holandija je 1. februara 2010. godine prodao svoj udeo preduzeću za telekomunikacije Republike Srpske Banja Luka, Republika Srpska.

U skladu sa Odlukom vlasnika mtel-a o povećanju kapitala, od 12. marta 2010. godine, izvršena je dokapitalizacija mtel-a u iznosu od EUR 40,000,000. Sredstva dokapitalizacije su uplaćena od strane vlasnika zaključno sa 15. martom 2010. godine, u zavisnosti od njihovog proporcionalnog učešća u mtel-u.

mtel poseduje licence za obavljanje telekomunikacione delatnosti dobijene od Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost Crne Gore.

Osnovna delatnost mtel-a je pružanje telekomunikacionih usluga i druge poslovne aktivnosti.

Telus

Telus je osnovan Odlukom Upravnog odbora Telekom Srbija i počeo sa radom u maju 2005. godine kao zatvoreno akcionarsko društvo, 100% u vlasništvu osnivača – Telekom Srbija.

FiberNet

Jul 2008. godine - Matično društvo je sa Željeznicom Crne Gore zaključilo Ugovor o zajedničkom ulaganju za postavljanje, eksploataciju i održavanje optičkog i energetskog kabla duž pruge Bar-Vrbnica.

Decembar 2008. godine – U cilju realizacije navedenog ugovora, Upravni odbor Matičnog društva doneo je Odluku o osnivanju FiberNet-a.

April 2013. godine – Nadzorni odbor Matičnog društva doneo je dana 25. aprila 2013. godine, a u cilju omogućavanja povraćaja dela osnivačkog kapitala, Odluku broj 125658/11-2013 kojom se daje saglasnost na donošenje Odluke o smanjenju osnovnog kapitala FiberNet-a.

Jul 2013. godine – Dana 30. jula 2013. godine nadležni korporativni organ FiberNet-a doneo je Odluku o smanjenju osnovnog kapitala.

TS:NET B.V.

Februar 2010. godine - Izvršena je registracija TS:NET B.V. u formi zatvorenog akcionarskog društva sa ograničenom odgovornošću.

Maj 2013. godine - Nadzorni odbor Matičnog društva doneo je dana 23.5.2013. godine Odluku br. 152744/14-2013 kojom je data saglasnost na donošenje Odluke o

smanjenju osnovnog kapitala TS:NET B.V., a u cilju povlačenja raspoloživih sredstava u korist Matičnog društva.

Septembar 2013. godine – Nadzorni odbor Matičnog društva doneo je dana 19. septembra 2013. godine, Odluku broj 288253/11-2013 kojom je data saglasnost u pogledu iznosa odobrenog smanjenja kapitala TS:NET B.V.

HD-WIN

Društvo za telekomunikacije „HD-WIN“ d.o.o je osnovano 13. septembra. 2009. godine.

Od septembra 2010. godine u svom 100% vlasništvu ima i HD-WIN ARENA SPORT u Hrvatskoj, koje ima dozvolu za emitovanje na teritoriji Hrvatske.

RAZVOJ I OKRUŽENJE

TRŽIŠTE

Makroekonomski podaci

REPUBLIKA SRBIJA

Tokom četvrtog kvartala 2012. godine i na početku 2013. godine makroekonomski indikatori pokazuju znake poboljšanja: privredna aktivnost se blago oporavlja, inflacija je naglo zaustavljena, dok se spoljni deficit smanjuje.

Podaci o ekonomskim kretanjima u 2013. godini procenjeni su na osnovu dostupnih i do sada objavljenih podataka. Realni rast BDP, u cenama iz prethodne godine, u četvrtom kvartalu 2013. godine, u odnosu na isti period prethodne godine, iznosio je 2,7%. BDP izražen u tekućim cenama u 2013. godini iznosi RSD 3.761,3 mlrd.

Potrošačke cene u decembru 2013. godine, u odnosu na isti mesec 2012. godine, povećane su za 2,2%, dok prosečan godišnji rast iznosi 7,8%.

Industrijska proizvodnja u Republici Srbiji u decembru 2013. godine veća je za 0,5% u odnosu na decembar 2012. godine, a u odnosu na prosek 2012. godine veća je za 9,5%. Industrijska proizvodnja u periodu januar – decembar 2013. godine, u odnosu na isti period 2012. godine, veća je za 5,5%.

Posmatrano po sektorima, u decembru 2013. godine, u odnosu na isti mesec 2012. godine, zabeležena su sledeća kretanja:

- sektor Snabdevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija, rast od 5,9%,
- sektor Rudarstvo, rast od 5,7%, i
- sektor Prerađivačka industrija, pad od 1,9%.

Najveći uticaj na rast industrijske proizvodnje u

2013. godini, u odnosu na 2012. godinu, imale su: proizvodnja motornih vozila i prikolica, proizvodnja derivata nafte, proizvodnja električne energije, i proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda.

Ukupna spoljnotrgovinska robna razmena Republike Srbije za period januar-decembar 2013. godine iznosi:

- 35.157,4 miliona USD - porast od 16,6% u odnosu na isti period prethodne godine;
- 26.462,1 miliona EUR - porast od 12,8% u odnosu na isti period prethodne godine.

Deficit iznosi 5.928,6 miliona USD, što čini smanjenje od 23% u odnosu na isti period prethodne godine.

Pokrivenost uvoza izvozom iznosi 71,1% i veća je od pokrivenosti u istom periodu prethodne godine, kada je iznosila 59,3%.

Inflatorni pritisci su u 2013. godini bili vrlo niski, posebno u drugoj polovini godine, kada je prosečna mesečna stopa inflacije iznosila -0,1%. Uz nisku agregatnu tražnju, dobra poljoprivredna sezona i, posledično, niži troškovi u proizvodnji hrane bili su važan dezinflatorni faktor, dok su pritisak naviše na inflaciju vršile regulisane cene – gotovo celokupan rast cena u 2013. godini (2,2%) duguje se rastu regulisanih cena (doprinos 2,1 p.p.).¹

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa isplaćena u 2013. godini u Republici Srbiji, u odnosu 2012. godinu, nominalno je veća za 6,2%, a realno je manja za 1,5%. Prosečna neto zarada zaposlenih u Republici Srbiji je u 2013. godini bila 43.932 dinara.²

Prema rezultatima Ankete o radnoj snazi iz oktobra 2013. godine, stopa nezaposlenosti je

1. <http://www.nbs.rs/internet/cirilica/index.html>

2. <http://www.cekos.rs/prose%C4%8Dne-bruto-zarade-pla-te-decembar-2013-godine>

u odnosu na aprilske podatke smanjena za 4,0 p.p., na 20,1%. U istom periodu stopa zaposlenosti je povećana za 2,8 p.p., a stopa aktivnosti za 1,1 p.p.

Prema podacima Nacionalne službe za zapošljavanje, broj nezaposlenih je, nakon dva tromesečja pada, u četvrtom kvartalu povećan za 10.174, na 769.546 lica.

Na početku 2013. godine referentna kamatna stopa iznosila je 11,5% i do kraja godine je smanjena na 9,5%.

Deficit tekućeg računa platnog bilansa smanjen je na 5,0% BDP-a, zahvaljujući, pre svega, snažnom rastu izvoza u automobilskoj i naftnoj industriji.

BOSNA I HERCEGOVINA

U toku izveštajnog perioda Mtel je, kao i većina drugih privrednih subjekata u Republici Srpskoj, bio pod određenim uticajem finansijske krize i pogoršanih ekonomskih uslova na tržištu Republike Srpske i Bosne i Hercegovine. Verovatno je da će Mtel i u narednom periodu poslovati u otežanim i neizvesnim privrednim okolnostima, što je posledica slabljenja opštih ekonomskih aktivnosti u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini. Uticaj ove krize na poslovne aktivnosti nije moguće u celosti predvideti i zbog toga postoji element opšte neizvesnosti.

Do sada, tekuća finansijska kriza je imala veoma limitiran i indirektan uticaj na finansijsko stanje i performanse Mtel-a, pre svega zbog pada poslovnih prihoda i slabije naplate potraživanja od kupaca, što je rezultovalo povećanjem ispravke vrednosti potraživanja od kupaca, kao i smanjenjem prihoda u oblasti fiksne telefonije.

Pogoršavajuća ekonomska situacija će najverovatnije uticati i na smanjenje korišćenja telekomunikacionih usluga na tržištu Republike Srpske i okruženja, što će verovatno rezultirati i smanjenjem poslovnih aktivnosti. Ovo može direktno uticati na iznose očekivanih prihoda od osnovne delatnosti u 2014. godini.

Stopa rasta BDP-a i smanjenje deficita:

Realni rast BDP u trećem kvartalu 2013. godine, u odnosu na isti period prethodne godine, iznosio je 1,7%. Takođe, rast BDP u trećem kvartalu 2013. godine iznosi 0,1% u odnosu na prethodni kvartal.³

Ukupan index potrošačkih cena za 2013. godinu iznosi 5,7%.

Ukupan broj zaposlenih u Bosni i Hercegovini u 2013. godini iznosi 689.270, a broj nezaposlenih je 553.762.

Prosečna bruto plata po zaposlenom:

- po obračunskom periodu IV kvartal 2013. godine = 1.302 KM,
- po obračunskom periodu II polugodište 2013. godine = 1.291 KM.

Centralna banka Bosne i Hercegovine (CBBiH) objavila je statistiku platnog bilansa za drugi kvartal 2013. godine, koja pokazuje da je u tom periodu zabeležen deficit tekućeg računa u iznosu od 321,4 miliona KM.⁴

CRNA GORA

Posmatrajući ostvarene rezultate na kraju godine, 2013. godina je bila godina velikih izazova, ali i godina u kojoj je došlo do preokreta trenda ekonomskog rasta i značajnog napretka

3. <http://www.bhas.ba>

4. <http://www.cbbh.ba/?id=907&lang=bs>

RAZVOJ I OKRUŽENJE

na putu oporavka crnogorske privrede.

Raspoloživi podaci pokazuju da je nakon 2012. godine, u kojoj je zabeležen pad BDP-a od 2,5%, za prvih devet meseci 2013. godine ostvarena stopa rasta BDP-a od 3,1%.

Umeren rast je zabeležen u svim sektorima, sem sektora prerađivačke industrije, kao i u sektoru poslovanja sa nekretninama. Polazeći od dostupnih indikatora, uz očekivanja da će se uspostavljeni trendovi zadržati do kraja godine, procenjuje se da će crnogorska ekonomija u 2013. godini ostvariti realan rast od 2,6%.

Sa aspekta javnih finansija, došlo je do smanjenja deficita na 4,6% BDP sa 6,7% BDP-a, koliko je iznosio na kraju 2012. godine, i to zahvaljujući naplati prihoda u iznosu koji su za 10,2% viši u odnosu na 2012. godinu.

Prosečna stopa inflacije, u periodu januar-oktobar, iznosila je 2,6%, što je ispod nivoa inflacije projektovane za tekuću godinu (3,0%). Nakon rasta cena tokom 2012. godine, godišnja stopa inflacije u 2013. godini ima opadajući trend i na znatno je nižem nivou nego prethodne godine. Kretanje inflacije u 2013. godini dominantno je opredeljeno rastom cena hrane, električne energije, akciza na duvan, povećanjem osnovne stope PDV-a sa 17% na 19%, kao i padom cena goriva i usluga smeštaja.

Prosečna bruto zarada u oktobru 2013. godine iznosila je EUR 721, a prosečna neto zarada EUR 475. U periodu januar-oktobar 2013. godine zarade su u odnosu na isti period 2012. godine smanjene za 0,4%, neto zarade za 1,8%, dok su realne neto zarade manje 4,3%.

Deficit tekućeg računa platnog bilansa za devet meseci 2013. godine iznosio je EUR 231,7

miliona i smanjen je za 29,1% u poređenju sa istim periodom prethodne godine, prvenstveno zahvaljujući smanjenju spoljnotrgovinskog deficita za 6,3% i pozitivnom saldu na ostalim računima.

Povećanje izvoza roba za 3,8%, uz istovremeno smanjenje uvoza za 4,1% uticalo je na smanjenje robnog deficita na godišnjem nivou. Na rast izvoza najviše je uticao izvoz električne energije ili 197,0% više u odnosu na isti period prethodne godine.

Regulativa

Telekom Srbija

Preduzeće za telekomunikacije „Telekom Srbija“ a.d., Beograd, u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama („Službeni glasnik“ RS br. 44/10) i dozvolama koje je izdala Republička agencija za elektronske komunikacije, kao nadležno regulatorno telo, (u daljem tekstu: RATEL), obavlja delatnost elektronskih komunikacija, što obuhvata: izgradnju ili postavljanje, održavanje, korišćenje i davanje na korišćenje javnih komunikacionih mreža i pripadajućih sredstava, kao i pružanje javno dostupnih elektronskih usluga.

Dana 28. jula 2006. godine, saglasno Zakonu o telekomunikacijama, Pravilniku o broju i periodu na koji se izdaje licenca za javne mobilne telekomunikacione mreže i usluge, kao i o minimalnim uslovima i najmanjem iznosu jednokratne naknade za izdavanje licenci („Službeni glasnik“ RS br. 29/06 i 77/06), RATEL je, u postupku zamene važeće GSM/GSM1800 licence Društvu, izdao Licencu za javnu mobilnu telekomunikacionu mrežu i usluge javne mobilne telekomunikacione mreže, u skladu sa GSM/GSM 1800 i UMTS/IMT-2000 standardom,

koja je izdata na period od 10 godina. Nakon isteka navedenog perioda, važnost Licence se produžava na period od narednih 10 godina, bez zahteva Telekoma Srbija, ukoliko su uslovi iz Licence ispunjeni.

Društvo je dana 13. aprila 2007. godine, u skladu sa Zakonom o telekomunikacijama, u postupku zamene, dobilo Licencu za izgradnju, posedovanje i eksploataciju javne fiksne telekomunikacione mreže i pružanje usluga javne fiksne telekomunikacione mreže od strane RATEL-a, koja je izdata na period do 9. juna 2017. godine. Nakon isteka navedenog roka, Telekom Srbija može podneti zahtev za produženje važenja Licence, najkasnije šest meseci pre isteka ove Licence.

Dana 16. juna 2009. godine, Društvo je dobilo Licencu za javnu fiksnu bežičnu telekomunikacionu mrežu (FWA) i za govorne usluge, prenos paketa podataka i istovremeni prenos govora i podataka (CDMA licenca). Licenca je izdata na period od 10 godina, sa početkom pružanja komercijalnih usluga u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu Licence.

Od aktivnosti u vezi sa regulatornim okvirom, sa implikacijama na poslovanje Društva u 2013. godini, izdvaja se sledeće:

- Društvo je vršilo administrativno tehničke pripreme za proces prenosa broja u fiksnoj mreži, u skladu sa obavezom propisanom Pravilnikom o prenosivosti broja u javnim telefonskim mrežama na fiksnoj lokaciji, čiji početak je planiran za 1. april 2014. godine.
- RATEL-u je podnet Regulatorni izveštaj za 2012. godinu po novom modelu (model tekućih troškova – CCA), kao jedan od osnova za propisivanje cena regulisanih usluga od strane RATEL-a.

Mtel

Regulisanje tržišta telekomunikacija u Bosni i Hercegovini je u nadležnosti Regulatorne agencije za komunikacije (u daljem tekstu: Agencija), a zasnovano je na Zakonu o komunikacijama („Službeni glasnik BiH“ broj 31/03, 75/06, 32/10 i 98/12) i Politici sektora telekomunikacija i podzakonskim aktima.

U 2013. godini završen je proces javnih konsultacija u vezi sa Prednacrtom zakona o elektronskim komunikacijama koji je pripremila Ministarstvo komunikacija i transporta BiH.

U 2013. godini Ministarstvo komunikacija i transporta BiH utvrdilo je Predlog politike sektora telekomunikacija Bosne i Hercegovine za period od 2013. do 2017. godine kojim su definisani pravci razvoja telekomunikacionog tržišta. Postojeći regulatorni okvir u BiH se zasniva na regulatornom okviru EU.

Mtel radi u skladu sa važećim dozvolama koje mu je dodelila Agencija, i to:

- Dozvola za javnog operatora fiksne telefonije, od 1. juna 2002. godine;
- Dozvola za obavljanje delatnosti davaoca pristupa Internetu, od 15. marta 2013. godine;
- Dozvola za pružanje GSM usluga, od 12. oktobra 2004. godine;
- Dozvola za pružanje mobilnih usluga na univerzalnim mobilnim telekomunikacionim sistemima (UMTS), od 26. marta 2009. godine;
- Dozvola za distribuciju audiovizuelnih medijskih usluga i medijskih usluga radija, od 16. marta 2010. godine.

U aprilu 2013. godine, na osnovu Analize

RAZVOJ I OKRUŽENJE

tržišta poziva koji završavaju u individualnim mobilnim mrežama, Agencija je proglasila Mtel a.d. Banja Luka, BH Telecom d.d. Sarajevo i HT d.o.o. Mostar za operatore sa značajnom tržišnom snagom na tržištu terminacije poziva u vlastitu javnu mobilnu telefonsku mrežu, nezavisno od mreže u BiH u kojoj je poziv započeo.

Agencija je proglašenim operatorima odredila različite regulatorne obaveze, kao što su pružanja pristupa i korišćenja elemenata mreže, nediskriminacija, transparentnost, računovodstveno razdvajanje, kontrola cena i troškovno računovodstvo.

U skladu sa Instrukcijom o metodologiji ispitivanja kvaliteta javnih telekomunikacionih usluga u fiksnim mrežama, Agenciji se dostavljaju redovni šestomesečni izveštaji o rezultatima merenja kvaliteta javnih telekomunikacionih usluga u fiksnoj mreži Mtel-a, počev od 1. januara 2012. godine.

mtel

Puna primena Zakona o elektronskim komunikacijama ("Sl. list CG", br. 40/13, od 13.8.2013. godine) počinje od 21.februara.2014. godine.

Regulisanje tržišta telekomunikacija u Crnoj Gori je u nadležnosti Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost (u daljem tekstu: Agencija). Na osnovu izvršene Analize relevantnih tržišta koje se tiču fiksne mreže sledeći operatori su proglašeni za operatore sa značajnom tržišnom snagom:

- terminacija u fiksnu mrežu - Crnogorski Telekom i mtel
- usluga iznajmljivanja infrastrukture u fiksnoj mreži (uključujući i LLU) – Crnogorski Telekom.

Na tržištu širokopojasnog pristupa Internetu na nivou maloprodaje, Crnogorski Telekom je određen kao operator sa značajnom tržišnom snagom i nametnute su mu odgovarajuće regulatorne obaveze za poslovanje u 2014. godini.

Prenosivost brojeva je na snazi od početka 2012. godine.

Operatorima je između ostalih, nametnuta i obaveza troškovnog računovodstva.

TELUS

Posebna zakonska regulativa, kada su u pitanju usluge održavanja higijene ne postoji.

Kada su u pitanju usluge fizičko-tehničke i protivpožarne zaštite, ova oblast se reguliše Zakonom o oružju i municiji ("Sl. glasnik" RS broj 9/92, 53/93, 67/93, 48/94, 44/98, 39/2003, 85/2005-dr.zakon, 101/2005-dr.zakon i 27/2011 - US), Zakonom o privatnom obezbeđenju („Sl. glasnik“ RS broj 104/13), Zakonom o zaštiti od požara („Sl. glasnik RS“ br. 111/2009) i nekolicinom podzakonskih akata.

FiberNet

FiberNet posluje u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama iz 2013. godine. U 2013. godini, izuzev novodonetog Zakona o elektronskim komunikacijama („Sl. list Crne Gore“ 40/2013) nije bilo izmena zakona koji utiču na poslovanje.

TS:NET B.V.

TS:NET B.V. posluje po pravu Holandije. Krajem 2012. godine stupile su na snagu izmene

zakona koje omogućavaju fleksibilniju formu poslovanja kompanija u Holandiji (*Flex BV act*), i započete su pripreme radi usklađivanja poslovanja TS:NET B.V. sa navedenim izmenama.

HD-WIN

Pored zakona i zakonskih regulativa iz dela opšteg poslovanja društva, na poslovanje Arenasport TV poseban uticaj imaju: Zakon o radiodifuziji („Sl. glasnik RS“, br.42/2002, 97/2004, 76/2005, 79/2005-dr.zakon, 62/2006, 85/2006, 86/2006-ispr. i 41/2009), Zakon o autorskom i srodnim pravima („Sl. glasnik RS“, br. 104/2009, 99/2011 i 119/2012) i Zakon o javnom informisanju („Sl. glasnik RS“, br.43/2003, 61/2005, 71/2009 i 89/ 2010-odluka US i 41/2011-odluka US).

U 2013. godini nije bilo izmena ovih zakona, ali je trenutno u toku izrada novog Zakona o javnom informisanju i medijima.

Tržište telekomunikacija

Telekomunikacije, kao osnovna delatnost Matičnog društva i većine zavisnih društava, predstavljaju privredni sektor koji i pored otežanih tržišnih uslova i svetske finansijske krize beleže stabilne prihode, uz blagi rast. I pored uočenih negativnih trendova na ekonomskom planu, telekomunikaciono tržište je i dalje dinamično. Pored izrazite konkurencije, prevashodno u domenu telefonije i interneta, poslovanje ovog sektora je i kapitalno intenzivno.

Specifičnost Matičnog i zavisnih društava je što posluju na teritoriji Srbije, Bosne i Hercegovine i Crne Gore, za razliku od većine lokalnih operatora na datim tržištima. Pored navedenih zemalja, zavisno društvo HD-WIN posluje i u

Hrvatskoj i Makedoniji, a zbog specifične delatnosti, opis tržišta na kojima posluje će biti zasebno prikazan.

Telekomunikaciona tržišta su regulisana i tokom poslednje decenije postepeno liberalizovana po segmentima poslovanja. Značajan pokazatelj liberalizacije tržišta telekomunikacija, predstavlja prenosivost brojeva.

Za gore navedena tri osnovna tržišta poslovanja Matičnog i zavisnih društava, za fiksnu telefoniju se može reći da je sa aspekta životnog ciklusa ušla u fazu blagog opadanja, prevashodno zbog atraktivnosti mobilne telefonije i sve izraženijeg prelaska na digitalnu telefoniju. Sve je više telefonskih, kablovskih i internet operatera koji se u tehnologiji prenosa glasa oslanjaju na Internet.

Zajednička karakteristika sva tri tržišta u mobilnoj telefoniji je čvrsto uspostavljena konkurencija sa barem tri operatora, kao i potpuna liberalizacija poslovanja baziranog na 3G tehnologiji, iako je tražnja za ovom vrstom usluga još uvek na relativno niskom nivou. Za više segmenata mobilne telefonije se može reći da su u stabilnoj fazi, sa blagim porastom korisnika, pre svega *postpaid* usluga. Porast broja pametnih telefona doprinosi jačanju ovog segmenta i otvara prostor za dalji rast.

Korišćenje Interneta danas predstavlja nezamenljiv segment savremenog društva i efikasnu podršku razvoju informacionog društva. Internet tehnologije su jedan od izuzetno važnih činilaca ekonomskog rasta i napretka jedne zemlje jer povećanje broja priključaka širokopojasnog pristupa Internetu direktno utiče na povećanje BDP-a. Stope penetracije internet usluga karakteriše kontinuirani rast, što je pre svega uslovljeno fiksnim širokopojasnim pristupom. Usluge se u ovom segmentu poslovanja neprestano razvijaju kroz povećanje pristupnih brzina, uvođenje različitih paketa

RAZVOJ I OKRUŽENJE

za specifične kategorije korisnika i smanjenje cena paketa.

Tržišta distribucije medijskih sadržaja se po strukturi i tehnologijama prenosa nisu značajno menjala u odnosu na prethodnu godinu. Konkurencija je u ovom segmentu na svim pojedinačnim tržištima izuzetno intenzivna, sa velikim brojem distributera.

Zajednička karakteristika sva tri osnovna tržišta Matičnog i zavisnih društava čija je osnovna delatnost iz oblasti telekomunikacija je dalji razvoj i proširenje *bundle* usluga odnosno paketa koji objedinjuju više usluga, što kao posledicu ima porast paketskih pretplatnika u 2013. godini.

SRBIJA

Tržište telekomunikacija u Republici Srbiji je regulisano i postepeno liberalizovano po segmentima poslovanja od 2006. godine. Prema preliminarnim podacima Republičke agencije za elektronske komunikacije, ukupno učešće telekomunikacija u BDP-u Republike Srbije i u 2013. godini ostaje na stabilnom nivou od skoro 5%, sa ukupnim prihodom od 1,6 milijardi EUR i investicijama koje beleže rast od 13,4%, u iznosu od 262 miliona EUR.

Najveće učešće u ukupnim prihodima imaju mobilna telefonija sa 56,3% i fiksna sa 20,9%. Slede internet usluge sa učešćem od 11,9% i distribucija medijskih sadržaja sa 7,53%.

Razvoj IT sektora prate i zakonska i regulativna aktivnosti i liberalizacija regulatornog režima, uključujući donošenje Strategije razvoja informacionog društva u Srbiji do 2020. godine, kao i uvođenje programa e-uprave u mnogim državnim institucijama.

Za tržište fiksne telefonije se može reći da je ušlo u fazu liberalizacije, koju će zaokružiti uvođenje prenosa broja od 1. aprila 2014.

godine. Kao i na drugim tržištima fiksne telefonije, primetan je trend prelaska na digitalnu telefoniju. Takođe, primetan je i smanjeni obim saobraćaja preko fiksnih mreža zbog sve izraženijeg učešća mobilne telefonije. Ipak, značaj ovog tržišta je i dalje veliki, što pokazuje i činjenica da postoje kompanije koje u ovaj segment tek ulaze.

Pored Telekoma Srbija, na tržištu fiksne telefonije od 2009. godine posluju i Orion telekom d.o.o., Beograd, ranije Media Works, zatim Telenor d.o.o., Beograd koji je licencu za javnu fiksnu telekomunikacionu mrežu i usluge dobio 2010. godine. Tokom 2012. godine licencu dobijaju i Serbia Broadband – Srpske kablovske mreže d.o.o., Beograd, IKOM d.o.o. Beograd i Invest Inženjering d.o.o., Novi Sad, a u 2013. godini na tržište fiksne telefonije u Srbiji ulaze i Beogrid d.o.o., Beograd, Knight Development Support, Novi Sad i JET TV, Šabac, čime se broj operatora koji imaju licencu za fiksnu telefoniju uvećava na devet operatora.

Prema preliminarnim podacima RATEL-a za 2013. godinu, u Srbiji je bilo oko tri miliona fiksnih korisnika. Poslovanje Telekoma Srbija u segmentu fiksne telefonije ostaje dominantno, kako u finansijskom, tako i u tehničkom smislu.

Na tržištu mobilne telefonije su i dalje prisutna tri operatora: Telekom Srbija a.d., Telenor d.o.o. Beograd i Vip mobile d.o.o. Beograd. Sva tri operatora poseduju licence za javnu mobilnu telekomunikacionu mrežu i usluge javne mobilne telekomunikacione mreže u skladu sa GSM/GSM1800 i UMTS/IMT-2000 standardom koje je izdao Ratel. Licence su izdate za teritoriju Republike Srbije, i to na period od 10 godina, a posle isteka tog perioda važnost licence se produžava na period od narednih 10 godina, bez zahteva imaoca licence, ukoliko su svi uslovi iz licence ispunjeni.

Za više segmenata mobilne telefonije se može reći da su u stabilnoj fazi, sa blagim porastom korisnika, pre svega *postpaid* usluga.

Republička agencija za elektronske komunikacije je objavila da je u Srbiji u 2013. godini iz jedne u drugu mrežu mobilne telefonije preneto 5% više brojeva nego u prethodnoj godini.

Tržište Interneta u Republici Srbiji je i u 2013. godini nastavilo trend rasta iz prethodnih godina. Najzastupljeniji način pristupa Internetu i dalje je ADSL pristup. Pristup Internetu je moguće ostvariti i putem kablovskog modema, direktno, preko Eterneta, putem optičkog kabela, bežičnim putem u frekvencijskim opsezima od 2,4 GHz i 5,8 GHz, koji su u slobodnom režimu upotrebe, u manjem broju korišćenjem opsega 3,4-3,6 GHz i putem UMTS (3G) mreže mobilnih operatora.

Prema podacima Republičkog zavoda za statistiku, u 2013. godini u Srbiji 59,9% domaćinstava ima računar, što predstavlja povećanje od 4,7%, dok 55,8% domaćinstava poseduje internet priključak, odnosno 8,3% više nego prethodne godine. Više od 2,6 miliona lica koristi računar svakog dana, a internet svakoga dana koristi više od 2,4 miliona lica. Deo istraživanja koje je sproveo Republički zavod za statistiku, a odnosi se na preduzeća pokazuje da 100% koristi računar u poslovanju, internet priključak ima 99,6%, a 87,6% koristi elektronske servise javne uprave.

Segment ADSL maloprodaje će i u narednom periodu biti značajan generator rasta.

Tržište distribucije medijskih sadržaja u Republici Srbiji nije se u 2013. godini značajno promenilo. Operatori su svoje usluge pružali preko sledećih javnih telekomunikacionih mreža:

- kablovske distributivne mreže (koaksijalne, hibridne i optičke) – KDS, koje uklju-

čuju i analognu i digitalnu KDS;

- javne fiksne telefonske mreže – IPTV;
- satelitske distributivne mreže (Direct to Home) – DTH.

U Srbiji je u 2013. godini poslovalo 36 operatera, dominantno OpenIPTV i PTT KDS. Digitalna platforma je nerazvijena, pa samim tim i Pay paketi. Koristi se DTH platforma Polaris Media, ujedno i glavni vid distribucije Arenasport kanala, u vlasništvu zavisnog društva HD-WIN, a pokrivenost tržišta od strane ovog zavisnog društva je oko 50%.

Radi unapređenja usluge i njenog kvaliteta, zadržavanja korisnika, odbrane tržišne pozicije, kao i jačanju imidža Društva kao operatora koji pruža sve vrste usluga, Telekom Srbija neprestano obogaćuje Box pakete odnosno bundle usluge, objedinjavanjem više usluga u jedinstvenu ponudu.

BOSNA I HERCEGOVINA

Učešće telekomunikacionog sektora u ostvarenom BDP-u Bosne i Hercegovine, iznosi 5,5%. Prema podacima Centralne banke BiH, procenjena vrednost tržišta telekomunikacija za 2013. godinu iznosi 1,4 milijarde KM.

Struktura ostvarenih prihoda na telekomunikacionom tržištu kontinuirano se menja u korist usluga mobilne telefonije i prenosa podataka u fiksnoj i mobilnoj mreži. Prihod od usluga mobilne telefonije u 2013. godini iznosio je oko 55% od ukupno procenjenih prihoda tržišta.

Tržište fiksne telefonije je sa aspekta životnog ciklusa ušlo u fazu opadanja. Istovremeno, tržište širokopoljanskih usluga ulazi u fazu

RAZVOJ I OKRUŽENJE

zrelosti, sa izuzetkom segmenta prenosa podataka putem mobilne telefonije.

Na tržištu fiksne telefonije BiH, na dan 31. decembar 2013. godine, delovalo je 13 operatara, od čega su tri operatara sa značajnom tržišnom snagom, Mtel a.d. Banja Luka, BH Telekom i HT Mostar.

Broj pretplatnika fiksne telefonije dominantnih operatara u BiH je na kraju 2013. godine iznosio oko 850 hiljada (što je 5% manje u odnosu na prethodni period). Procenjeno tržišno učešće Mtel-a, sa aspekta broja korisnika iznosi 34,2%.

Liberalizacija telekomunikacijskog tržišta BiH, posebno usluga prenosivosti telefonskih brojeva za korisnike fiksnih javnih telefonskih usluga, dovela je do prenesenih više od 8.000 brojeva u 2013. godini. Stopa penetracije fiksne telefonije u BiH opada i u 2013. godini iznosi 22,5%, a u odnosu na broj domaćinstava u BiH iznosi 77,0%.

Usluge mobilne telefonije koristi 92% građana BiH, što ukazuje da je tržište mobilne u fazi zrelosti, a posebno u segmentu govornih i SMS usluga. Procenjuje se da je udeo pametnih telefona na tržištu mobilne telefonije u ovoj godini dostigao iznos od 40%. U 2013. godini digitalizacija mreže u BiH je u potpunosti završena.

Tržište mobilne telefonije u Bosni i Hercegovini karakteriše delovanje tri dominantna operatara i četiri *service provider*-a. Nosioци dozvole za pružanje GSM usluga u BiH su: BH Telekom d.d. Sarajevo, Mtel a.d. Banja Luka i HT d.o.o. Mostar (Eronet), kao i *service provider*-i: Izi, Happy, Haloo i Blic net. Većina navedenih *service provider*a nudi usluge iz domena *prepaid* segmenta.

Prenosivost brojeva u mobilnoj mreži počela je od 1. januara 2013. godine, sa ukupno oko 7

hiljada prenesenih brojeva.

Stopa penetracije usluga mobilne telefonije u BiH usporava rast i u 2013. godini procenjena je na 92%, sa brojem korisnika usluga mobilne telefonije od oko 3,5 miliona.

Tržišno učešće Mtel-a prema internim procenama, sa aspekta broja korisnika na nivou BiH, iznosi 43,0%, sa učešćem *postpaid* korisnika od oko 17%.

Stopa penetracije korisnika širokopojsnog pristupa u mobilnoj mreži je 4%.

U toku 2013. godine dominantni operatari su nastavili aktivnosti na razvoju UMTS mreža u Bosni i Hercegovini. Postojeće UMTS mreže pokrivaju stanovništvo Bosne i Hercegovine sa oko 60%.

U maju 2013. godine Mtel je postao prvi operatork u Bosni i Hercegovini koji je realizovao LTE pilot projekat i po tom osnovu polaže pravo na oslobađanje digitalne dividende.

Na dan 31. decembar 2013. godine u Bosni i Hercegovini delovao je 71 *provider* internet usluga (2012: 64).

Stopu penetracije internet usluga na tržištu BiH karakteriše kontinuiran rast, pre svega zbog fiksnog širokopojsnog pristupa. Broj korisnika usluga fiksnog širokopojsnog pristupa u BiH za 2013. godinu je iznosio oko 507.000, što znači da je stopa penetracije u odnosu na broj stanovnika u BiH iznosila 13%. Stopa penetracije fiksnog širokopojsnog pristupa u odnosu na broj domaćinstava u BiH, iznosila je 44%. Tržišno učešće Mtel-a na nivou BiH, u oblasti fiksnog širokopojsnog pristupa, interno se procenjuje na 23%.

CRNA GORA

Na tržištu Crne Gore direktno posluju mtel, FiberNet i HD-WIN, i to u segmentu mobilne telefonije, fiksne telefonije (putem Wi-Max mreže), distribucije medijskih sadržaja i obezbeđenja transportnih kapaciteta za *provider*-e komunikacionih usluga, kao i povezivanja sa inostranim telekomunikacionim mrežama.

Tržište mobilne telefonije karakteriše značajna konkurencija, sa tri prisutna operatora, koji teže potpunoj modernizaciji mobilne mreže, širenju radio spektra, većoj ponudi telefonskih aparata na tržištu i razvojem servisa i multi-medijalnih sadržaja. Na tržištu fiksne telefonije je primetna dominacija društva T-com, kao i veliki broj operatora koji usluge pružaju putem digitalne tehnologije. Mtel usluge fiksne telefonije pruža putem Wi-Max mreže.

Projekat prenosivosti brojeva (*number portability*) je prisutan na ovom tržištu.

U Crnoj Gori posluju 4 kablovska operatera, dominantno ExtraTV (T-com) i BBM, sa razvijenom paketskom prodajom. Od strane zavisnog društva HD-WIN, koristi se DTH platforma TotalTV koja nema Arenasport kanale.

HD-WIN posluje na još dva tržišta, u Hrvatskoj i Makedoniji.

Hrvatsko tržište kablovske distribucije karakteriše ekskluzivno prisustvo na IPTV i DTH MaxTV platformi Hrvatskog Telekomu i razvijena paketska prodaja. Kao i na prethodnim opisanim tržištima, od strane ovog zavisnog društva se koristi DTH platforma TotalTV-a, a pokriveno je oko 60% tržišta.

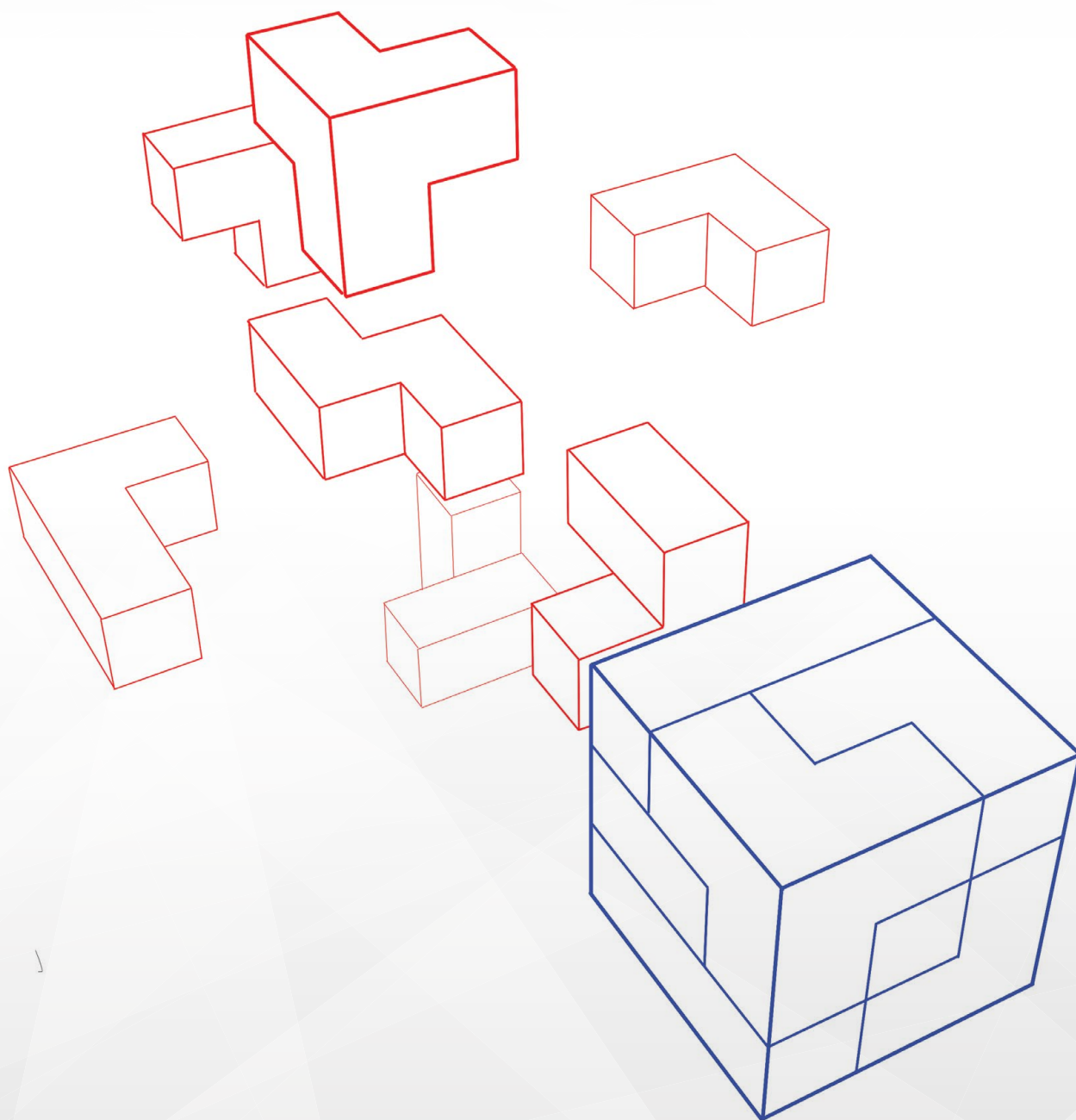
U Makedoniji je HD-WIN ekskluzivno prisutan na IPTV MaxTV platformi Makedonskog Telekomu. Platforma koja se koristi i na ovom

tržištu je DTH od TotalTV-a, uz pokrivenost tržišta od oko 30%.

Glavni konkurent na tržištima gde posluje Arenasport je IKO media sa svojim SportKlub kanalima, članica United Group-a.

Za razliku od svih gore navedenih društava, zavisno društvo Telus se bavi uslugama redovnog održavanja poslovnog prostora i fizičkog obezbeđenja objekata i imovine i posluje na teritoriji Republike Srbije. U 2013. godini glavni kupci su Telekom Srbija i JP PTT (85% prihoda od prodaje) kao i ostali nepovezani kupci.

KORPORATIVNO UPRAVLJANJE

KORPORATIVNO UPRAVLJANJE

Korporativno upravljanje predstavlja sistem za upravljanje i kontrolu privrednih društava. Zahvaljujući ovakvom pristupu upravljanju, Telekom Srbija dolazi do boljih mehanizama organizacije i kontrole, kao i do efikasne raspodele nadležnosti. Ovakvim pristupom Telekom Srbija, takođe, uliva veće poverenje kod investitora. Razdvajanje prava svojine i rukovođenja Telekom Srbija, odgovornost prema akcionarima, reagovanje na njihove interese, transparentnost i zahtevi obaveznog izveštavanja, aktuelni su principi koji dovode do boljih rezultata.

Praksa dobrog korporativnog upravljanja doprinosi i održivom ekonomskom razvoju, jer poboljšava poslovni rezultat Društva, njegov rast i profitabilnost. Kao privredno društvo koje pokriva jednu od osnovnih infrastrukturnih funkcija društva, Telekom Srbija ovim putem daje podstrek brojnim poslovnim partnerima i društvu u celini.

KORPORATIVNI ORGANI I SISTEM KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

Telekom Srbija

Kako bi na najbolji mogući način organizovao upravljanje Društvom i odgovorio izazovima poslovanja, Telekom Srbija, kao odgovorno društvo, organizovano je po principu dvodomnog upravljanja. Organi Telekom Srbija su:

- Skupština
- Nadzorni odbor
- Izvršni odbor.

Društvo predstavlja jedinstven poslovni sistem strukturiran po funkcionalnom i teritorijalno-tržišnom principu, koje svoje poslovne

ciljeve ostvaruje kroz poslovne celine kojima rukovode izvršni direktori.

SKUPŠTINA

Skupština je korporativni organ Društva u kojem akcionari ostvaruju svoja vlasnička prava. Skupštinu čine svi akcionari Društva. U 2013. godini su održane dve sednice Skupštine 45. redovna sednica Skupštine održana 27. juna 2013. godine i 46. vanredna sednica Skupštine održana 18 decembra 2013. godine.

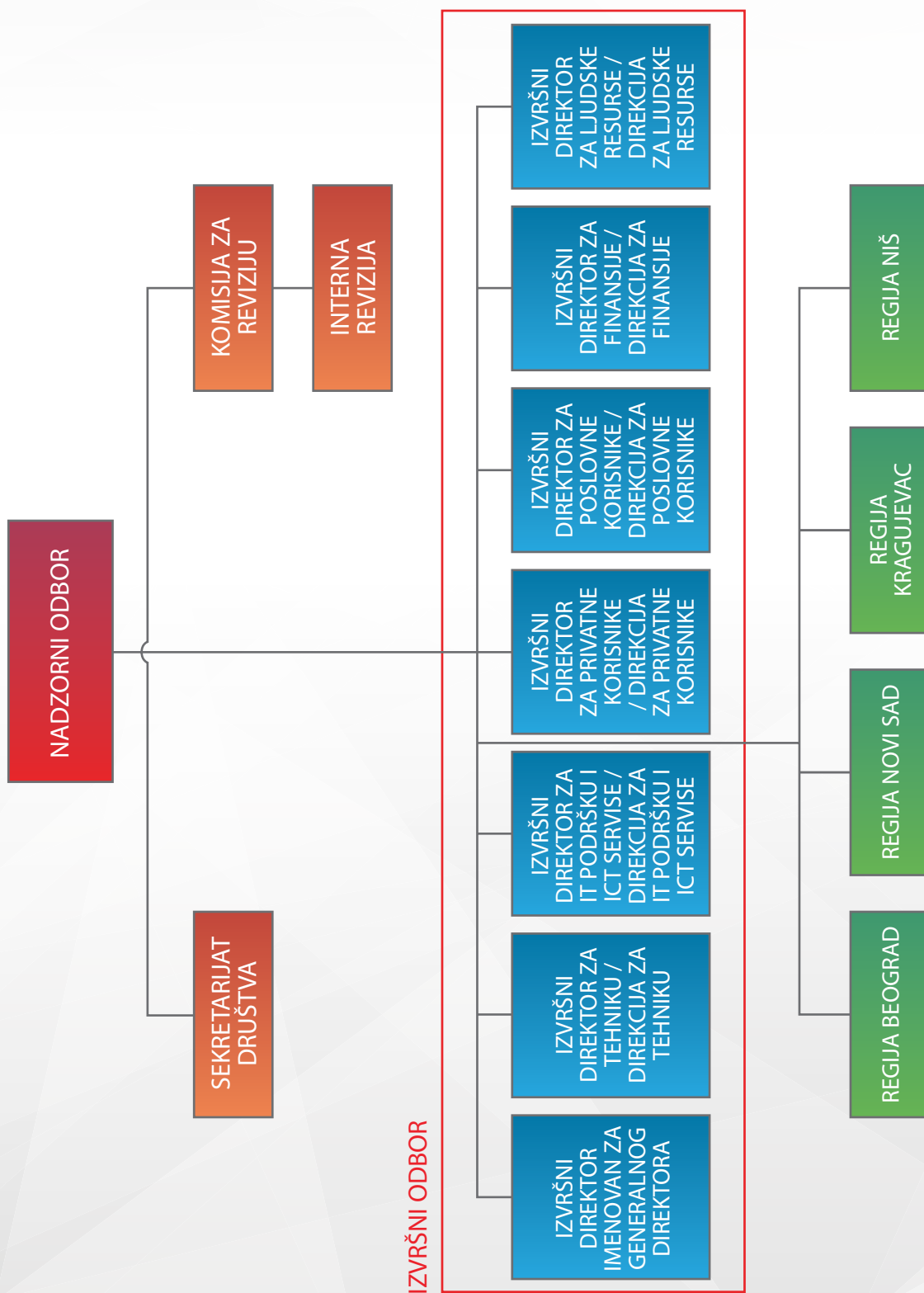
PRAVA AKCIONARA

Društvo garantuje ostvarivanje imovinskih i neimovinskih prava akcionara utvrđenih Zakonom, Osnivačkim aktom, Statutom i drugim aktima Društva.

Društvo se rukovodi principom ravnopravnog i jednakog tretmana akcionara i preduzima mere u tom pogledu, uključujući naročito:

- obezbeđivanje da akcije iste klase daju ista prava,
- pravovremeno i redovno dobijanje relevantnih informacija o Društvu (uključujući i informacije dostupne putem web-sajta Društva),
- učešće i glasanje na Skupštini,
- blagovremeno, istinito i potpuno informisanje o pitanjima koja su od posebnog značaja za rad Društva, a koja se tiču bitnih korporativnih promena, a naročito izmena i dopuna Statuta, smanjenja ili povećanja kapitala, značajnih promena u vlasničkoj strukturi, statusnih promena i promena pravne forme i raspolaganja imovinom velike vrednosti,
- obezbeđivanje ravnopravnog tretmana svih akcionara (uključujući manjinske i strane akcionare), a posebno efikasnu

KORPORATIVNO UPRAVLJANJE

Organizaciona struktura Telekoma Srbija

pravnu zaštitu prava manjinskih akcionara od zloupotrebe prava od strane akcionara koji imaju većinu akcija.

Društvo zabranjuje i stalno će sprečavati nedozvoljena trgovanja akcijama na osnovu poverljivih (insajderskih) informacija, kao i moguće zloupotrebe koje se zasnivaju na međusobnom poslovanju.

NADZORNI ODBOR

Nadzorni odbor je korporativni organ Društva. Broj članova Nadzornog odbora utvrđuje se Statutom Društva, a polazeći od principa da utvrđen broj omogućava kontinuiran rad i sastav neophodan da obezbedi veštine i znanja potrebna za rad Nadzornog odbora. Nadzorni odbor ima 7 (sedam) članova, od kojih je najmanje jedan nezavisni član, u smislu važećeg Zakona o privrednim društvima.

Nadzorni odbor i njegovi članovi dužni su da postupaju savesno i lojalno prema Društvu i akcionarima i da poslove iz svog delokruga obavljaju sa dužnom pažnjom i u razumnom uverenju da deluju u najboljem interesu Društva.

Članovi Nadzornog odbora:

- svoje odluke zasnivaju na objektivnom i kompetentnom prosuđivanju, na osnovu svih dostupnih informacija i mišljenja lica stručnih za odgovarajuću oblast,
- poštuju pravila u vezi sa zaključenjem poslova u kojima postoji lični interes i zabrana konkurencije u bilo kom pravnom poslu i/ili transakciji u koje Društvo stupa ili o kome odlučuju Organi,
- za vreme i po isteku mandata, postupaju sa podacima i materijalima Društva kao sa poverljivim informacijama, bez obzira da li te informacije pripadaju kategoriji poverljivih, u skladu sa politikom i internim aktima Društva o poverljivosti informacija.

Članove Nadzornog odbora bira Skupština, običnom većinom prisutnih ili predstavljenih akcionara sa pravom glasa, kao i akcionara koji, u skladu sa Zakonom i Statutom, glasaju pisanim putem.

Kandidate za izbor članova Nadzornog odbora predlažu Nadzorni odbor, Komisija za imenovanje, ukoliko postoji, ili akcionari Društva koji imaju pravo na predlaganje dnevnog reda Skupštine.

KOMISIJA ZA REVIZIJU NADZORNOG ODBORA

U cilju povećanja efikasnosti rada, a u skladu sa Statutom Telekom Srbija, Nadzorni odbor je dana 13.12.2012. godine, doneo Odluku o obrazovanju Komisije za reviziju Nadzornog odbora „Telekom Srbija“ a.d. Komisija za reviziju, za svoj rad odgovara Nadzornom odboru Društva i dužna je da podnosi izveštaje o poslovima i aktivnostima koje preduzima, u skladu sa nadležnostima utvrđenim važećim zakonskim propisima, najmanje dva puta godišnje, kao i svaki put kada Nadzorni odbor zahteva dostavljanje takvih izveštaja. Komisija za reviziju ima 3 (tri) člana, od kojih je jedan predsednik Komisije.

Komisija za reviziju nadzire, a ne upravlja procesom finansijskog izveštavanja. Njena uloga se, prevashodno, odnosi na obezbeđivanje da su procedure, postupci i kontrole koje sprovode poslovodstvo i spoljni revizor takve da obezbeđuju uočavanje i sprečavaju greške i neregularnosti, odnosno da im omogućavaju pravično i adekvatno pripremanje i objavljivanje finansijskih izveštaja. Takođe, Komisija za reviziju vrši nadzor nad sprovođenjem poslova u oblasti unutrašnjeg nadzora Društva i predlaže rukovodioca organizacione celine nadležne za unurašnji nadzor u Društvu.

Nadzorni odbor je nastojao da u Komisiju imenuje lica odgovarajućih profesionalnih i ličnih karakteristika i stručnjake iz relevantnih oblasti.

KORPORATIVNO UPRAVLJANJE

IZVRŠNI ODBOR

Članove Izvršnog odbora, uključujući i Generalnog direktora, bira Nadzorni odbor. Članovi Izvršnog odbora su izvršni direktori. Izvršni odbor ima 7 (sedam) članova. Izvršni direktori, odnosno Izvršni odbor vode poslove Društva u okvirima svojih nadležnosti utvrđenih Zakonom i internim aktima Društva.

SEKRETAR DRUŠTVA

Telekom Srbija ima Sekretara Društva, koga imenuje Nadzorni odbor. Nadležnosti Sekretara Društva uređene su Statutom Društva i odgovarajućim odlukama Nadzornog odbora.

IZJAVA O PRIMENI KODEKSA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

Telekom Srbija primenjuje Kodeks korporativnog upravljanja Društva koji je usvojen na 1. sednici Nadzornog odbora Društva održanoj dana 26. juna 2012. godine i objavljen na internet stranici Društva www.telekom.rs.

Društvo nastoji da razvije praksu korporativnog upravljanja koja je zasnovana na savremenim i opšteprihvaćenim principima korporativnog upravljanja, iskustvima i najboljoj praksi u ovoj oblasti, a uz poštovanje zahteva predviđenih važećim propisima, kao i uvažavanje globalnih tržišnih uslova i kretanja na domaćem telekomunikacionom tržištu i definisanih razvojnih ciljeva Društva.

Nadzorni odbor Društva nadležan je za primenu i tumačenje Kodeksa korporativnog upravljanja Društva (u daljem tekstu: Kodeks), redovno praćenje sprovođenja Kodeksa i usklađenost korporativne organizacije i delovanja Društva sa Kodeksom.

Primena principa adekvatnog uvažavanja interesa svih postojećih i potencijalnih akcionara,

investitora, poverilaca, korisnika usluga, zaposlenih, članova organa Društva, obezbeđuje se kroz, internim aktima definisane, postupke rada i odlučivanja korporativnih organa Društva, kao i kroz komunikaciju i koordinaciju rada između svih organa Društva, rukovodilaca u poslovnom sedištu Društva i celinama njegove teritorijalne organizacije, zaposlenih, akcionara i javnosti.

U implementaciji sistema korporativnog upravljanja, nije bilo odstupanja od pravila predviđenih Kodeksom korporativnog upravljanja.

PRAVA AKCIONARA

Sve akcije Društva su obične akcije i svaka akcija daje pravo na jedan glas u Skupštini Društva.

Pravo da lično učestvuju u radu Skupštine i raspravi o svim pitanjima koja su na dnevnom redu sednice Skupštine, uključujući i pravo na podnošenje predloga, postavljanje pitanja koja se odnose na tačke dnevnog reda sednice Skupštine i dobijanje odgovora, imaju akcionari koji poseduju najmanje 0,1% akcija od ukupnog broja akcija Društva, odnosno njihovi punomoćnici koji predstavljaju najmanje 0,1% akcija od ukupnog broja akcija Društva.

Uvođenje prethodno navedenog cenzusa za lično učešće u radu sednice Skupštine opredeljeno je okolnostima postojanja veoma brojnog korpusa akcionara Društva (više od 4,8 miliona). U takvim uslovima, statutarano insistiranje na cenzusu predstavlja imperativ, jer bi njegovo odsustvo moglo da ima za posledicu ugrožavanje efikasnosti i racionalnosti u postupku organizovanja i održavanja sednice Skupštine Društva.

Naravno, napred navedeni cenzus ne ograničava prava akcionara koji pojedinačno poseduju manje od 0,1% od ukupnog broja akcija Društva, da učestvuju u radu sednice

Skupštine, preko zajedničkog punomoćnika ili da glasaju u odsustvu.

Društvo se rukovodi principom ravnopravnog i jednakog tretmana akcionara i, u tom smislu, preuzima mere kojima se, između ostalog, omogućava:

- pravovremeno i redovno dobijanje svih relevantnih informacija o Društvu, u skladu sa obavezama predviđenim važećim propisima (uključujući i informacije dostupne putem internet stranice Društva),
- učešće i glasanje na Skupštini,
- blagovremeno, istinito i potpuno informisanje o pitanjima koja su od posebnog značaja za rad Društva, a koja se tiču bitnih korporativnih promena, naročito izmena i dopuna Statuta, smanjenja ili povećanja kapitala, značajnih promena u vlasničkoj strukturi, statusnih promena i promena pravne forme i raspolaganja imovinom velike vrednosti,
- odlučivanje o izboru i razrešenju članova Nadzornog odbora,
- utvrđivanje naknada licima imenovanim u Nadzorni i Izvršni odbor Društva,
- obezbeđivanje ravnopravnog tretmana svih akcionara (uključujući manjinske akcionare).

Društvo nastoji da podstiče učešće akcionara u radu Skupštine, i u tom smislu:

- blagovremeno zakazuje sednice Skupštine, kako bi omogućilo akcionarima da se upoznaju sa dnevnim redom Skupštine i pripreme za učešće na sednici,
- predviđa mehanizam koji omogućava akcionarima da glasaju u odsustvu, tako da lično i glasanje u odsustvu, imaju jednako dejstvo.

Sve relevantne informacije i materijali za sednicu Skupštine, uključujući i formulare za davanje punomoćja i formulare za glasanje u odsustvu, dostupni su na internet stranici Društva www.telekom.rs, u zakonskim rokovima pre održavanja sednice Skupštine.

U aktuelnim uslovima postojanja većeg broja akcionara, Društvo u velikoj meri koristi svoju internet stranicu u procesu komuniciranja ka akcionarima.

NADZORNI ODBOR

Nadzorni odbor poslove iz svog delokruga obavlja u skladu sa važećim zakonskim propisima, Statutom Društva i Poslovnikom o radu Nadzornog odbora, nastojeći da deluje u najboljem interesu Društva.

Poslovnikom o radu koji je doneo Nadzorni odbor Društva uređeni su: organizacija, način rada, uključujući rokove i način dostavljanja materijala za sednicu članovima Nadzornog odbora, način izrade i sadržaj zapisnika, procedura glasanja (kvorum za održavanje sednica i kvorum za donošenje odluka) i druga pitanja od značaja za efikasan i kvalitetan rad Nadzornog odbora.

Nadzorni odbor ima 7 (sedam) članova, koje bira Skupština Društva, od kojih je jedan nezavisan od Društva, u smislu važećih propisa (nezavisan član Nadzornog odbora), a predsednika bira Nadzorni odbor između svojih članova većinom glasova, od ukupnog broja članova Nadzornog odbora, na predlog članova Nadzornog odbora, koje predlaže kontrolni akcionar Društva. Prilikom predlaganja lica za izbor predsednika Nadzornog odbora, članovi Nadzornog odbora koje predlaže kontrolni akcionar, rukovode se principom izuzetnosti kandidata na planu profesionalnog ugleda, ličnog integriteta, poverenja akcionara i drugih članova Nadzornog odbora.

KORPORATIVNO UPRAVLJANJE

Nadzorni odbor je obrazovao Komisiju za reviziju (Odluka br. 380052/6 od 13.12.2012. godine), koja preuzima poslove i aktivnosti u skladu sa nadležnostima utvrđenim zakonskim propisima i navedenom odlukom o njenom obrazovanju. Pomenutom odlukom, između ostalog, detaljno su utvrđeni: kvorum za održavanje i način održavanja sednica Komisije za reviziju, njen sastav i mandat, kao i pravo na naknadu za rad članova Komisije. Komisija za svoj rad odgovara Nadzornom odboru i izveštava ga o poslovima i aktivnostima koje preuzima najmanje dva puta godišnje, kao i svaki put kada Nadzorni odbor zahteva dostavljanje takvih izveštaja.

IZVRŠNI ODBOR

Izvršni odbor Društva ima 7 (sedam) članova - izvršne direktore imenuje Nadzorni odbor, a jednog od izvršnih direktora, ovlašćenih za zastupanje Društva, Nadzorni odbor imenuje za generalnog direktora Društva. Prilikom izbora izvršnih direktora, Nadzorni odbor vodi računa o njihovim profesionalnim, organizacionim i ličnim kvalitetima, a prilikom izbora generalnog direktora, rukovodi se organizacionim sposobnostima kandidata, koje se posebno ogledaju u efikasnom organizovanju poslovanja Društva i rada Izvršnog odbora, kao i koordiniranju rada izvršnih direktora. Organizacija, način rada i odlučivanje Izvršnog odbora su detaljnije regulisani Poslovníkom o radu, koji je u skladu sa svojim zakonskim i statutarnim nadležnostima doneo Izvršni odbor.

NAKNADE I NAGRADE ČLANOVIMA ORGANIMA DRUŠTVA

Skupština Društva je donela Odluku br. 117294/12 od 20. aprila 2012. godine kojom je utvrdila naknade za rad predsednika i članova Nadzornog odbora (sa izmenama i dopunama

br. 203325/11-2013 od 27. juna 2013. godine) i Odluku br. 117294/13 od 20. aprila 2012. godine o utvrđivanju politike naknada za rad izvršnog direktora imenovanog za generalnog direktora i ostalih izvršnih direktora Preduzeća za telekomunikacije „Telekom Srbija“ a.d. (uključujući i ugovore o radu generalnog direktora i ostalih izvršnih direktora) (sa izmenama i dopunama br. 203325/12-2013 od 27. juna 2013. godine). Nadzorni odbor je doneo Odluku o obrazovanju Komisije za reviziju Nadzornog odbora „Telekoma Srbija“ a.d. br. 380052/6 od 13. decembra 2013. godine kojom je, između ostalog, utvrdio i pravo na naknadu za rad predsedniku i članovima Komisije.

POSLOVI UNUTRAŠNJEG NADZORA

U Društvu je formirana organizaciona celina nadležna za poslove unutrašnjeg nadzora (pod nazivom: Interna revizija), koja sprovodi aktivnosti kontrole usklađenosti poslovanja Društva sa zakonom, drugim propisima i aktima Društva. Interna revizija obavlja poslove iz segmenta unutrašnjeg nadzora koji obuhvataju: kontrolu usklađenosti poslovanja društva sa zakonom, drugim propisima i aktima društva; nadzor nad sprovođenjem računovodstvenih politika i finansijskim izveštavanjem; proveru sprovođenja politika upravljanja rizicima; praćenje usklađenosti organizacije i delovanja društva sa kodeksom korporativnog upravljanja; vrednovanje politika i procesa u društvu, kao i predlaganje njihovog unapređenja. Direktor Interne revizije o sprovedenom nadzoru poslovanja redovno izveštava Komisiju za reviziju. Nadzorni odbor je svojim internim aktima, uredio način sprovođenja i organizaciju rada interne revizije poslovanja, uključujući i uslove koje moraju da ispunjavaju lica koja obavljaju poslove interne revizije poslovanja, u pogledu profesionalnog ili stručnog znanja, iskustva i poštovanja etičkih normi koji ih čine podobnim

za obavljanje navedenih poslova u Društvu.

Nadzorni odbor je svojom Odlukom br. 152744/18-2013 od 23. maja 2013. godine usvojio Povelju interne revizije, koja je neophodna radi obezbeđenja nezavisnog i objektivnog funkcionisanja organizacione celine nadležne za poslove interne revizije, kojom se uređuje svrha, ovlašćenja, dužnosti, odgovornosti svih učesnika u sprovođenju rada, način sprovođenja rada i ostala pitanja koja se odnose na internu reviziju u Društvu. Pored toga, Nadzorni odbor je usvojio i Pravilnik o internoj reviziji u Preduzeću za telekomunikacije „Telekom Srbija“ a.d. (br. 152744/17-2013 od 23. maja 2013. godine), kojom je uspostavio principe kojih se lica, koja obavljaju aktivnosti revizije, moraju pridržavati.

KOMUNIKACIJA SA JAVNOŠĆU, OBELODANJIVANJE PODATAKA I TRANSPARENTNOST

Društvo obezbeđuje transparentnost svog poslovanja uz ispunjavanje predviđenih obaveza u pogledu izveštavanja i objavljivanja tačnih i potpunih informacija, i uz poštovanje principa redovnog i blagovremenog informisanja putem svoje internet stranice. Akcionari i javnost se, prvenstveno, putem internet stranice Društva izveštavaju o finansijskim rezultatima Društva, kao i o svim bitnim događajima u vezi sa Društvom, za koje je obaveza takvog izveštavanja predviđena važećim zakonskim propisima i internim aktima Društva.

OSTALE AKTIVNOSTI U PRIMENI KODEKSA

Društvo ulaže maksimalne napore za stalno unapređenje korporativnog sistema koji će garantovati postupanje svih organa Društva, njihovih članova, zaposlenih i Društva u celini, u skladu sa pravilima Kodeksa, posebno u domenima koji regulišu:

- Postojanje ličnog interesa i dužnosti izbegavanja sukoba interesa
- Saradnju korporativnih organa Društva
- Suzbijanje i sprečavanje korupcije i podmićivanja
- Angažovanje spoljnih konsultanata
- Poslovnu etiku

Ova izjava predstavlja sastavni deo Konsolidovanog godišnjeg izveštaja o poslovanju Društva za 2013. godinu.

Mtel

Poslovanje Mtel-a, kao društva kapitala, odnosno akcionarskog društva, definisano je odredbama Zakona o privrednim društvima Republike Srpske. Saglasno ovim odredbama i Statutu Mtel, organe Mtel čine:

- Skupština akcionara,
- Upravni odbor,
- Generalni direktor,
- Izvršni odbor,
- Odbor za reviziju,
- Interni revizor.

Upravni odbor ima 7 (sedam) članova, od kojih je dva izabrano u martu 2013. godine na osnovu Odluke Skupštine akcionara.

Izvršni odbor čine generalni direktor i izvršni direktori i to:

- Izvršni direktor za finansije,
- Izvršni direktor za tehniku,
- Izvršni direktor za korporativne poslove,
- Izvršni direktor za marketing i prodaju.

Kao funkcija podrške u Mtel je organizovana Funkcija za strategiju.

KORPORATIVNO UPRAVLJANJE

Odbor za reviziju ima 3 (tri) člana i zadužen je za kontrolu izveštaja Mtel.

IZJAVA O PRIMENI STANDARDA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

U cilju unapređenja korporativnih odnosa između zainteresovanih strana koji proizilaze iz važećih zakonskih propisa i međunarodno prihvaćenih načela i iskustava najboljih u praksi korporativnog upravljanja, Mtel je usvojio sopstveni Kodeks ponašanja i korporativnog upravljanja, kojeg u potpunosti primenjuje. Ovim kodeksom su detaljnije utvrđeni mehanizmi funkcionisanja organa akcionarskog društva i zaštita interesa u međusobnim odnosima različitih nosilaca interesa u Mtel. Kodeks je utvrđen na osnovu Zakona o privrednim društvima Republike Srpske, odredbe Standarda korporativnog upravljanja, Principa korporativnog upravljanja, usvojenih od strane Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD).

Na sve što nije regulisano Kodeksom, direktno se primenjuju odredbe Zakona o privrednim društvima, odredbe Standarda korporativnog upravljanja koje donosi Komisija za hartije od vrednosti, odredbe Statuta i drugih opštih akata akcionarskog društva.

Cilj akcionarskog društva je da stalnom primenom propisanih standarda, kao i dobrim i odgovornim upravljanjem i nadziranjem poslovnih i upravljačkih funkcija unapredi konkurentsku sposobnost i obezbedi povoljniji ambijent za investicionu aktivnost akcionarskog društva.

U toku 2013. godine, Mtel je primenom Standarda korporativnog upravljanja i sopstvenog Kodeksa ponašanja i korporativnog upravljanja, obezbedio efikasnu primenu principa korporativnog upravljanja akcionarskog društva kroz ponašanja koja su se odnosila na:

- osiguranje osnova za efikasnu primenu principa upravljanja akcionarskim društvima;
- prava akcionara i ključne vlasničke funkcije;
- ravnopravan tretman akcionara;
- ulogu zainteresovanih strana nosilaca interesa u upravljanju akcionarskim društvima;
- objavljivanje i javnost informacija i,
- ulogu i odgovornost odbora.

Izjava akcionarskog društva o usklađenosti organizacije i delovanja sa kodeksom ponašanja, odnosno standardima korporativnog upravljanja, čini sastavni deo ovog izveštaja i objavljena je na internet stranici, u sekciji „Investitori“:

<http://www.m:tel.ba> i internet stranici Berze: <http://www.blberza.com>.

mtel

Shodno Statutu mtel-a, organi mtel -a su :

- Odbor direktora, koga čine Predsednik Odbora i još četiri člana i
- Izvršni direktor.

Izvršni direktor imenuje direktore odgovorne za pojedine oblasti poslovanja.

TELUS

Upravljanje u Telus je organizovano kao jednodomno.

Organi Telus su:

- Skupština i
- direktor

Organizacionu strukturu Telus čine:

- Direkcija i
- Teritorijalni centri

Direkcija je podeljena na četiri organizacione celine:

- Kabinet direktora:
 - Pomoćnik direktora za oblast održavanja higijene i redovno održavanje
 - Pomoćnik direktora za oblast fizičko tehničkog obezbeđenja
- Stručna služba za pravne i opšte poslove
- Stručna služba za komercijalu
- Stručna služba za finansije.

Teritorijalni centri društva su organizovani u:

- Beogradu,
- Nišu,
- Kraljevu i
- Novom Sadu,

a njima rukovode šefovi Teritorijalnih centara.

FiberNet

Organi FiberNet su:

- Osnivač i
- Izvršni direktor.

TS:NET B.V.

Organi TS:NET B.V. su:

- Skupština akcionara i
- Odbor izvršnih direktora.

TS:NET-om B.V. upravlja, sa ovlašćenjima i nadležnostima Odbora izvršnih direktora, pravno lice Sovereign Trust B.V., iz Amsterdama, na osnovu posebno zaključenog Ugovora o upravljanju, dok poslove iz nadležnosti Skupštine akcionara obavlja generalni direktor Matičnog društva u funkciji osnivača.

HD-WIN d.o.o.

Organi HD-WIN su: Skupština i direktor, tako da je upravljanje HD-WIN -om organizovano u formi jednodomnog upravljanja.

HD-WIN je organizovano u sledećim celinama:

- Kabinet Generalnog direktora
- Sektor za tehniku
 - Služba studijske tehnike
 - Služba satelitske režije
 - Služba za IT i razvoj
- Sektor za produkciju
- Sektor za program
 - Služba redakcije
- Sektor za marketing i prodaju
- Sektor za ekonomske i pravne poslove

U HD-WIN N kao jedini korporativni organ društva postoji Skupština Društva sačinjena od svih akcionara/članova Društva. Putem Skupštine Društva svi članovi Društva ostvaruju svoja vlasnička prava. Periodično se održavaju sednice skupštine Društva, na kojima se utvrđuju osnovni pravci razvoja Društva, strategije akvizicije sportskog sadržaja, nastup na tržištu i donose ostale odluke od strateškog značaja za Društvo. Na sednicama se takođe i članovima Društva predstavljaju rezultati poslovanja i, shodno tome, predlažu dalji pravci razvoja.

Skupština Društva je takođe ta koja daje saglasnost i odobrenje za potpisivanje Ugovora vrednosti preko 1 miliona eur pošto je Ugovorom o pristupanju definisano da Generalni direktor Društva ima ovlašćenja da zaključuje Ugovore vrednosti do 1 milion evra, a da za Ugovore preko ovog iznosa mora imati saglasnost Skupštine Društva.

POSLOVANJE

STRATEGIJA

Matično i zavisna društva uživaju jedinstvenu poziciju u domenu telekomunikacija pre svega na tržištima Srbije, Bosne i Hercegovine i Crne Gore, pružajući svojim korisnicima integrisane usluge zasnovane na isporuci najšireg spektra visokokvalitetnih konvergentnih usluga. Istovremeno, pružaju podršku ukupnom ekonomskom oporavku i daljem razvoju regiona, podržavajući ostale privredne segmente, šireći na taj način poslovnu delatnost i prepoznatljivost.

U brojnim segmentima poslovanja, pre svega na pomenutim tržištima u regionu, Matično i zavisna društva imaju vodeću poziciju, koju

neprestano brane inovativnim razvojem mreža i usluga integrisanog operatora.

Visok nivo poslovnih ambicija se ogleda u težnji za neprestanim daljim rastom i razvojem, uz jaku spregu sa korisnicima čije želje i potrebe u domenu telekomunikacija pratimo i ostvarujemo. Nastojimo da im omogućimo neke od osnovnih pogodnosti modernog društva, a to su globalna povezanost i visok nivo sredstava komunikacije i zabave.

Savremeno tržišno poslovanje pored materijalnih vrednosti sve više karakterišu i nematerijalne, od kojih se pre svega ističu:

- Ljudski kapital, odnosno veštine i znanja koja su neophodna zaposlenima da

podržavaju strategiju poslovanja,

- Informacioni kapital, ili informacioni sistem, baze podataka, tehnike i metode koje su neophodne za ostvarenje strategije i
- Organizacioni kapital, sposobnost organizacije da sprovodi proces promena koje su neophodne za primenu strategije stvaranja vrednosti.

Konkurentni kapacitet Matičnog i zavisnih društava se neprestano unapređuje, uz sagledavanje trenda i razvoja tehnološke osnove, privrednog ambijenta i afiniteta korisnika. Ovo se pre svega odnosi na društva koja pružaju širi spektar telekomunikacionih usluga, a to su Telekom Srbija, Mtel i mtel. Njihovo strateško opredeljenje je razvoj svih segmenata poslovanja, odnosno fiksne i mobilne telefonije, interneta i multimedije.

Menadžment i zaposleni Matičnog i zavisnih društava su konstantno angažovani na unapređenju i jačanju kako kvaliteta i raznovrsnosti usluga, tako i organizacione efikasnosti, kako bi odgovorili na visoke zahteve klijenata u izuzetno konkurentnom poslovnom okruženju.

Pored neprestanog razvoja tehničko-tehnološke osnove, jedan od osnovnih modaliteta razvoja u sektoru telekomunikacija je unapređenje objedinjenih usluga i njihovo prilagođavanje specifičnim grupama korisnika za koje se formiraju paketi usluga. Dalji razvoj komercijalnih paketa usluga i unapređenje portfolija usluge će trasirati i osigurati perspektivu lidera na tržištima na kojima društva posluju.

Kako je mobilnost postala jedan od osnovnih zahteva današnjeg korisnika, Matično i zavisna društva ulažu značajna sredstva u multimedijalne usluge koje su sve češće obavezan deo paketa. U istom duhu, uvode se i *on-line* kanali prodaje kao i usluge mobilnog plaćanja. Dodatni segment korisnika za koji se kreiraju specifični paketi su poslovni korisnici.

Zadržavanju postojećih i privlačenju novih korisnika značajno doprinosi dalji razvoj mobilnih aplikacija, često u sinergiji sa društvenim mrežama, i sve veća ponuda *smart* telefona. U narednom periodu, Matično društvo je u domenu ponude *smart* telefona pripremlilo iznenađenje za svoje korisnike, uvođenjem potpuno novog proizvođača vrhunske opreme na tržište Srbije.

Specifični strateški ciljevi FiberNet-a su, pored čvršćeg povezivanja sa mtel-om kroz optičku infrastrukturu, povezivanje putem optike sa Albanijom i Republikom Srpskom i iznajmljivanje optičkih vlakana. Povezivanjem sa Albanijom bi se otvorilo novo tržište za prodaju Interneta.

Strategija poslovanja TS:NET B.V. je usmerena na stvaranje uslova za izgradnju i eksploataciju međunarodne transportne mreže Matičnog društva.

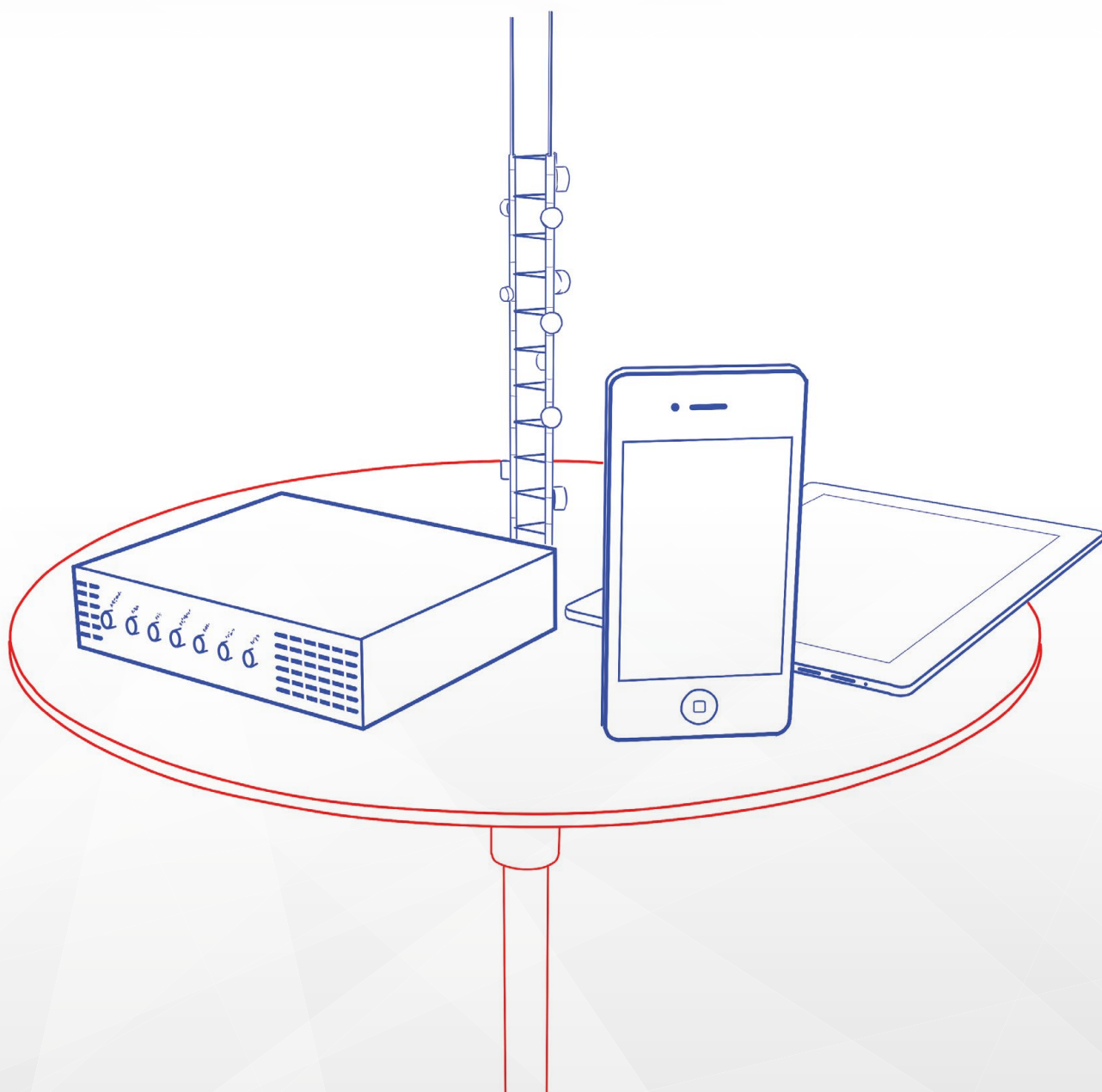
Osnovni strateški cilj zavisnog društva HD-WIN je zadržavanje i proširenje *premium* sadržaja koji se emituje na kanalima društva na svakom pojedinačnom tržištu, zatim proširenje baze korisnika/ distributera i eventualno proširenje na nova tržišta.

Na komercijalnom nivou, Matično i zavisna društva će nastojati da kroz optimizaciju brendova ostvare jasnije prepoznavanje vrednosti i funkcionalnosti marketinških i prodajnih operacija od strane korisnika.

U domenu marketinga, promovisaće se inovativnost pre svega u oblasti mobilnih aplikacija i Interneta sa ciljanim kampanjama, što je u skladu sa globalnim trendom povećanja korišćenja Interneta i društvenih mreža.

Specifičnost delatnosti Telusa nameće potrebu zasebnog osmišljavanja strategije poslovanja, koja je pre svega usmerena na zadržavanje postojećih klijenata, uz dalje postepeno širenje na tržištu usluga iz registrovane delatnosti, ciljajući srednje i velike privredne subjekte.

POSLOVANJE

USLUGE

Telekom Srbija

Telekom Srbija kao vodeća telekomunikaciona kompanija u regionu nudi svojim korisnicima široki spektar usluga: mobilna, fiksna, internet, multimedijalni servisi, prenos podataka.

Društvo teži da tendencioznim uvođenjem novih usluga, a u skladu sa neprestanim napretkom tehnologije u ovoj oblasti, odgovori na mnogobrojne zahteve svojih korisnika i da održi konkurentnost na tržištu.

POSLOVNI KORISNICI

Kako bi se zadovoljile potrebe biznis korisnika i upotpunila ponuda Telekom Srbija, u prvom kvartalu 2013. godine uvedena je usluga Anti-virus zaštita kojom je korisnicima omogućeno korišćenje većeg broja antivirusnih softverskih proizvoda za sve vrste korisničke opreme i podataka.

U februaru 2013. godine uvedeni su novi internet tarifni paketi (NET paketi) za privatne i poslovne korisnike, brzina do: 5/1 Mbps, 10/1 Mbps, 20/1 Mbps, 30/2 Mbps, 50/2 Mbps i 100/2 Mbps.

U martu 2013. godine uvedeni su paketi usluga BOX 3 i BOX 4 namenjeni SOHO korisnicima, u koje su uključeni fiksni telefonski priključak, usluga asimetrični pristup Internetu, mobilna telefonska linija i/ili osnovni paket IPTV servisa za biznis korisnike otvorenog tipa.

Poslovnom segmentu korisnika u avgustu 2013. godine ponuda je proširena uvođenjem usluge Wifi BUS kao kompletnog rešenja, gde korisnik ima mogućnost kupovine MiFi

uređaja (WiFi modem sa GSM modulom i SIM karticom) uz izabrane WiFi Bus pakete.

Uslugom CCaaS (*Contact Center as a Service*) poslovnim korisnicima je ponuđeno kompletno *outsourcing* rešenje Kontakt i Korisničkih centara korišćenjem infrastrukture Kontakt centra Telekom Srbija sa opcionim angažovanjem zaposlenih u radnom odnosu u Društvu.

Iz oblasti mobilne paketske komunikacije uvedena je usluga Mobilni Net paketi gde se koriste najnovije metode pružanja usluge korisnicima upotrebom sistema za E2E QoS pružanjem FUP (*fair user policy*) načina obračuna paketske komunikacije. Na ovaj način se korisniku koji potroši besplatni paketski saobraćaj u okviru paketa prekomerni saobraćaj ne naplaćuje, već se omogućava nastavak korišćenja, bez naknade, ali po znatno nižoj brzini protoka od 64kb/s.

U oblasti usluga prenosa podataka, u septembru 2013. godine, uvedena je usluga Iznajmljivanje talasne dužine koja omogućava povezivanje različitih lokacija korisnika na prvom sloju OSI modela i prenos podataka velikim brzinama preko DWDM tehnologije. Topologija povezivanja je tačka-tačka (*point to point*) na međumesnim relacijama. Usluga je namenjena poslovnim korisnicima i najčešće se koristi za povezivanje data centara, odnosno SAN mreža, u cilju realizacije *Disaster Recovery* rešenja.

U cilju unapređenja prodaje usluga biznis korisnicima uvedena je usluga BlackBerry BES 10 uvođenjem BlackBerry 10 platforme i novog BlackBerry 10 operativnog sistema, kojom je omogućeno da se vrši kontrola ne samo BlackBerry 10 smart telefona već i telefona sa određenim verzijama Android i

POSLOVANJE

IOS operativnih sistema. Novina koju usluga donosi je mogućnost da se na samom telefonu mogu razdvojiti privatno i poslovno okruženje.

Krajem 2013. godine počelo je pružanje usluge Nomadski BizFon priključak, koji ima mogućnost da ostvaruje pozive u nacionalnom i međunarodnom saobraćaju putem Interneta, korišćenjem odgovarajućeg klijentskog softvera. Nomadski BizFon priključak je deo BizFon grupe.

Na osnovu većeg broja zainteresovanih korisnika, krajem godine uvedena je usluga e-podaci kojom je omogućen pristup podacima koji se nalaze u bazi javnog telefonskog imenika i koji se nalaze na portalu 11811.rs poslovnim korisnicima koji imaju specifične potrebe u pogledu korišćenja pojedinih ili svih javno dostupnih podataka u svrhu stupanja u kontakt i ostvarivanja komunikacije sa korisnicima Telekom Srbija, a u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast elektronskih komunikacija, kao i zaštita podataka i ličnosti.

PRIVATNI KORISNICI

U okviru partnerskog projekta X Factor, uveden je X Factor dodatak koji omogućava korisnicima gledanje ekskluzivnih *live stream* sadržaja i galerija iz X Factor serijala. Sadržaji obuhvataju snimke sa audicija, čitanje vesti, glasanje, priloge sa snimanja emisija i slično. U okviru dodatka postoje 3 nivoa pristupa sadržajima.

Uvođenjem *Fair Usage Policy* (FUP) funkcionalnosti *mt:s prepaid* i *postpaid* korisnicima je u ponudi neograničeni Internet. Korisnici mogu *surfovati* Internetom po maksimalnoj brzini

dok imaju data kvotu, a nakon potrošene data kvote imaju mogućnost da nastave da besplatno koriste internet po smanjenoj brzini (64/32 kb/s).

Android aplikacija Farma je aplikacija koja je korisniku omogućavala da gleda prenos četvrtog po redu rijaliti programa Farma. Ova aplikacija radi na telefonima sa Android operativnim sistemom – verzije 2.1. ili naprednije verzije. Farma live aplikaciju su mogli preuzeti svi naši privatni *prepaid* i *postpaid* korisnici. Aplikacija je puštena u produkciju u aprilu 2013. godine, a okončana je u julu iste godine, kada se završio šou.

Od juna 2013. godine korisnicima mobilne telefonije na raspolaganju je redizajnirana *mt:s* centar Android aplikacija sa novim mogućnostima i servisima, kao što su *streaming* TV kanala preko aplikacije koja omogućava korisnicima da besplatno gledaju program na 7 kanala preko mobilne mreže: RTS 1, RTS 2, Prva Srpska Televizija, Pink, B92, B92 info, Studio B, servis u kojoj mreži je korisnik i mogućnost da se preporuči aplikacija.

U julu mesecu Web TV servis, koji omogućava korisnicima pristup različitim video sadržajima sa Interneta (TV kanali, Video klipovi, itd), postaje samostalan servis koji je omogućen svim korisnicima Interneta.

U 2013. godini portal KlikSport, koji omogućava uživo praćenje ekskluzivnih sportskih događaja putem računara, obogaćen je ABA ligom (regionalna liga Balkana u košarci) i Jelen Super ligom (domaća fudbalska liga).

HBO GO je multimedijalna usluga video na zahtev (sVOD) koja IPTV pretplatnicima omogućava pristup filmovima, serijama, dokumentarnim sadržajima i originalnoj HBO

produkciji putem desktop računara, tablet uređaja ili *smart* telefona (Iphone i Android uređaji).

Upload Booster je usluga koja nudi mogućnost korisnicima Net 20, Net 30, Net 50 ili Net 100 paketa da povećaju *upload* brzinu do 5, 10 ili 15 Mb/s u zavisnosti od toga koji Net paket koriste. Od decembra 2013. godine izmenjena je verzija servisa Express dopuna tako što korisnici imaju mogućnost da dobiju 60 dinara kredita, u odnosu na prethodnih 40 dinara. Korisnici koji imaju tri dopune u poslednjih godinu dana imaju pravo korišćenja servisa.

mMarket predstavlja virtuelnu prodavnicu Telekom Srbije gde svi korisnici, *prepaid* i *postpaid*, mogu kupiti ili besplatno preuzeti različite multimedijalne sadržaje za mobilni uređaj. mMarket je zvanično krenuo sa radom krajem 2013 i trenutno je dostupan samo u wap varijanti. Kupovina je omogućena svim korisnicima koji imaju registrovan MojTelekom nalog uz zaduženje mesečnog računa za *postpaid* korisnike ili umanjeње kredita za *prepaid* korisnike.

Mtel

U 2013. godini zavisno društvo Telekom Srpske je podiglo lestvicu poslovnog uspeha jer je prvi u BiH, ali i među prvima na regionalnom tržištu, predstavio LTE, mrežu nove generacije. Pokrenut je i razvoj regionalno jedinstvene muzičke aplikacije m:music.

Tokom čitave 2013. godine Mtel je imao atraktivne ponude za *prepaid* korisnike, kao što su Prepaid Friend startni paket, a zatim i promotivna ponuda X Factor, gde je korisnicima omogućen pristup X Factor HUB i pregled

ekskluzivnog sadržaja. Razvijena je i m:go android aplikacija sa novim servisima.

U cilju daljeg rasta korisničke baze, kreirana je ponuda za sve *postpaid* korisnike koji svoj broj prenesu iz drugih mobilnih mreža u mrežu Mtel i izaberu neki od tarifnih modela MOJ MIX Flat i MOJ MIX Flex. Kreiran je novi tarifni model X Factor Moj MIX sa atraktivnim mobilnim aparatima i posebnom X Factor aplikacijom. Osmišljena je promotivna ponuda novih tarifnih modela m:music MOJ MIX.

Stepen diferencijacije proizvoda u fiksnoj telefoniji u BiH je mali, čemu u najvećoj meri doprinosi regulativa koja ne omogućava kreiranje usluga u skladu sa identifikovanim potrebama, željama i preferencijama potrošača, kao i njihovom modelu ponašanja, već strogo u prethodno navedenim regulatornim okvirima.

Ponuda Open usluge podrazumeva Open duo, Open trio i od septembra 2013. godine Open Quadro pakete. Mtel je u okviru Open duo i Open trio paketa ponudio integrisanu uslugu fiksne telefonije, širokopojasnog pristupa Internetu putem ADSL i IPTV, kao preduslov za očuvanje baze korisnika fiksne telefonije, porast broja ADSL korisnika i plasman novog servisa IPTV-a. Istovremeno usluga je osmišljena i sa ciljem da ponudom *flat* saobraćaja kompenzira pad fizičkog obima saobraćaja fiksne telefonije. U tarifnom pogledu paketi su kreirani sa jedinstvenom mesečnom pretplatom za paket usluga.

Kao jedna od najznačajnijih aktivnosti u 2013. godini je komercijalizacija Open Quadro usluge koja objedinjuje usluge fiksne i mobilne telefonije, internet pristup i IPTV usluge. Korisnicima je omogućena integracija *postpaid* usluga i objedinjavanje telefonskog računa. Komercijalizacija usluge praćena je TV kampanjom i

POSLOVANJE

atraktivnom ponudom *hardware*-a (LCD TV, mobilnih i fiksnih telefona).

U cilju što kvalitetnije isporuke IPTV usluge investirano je u najsavremeniju IPTV platformu, koja će omogućiti da se korisnicima ponudi pravo iskustvo digitalne, full HD televizije dostupne na svim njihovim uređajima - mobilnom telefonu, tabletu, računaru i TV-u.

mtel

mtel svojim korisnicima nudi usluge mobilne telefonije, kao i usluge fiksne telefonije i Interneta putem WiMax tehnologije.

Kako bi se zadovoljile potrebe svih korisnika, primarno sa ciljem da se zadrže postojeći, kao i steknu novi korisnici, a vodeći se segmentiranim ciljnim grupama, pažljivo su planirane nove usluge.

U cilju veće sinergije sa Matičnim i zavisnim društvom Mtel, mtel je uveo posebno povoljne tarife za sve korisnike koji su u *roaming*-u u Srbiji, na mt:s mreži.

Uvedena je povoljnost za *prepaid* korisnike – SOS kredit koji im omogućava da, ukoliko se nađu u situaciji da nemaju mogućnost dopune kredita, a telefon im je neophodan, korišćenjem usluge SOS kredit dobiju na računu iznos od 50 centi. Aktivacija SOS kredita se vrši putem USSD koda *105#, a naplaćuje se od sledeće dopune.

U skladu sa savremenim trendovima, u martu je promovisana Android m:tel meni aplikacija koja ima naziv m:go i jedina je autentična aplikacija mobilnog operatora na crnogorskom tržištu. Aplikacija m:go omogućava pregled i kupovinu aktuelnih servisa iz mtel

ponude kao i aktivaciju/kupovinu specijalnih povoljnosti dostupnih isključivo putem ove aplikacije. Zbog inovativnih mogućnosti besplatnih razgovora i SMS-ova kroz samu aplikaciju, m:go je konkurencija savremenim svetskim aplikacijama poput Viber-a. Aktivacijom opcije m:call korisnici imaju mogućnost da besplatno razgovoraju dok se nalaze u Crnoj Gori ili inostranstvu sa prijateljima iz mtel-ove mreže. Za uspostavljanje poziva koristi se m:go aplikacija i potrebno je da se korisnik konektuje na WiFi ili 3G mrežu. Za slanje SMS-a putem android aplikacije nije potrebna internet konekcija i može se poslati svim korisnicima, bez obzira da li imaju preuzetu aplikaciju. U testnom periodu bilo je omogućeno i praćenje TV kanala. U delu m:servisi korisniku su na raspolaganju, između ostalog, i spisak važnih brojeva, imenik, servis pomoću kojeg je moguće proveriti na kojoj se mreži nalazi korisnik tj. da li je broj menjao matičnu mrežu ili ne i na kojoj se nalazi trenutno. Imajući u vidu mogućnost prenosa broja, m:preporuka omogućava korisniku upoznavanje sa aktuelnim akcijama, kampanjama i novostima mtel-a, a m:USSD daje korisniku pregled ponude prilagođene navikama i željama korisnika pojedinačno.

U aprilu su uvedene nove grupe paketa: Odaberi više i Odaberi Office, koje su obogatile ponudu mtel-a u delu *postpaid* rezidencijalnih i poslovnih korisnika. Novu grupu paketa karakterišu jedinstveni benefiti koji korisniku daju potpunu slobodu odabira kombinacija usluga (razgovora, poruka), uz neograničeni Internet i neograničene razgovore u okviru mreže mtel.

U junu je za letnju sezonu uveden novi *prepaid* paket m:go turist, namenjen prvenstveno turistima u Crnoj Gori, kojeg karakterišu

povoljnosti za SMS i *voice* komunikaciju ka inostranim mrežama.

Dalje, nastavljaju se kampanje za *roaming* povoljnosti u Srbiji, sada pod nazivom m:roming. Svi korisnici mtel -a koji su se nalazili u *roaming* -u u Srbiji (mt:s mreža) mogli su da odaberu jedan od m:roming dodataka, za 1 dan, 7 dana ili 30 dana. U sklopu ponude, korisnici su imali neograničenu komunikaciju ka mrežama Telekom Srbija i mtel-a, kao i neograničeni Internet. Aktivacija je vršena putem USSD menija.

U avgustu je pokrenuta kampanja za *roaming* povoljnosti u Sloveniji, u susret Evropskom prvenstvu u košarci. U promotivnoj kampanji svi korisnici mtel -a, koji su se nalazili u *roaming*-u u Sloveniji (Telekom Slovenija mreža) imali su mogućnost da aktiviraju neograničene minute ka mobilnoj i fiksnoj mreži Telekom Slovenija i ka 068 i 078 mtel mreži, neograničene SMS poruke sa brojevima iz Telekom Slovenija i mtel 068 mreže, a za sve *postpaid* korisnike u ponudu je bio uključen i neograničeni mobilni Internet. Aktivacija ponude se vršila putem USSD menija. U ponudi su bila tri m:roming dodatka: 1 dan, 7 dana i 30 dana.

Posebna pažnja se posvećuje prihodima od *prepaid* korisnika, pa je nadograđen USSD servis za *prepaid* korisnike, sa granom m:me meni. Grana m:me meni sadrži ponude koje su kreirane za svakog korisnika pojedinačno, sa personalizovanom ponudom povoljnosti u zavisnosti od dosadašnjih navika i preferencija (pozivi, SMS ili Internet). Ono što razlikuje ovaj meni je da se svakom korisniku učitava personalizovana ponuda povoljnosti, prilagođena njegovim potrošačkim navikama.

U biznis segmentu pokrenuta je kampanja

za sve split korisnike – specijalna VIP ponuda. Uz prelazak na paket Vip plus, korisnici dobijaju: neograničene razgovore u mtel mreži i neograničene SMS-ove u mtel mreži za određenu pretplatu.

U oktobru je uveden novi *prepaid* paket m:go plus, kojeg karakteriše mogućnost besplatnog Interneta u zavisnosti od dopune računa, kao i najpovoljnije cene poziva u mreži m:tel-a i najpovoljnije cene SMS-a ka svim mrežama u Crnoj Gori.

U oktobru je uvedena nova usluga – m:ekipa. U pitanju je SMS servis, u kojem grupa korisnika ima na raspolaganju grupnu SMS komunikaciju – *chat*, po izuzetno povoljnim uslovima - član šalje poruku svim ostalim članovima grupe po ceni samo jedne poruke. Maksimalan broj članova ekipe je 68 (do 68 SMS-ova po ceni jednog SMS-a). Prijava se vrši slanjem SMS-a na kratki kod. Servis m:ekipa mogu koristiti samo korisnici mtel-a.

Krajem oktobra pokrenuta je kampanja na nivou Matičnog i zavisnog društva, u vidu partnerske saradnje sa produkcijom X Factora, popularne muzičke emisije. Kampanja se sastoji u ponudi X Factor telefona uz Odaberi više pakete i X Factor premium dodatka koji omogućavaju korišćenje X Factor aplikacije. Aplikacija X Factor korisniku daje mogućnost pristupa premium sadržajima i delovima emisija koji nisu emitovani na TV.

Takođe, u oktobru su uvedeni i Office surf paketi za biznis korisnike. Novi *postpaid* paketi Office surf 1, Office surf 2, Office surf 3, Office surf 5 i Office surf 10 imaju neograničen Internet protok i, u zavisnosti od pretplate, određenu količinu podataka po najvećoj ostvarivoj brzini prenosa podataka koju omogućava mreža. Ukoliko korisnik potroši

POSLOVANJE

količinu podataka, predviđenu pretplatom, nastavlja se do kraja meseca neograničeno korišćenje Interneta sa smanjenom brzinom prenosa podataka do 128kb/s. Korisnik ima mogućnost da dokupi dodatnu količinu podataka, sa najvećom ostvarivom brzinom prenosa podataka, putem SMS-a.

Paralelno sa razvojem telekomunikacionih usluga, razvijaju se i multimedijalne usluge. Partnerskom saradnjom omogućeno je praćenje Pink i Arena Sport kanala putem mobile TV usluge. U ponudi su *postpaid* paketi PINK i PINK MEGA, kao i *prepaid* paket PINK *prepaid*. Uz *postpaid* pakete, korisnici dobijaju neograničen pristup i korišćenje Pink i Arena Sport kanala, kao i mobilni Internet i druge benefite. Dobijeni kod (šifru) korisnik može koristiti za pristup kanalima na android aplikaciji, mobilnoj i *web* verziji sajta.

U decembru, mtel je prateći trendove u telekomunikacijama, kao i potrebe savremenog korisnika, omogućila Web Shop servis za svoje korisnike. Ovim servisom je omogućena potpuna ugodnost kupovine, bez potrebe odlaska u poslovnicu mtel-a. U ponudi putem Web Shop-a su najbolji telefoni iz ponude mtel. Web Shop-u se pristupa direktno sa sajta www.mtel.me uz plaćanje VISA ili Master Card karticama svih banaka. Novi vid kupovine siguran je i jednostavan način da korisnici u bilo kom trenutku, bilo gde da se nalaze, odaberu telefon po svojoj želji i izvrše uplatu, ili dopune *prepaid* račun.

TELUS

U okviru registrovane delatnosti, Telus pruža usluge:

- obezbeđivanje objekata i imovine (FTO, PPZ i pratnje novca),
- održavanje higijene poslovnog prostora i objekata i
- angažovanja izvršilaca na pomoćnim i fizičkim poslovima.

U 2013. godini uveden je i standard kvaliteta ISO 14001 – Sistem upravljanja zaštitom životne sredine.

FiberNet

Nacionalni digitalni vod omogućava digitalnu konektivnost i povezivanje dve korisnikove tačke na teritoriji Crne Gore i ovo je usluga koju FiberNet pruža na teritoriji Crne Gore. Predmetna usluga ne zavisi od protokola i obezbeđuje transparentan prenos signala traženog kapaciteta između krajnjih tačaka korisnika. Koristi se za pružanje telefonskih usluga ili drugih usluga prenosa podataka između lokacija korisnika kojima je neophodan visok kvalitet usluge. FiberNet nudi nacionalne i međunarodne digitalne vodove kapaciteta: 2Mbps, FETH (4MMbps, 6Mbps...100Mbps) i STM-1, u zavisnosti od lokacija krajnjih tačaka korisnika.

Usluga iznajmljivanja optičkih vlakana dark fiber omogućava korisnicima povezivanje lokacija u Crnoj Gori ili povezivanje lokacije u Crnoj Gori sa lokacijom u inostranstvu.

Usluga zakup transpornih kapaciteta predstavlja uslugu zakupa kapaciteta većih protoka realizovanih preko SDH/DWDM mreže

FiberNet i njegovih partnera u inostranstvu. Transportni kapaciteti koji se zakupljuju mogu biti nacionalni i međunarodni.

Predmetna usluga je namenjena operatorima (veleprodajnim) korisnicima za povezivanje krajnjih tačaka svoje mreže ili svoje mreže sa mrežom drugog operatora.

HD-WIN

Arenasport priprema i emituje sledeće kanale:

- Arenasport 1, 2, 3 i 4 za teritorije Srbije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Makedonije
- Arenasport 5, trenutno samo za potrebe OpenIPTV platformu Telekom Srbija
- Arenasport WEB kanal, ekskluzivno za potrebe www.svenaklik.com servisa.

U toku 2013. godine sva 4 kanala Arenasport su prisutna i na teritoriji Makedonije.

Svi kanali su dostupni u SD i HD formatu (1920x1080i).

Kanal Arenasport 1 se distribuira kod svih operatera u okviru osnovne ponude, a ostali kanali su deo Pay paketa.

Od početka emitovanja program Arenasport TV je baziran na ekskluzivnom premium *content*-u iz sveta sporta. Na Arenasport kanalima emituju se, između ostalih, sportska dešavanja od kojih su najznačajnije utakmice Lige Šampiona, Lige Evrope, Jelen Super Lige, ABA košarkaška liga, BPL, KLS i ostalo). Arenasport je angažovana na produkcijama raznih sportskih dešavanja ispunjavajući visoke standarde kvaliteta prenosa koje neka takmičenja postavljaju (kao što su Liga Šampiona i Liga Evrope).

Sva značajna takmičenja pokrivena su i studijskim emisijama i specijalnim emisijama koje su u sopstvenoj produkciji.

Kanali su na kraju 2013. godine prisutni u mrežama preko 65 distributera na teritorijama na kojima Arenasport posluje, kao i na platformama svih glavnih telekomunikacionih operatera (T-Com Crna Gora, T-Com Makedonija, T-Com Hrvatska, BH Telecom, Mtel RS, HT Eronet, Telekom Srbija).

POSLOVANJE

INVESTICIJE

MATIČNO I ZAVISNA DRUŠTVA

Ukupna investiciona ulaganja u 2013. godini Matičnog i zavisnih društava iznose 18,8 milijardi dinara. Uporedni pregled investicionih ulaganja ostvarenih u pojedinačnim preduzećima Matičnog i zavisnih društava u 2013. i 2012. godini je prikazan u sledećoj tabeli:

U milionima RSD	2013. godina	Stopa rasta	2012. godina
Telekom Srbija	12.944	4,9%	12.339
Mtel	5.207	107,8%	2.506
mtel	667	70,0%	392
Telus	1,5	-18,8%	1,9
FiberNet	1	-80,8%	7
HD-WIN	5	-91,0%	57
Ukupno	18.826	23,0%	15.303

Ukupne investicije

Posmatrano po članicama Matičnog i zavisnih društava, najveće investicije u 2013. godini ostvarene su u Telekom Srbija (12,9 milijardi RSD), a najniže u zavisnom društvu Fibernet (1 milion RSD).

Od ukupno ostvarenih investicija Matičnog i zavisnih društava u 2013. godini, 72% je bilo izdvojeno za tehnički napredak članica Matičnog i zavisnih društava, a 28% za infrastrukturu.

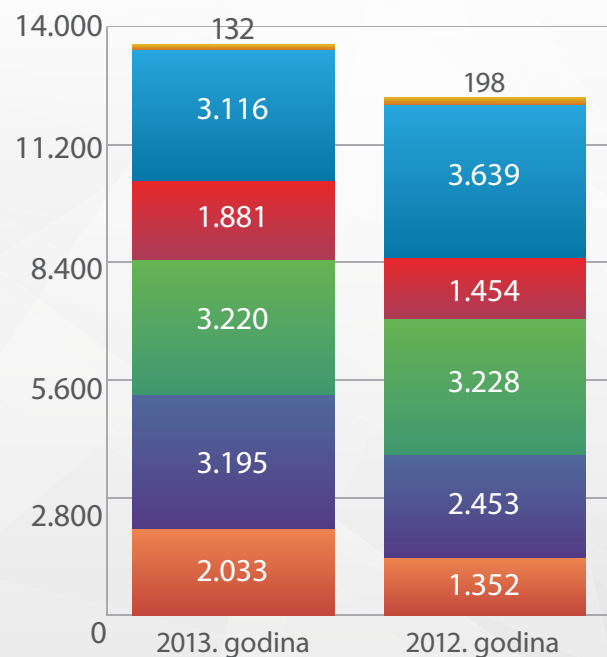
U milionima RSD	2013. godina	Stopa rasta	2012. godina
Tehničke investicije	13.577	10,2%	12.324
Infrastrukturalne investicije	5.249	76,2%	2.979
Ukupno	18.826	23,0%	15.303

Ukupne investicije

U okviru tehničkih investicija na nivou Matičnog i zavisnih društava, najviše je investirano u bežičnu mrežu, pristupnu mrežu i Internet i multimediju, zatim slede investicije u komutacioni upravljački sistem i transportnu optičku mrežu.

U milionima RSD	2013. godina	Stopa rasta	2012. godina
Komutacioni upravljački sistemi	2.033	50,4%	1.352
Pristupna mreža	3.195	30,2%	2.453
Bežična mreža	3.220	-0,2%	3.228
Transportna optička mreža	1.881	29,4%	1.454
Internet i multimedija	3.116	-14,4%	3.639
Ostale tehničke investicije	132	-33,3%	198
Ukupno	13.577	10,2%	12.324

U milionima RSD

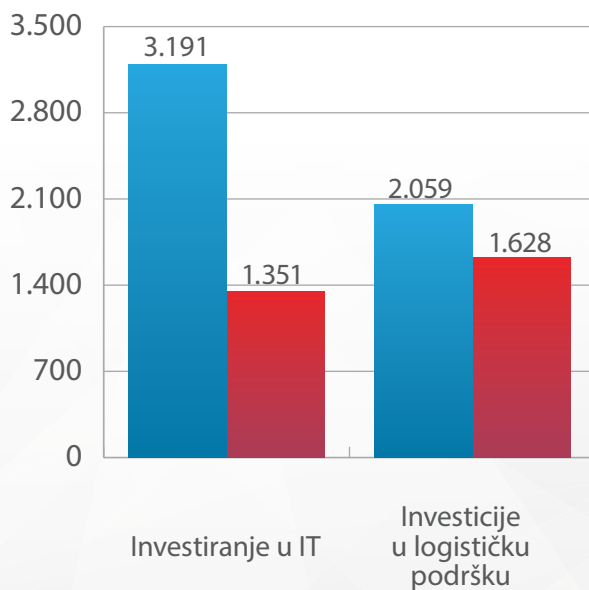
Tehničke investicije

POSLOVANJE

Na nivou Matičnog i zavisnih društava u 2013. godini, realizovane su ukupne infrastrukturne investicije u vrednosti od 5,2 milijarde RSD.

U milionima RSD	2013. godina	Stopa rasta	2012. godina
Investiranje u IT	3.191	136,2%	1.351
Investicije u logističku podršku	2.059	26,4%	1.628
Ukupno	5.249	76,2%	2.979

U milionima RSD

■ 2013. godina ■ 2012. godina

Infrastrukturne investicije

Od ukupnih infrastrukturnih investicija na nivou Matičnog i zavisnih društava, 61% se odnosi na investicije u informacione tehnologije, a 39% na investicije u logističku podršku. Najveće učešće u infrastrukturnim investicijama Matičnog i zavisnih društava ima Telekom Srbija sa 66%,

zatim sledi Mtel sa 30% i mtel sa 4%.

U okviru investicija u informacione tehnologije, koje iznose 3,2 milijarde RSD, 58% se odnosi na ulaganja Telekom Srbija, 37% predstavljaju ulaganja zavisnog društva Mtel, dok 5% predstavljaju ulaganja zavisnog društva mtel.

Posmatrajući ulaganja u logističku podršku, Telekom Srbija je najviše investirao u agregate i izgradnju RBS stubova, zavisno društvo Mtel je najviše investirao u vozni park i izgradnju RBS stubova, dok su zavisna društva HD WIN i Telus najviše investirali u opremu za rad.

TELEKOM SRBIJA

U cilju zadržavanja leaderske pozicije Telekom Srbija na tržištu telekomunikacija u Srbiji realizovana su investiciona ulaganja u iznosu od 13 mlrd dinara, što je 5% više u odnosu na prethodnu godinu.

Investicije su bile usmerene u tehnički razvoj i kreiranje fleksibilne i pouzdane mreže koja će biti adekvatna osnova za ispravan rad uslužnih platformi kako bi se obezbedio viši kvalitet usluga našim korisnicima i očuvala postojeća konkurentna prednost.

Za investiranje u tehnički razvoj mreže Društvo je izdvojilo 73% sredstava, dok je za investiranje u IT i logističku podršku izdvojeno 27% ukupnih sredstava.

U milionima RSD	2013. godina	Stopa rasta	2012. godina
Tehničke investicije	9.495	-6,3%	10.134
Infrastrukturne investicije	3.449	56,5%	2.204
Ukupno	12.944	4,9%	12.339

Investicije

Značajne investicije planirane su u svim segmentima poslovanja. U 2013. godini razvoj tehničkih investicija bio je usmeren na sledeće aktivnosti:

U fiksnoj telefoniji investicije su prvenstveno namenjene za proširenje i modernizaciju kapaciteta pristupne mreže čime se korisnicima omogućavaju servisi na savremenom *Broadband* (BB) pristupu. Osavremenjivanjem mreže iz upotrebe se izbacuju stari sistemi i povećava broj korisnika kojima su dostupni savremeni i kvalitetni servisi. Stepem digitalizacije uključenog pretplatničkog kapaciteta u 2013. godini iznosi 99,50% (2012. godina: 99,11%).

U mobilnoj telefoniji investicije su bile usmerene ka širenju mreže u smislu kapaciteta i pokrivenosti, kako teritorije, tako i stanovništva. Izvršeno je proširenje i unapređenje *core* mreže u cilju stvaranja preduslova za povećanje paketskog i govornog saobraćaja. Tokom 2013. godine nastavljeno je proširenje RAN mreže. Pokrivenost GSM signalom iznosila je 82,05% teritorije i 87,55% stanovništva. Pokrivenost UMTS signalom iznosila je 72,34% teritorije i 80,15% stanovništva.

U oblasti Interneta investicije su usmerene na proširenje nacionalne IP/MPLS i multiservisne mreže. U 2013. godini povećan je ukupan broj ADSL portova za 7%, što utiče na povećanje slobodnog kapaciteta za 12,5%.

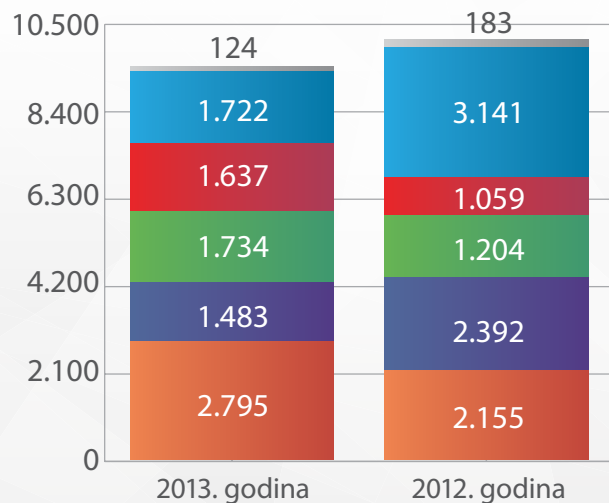
U oblasti multimedijalnih usluga investicije su usmerene prema proširenju *Headend* i *Middle-ware* platforme.

Investicije u tehničke kapacitete telekomunikacione mreže u 2013. godini najvećim delom se odnose na pristupnu mrežu (29%), a zatim u Internet i multimediju (18%), transportnu optičku mrežu (18%), komutacione upravljačke sisteme (17%) i bežičnu mrežu (16%).

Tehničke investicije

U milionima RSD	2013. godina	Stopa rasta	2012. godina
Komutacioni upravljački sistemi	1.637	54,7%	1.059
Pristupna mreža	2.795	29,7%	2.155
Bežična mreža	1.483	-38,0%	2.392
Transportna optička mreža	1.734	44,0%	1.204
Internet i Multimedija	1.722	-45,2%	3.141
Ostale tehničke investicije	124	-32,1%	183
Ukupno	9.495	-6,3%	10.134

U milionima RSD

- Komutacioni upravljački sistemi
- Pristupna mreža
- Bežična mreža
- Transportna optička mreža
- Internet i Multimedija
- Ostale tehničke investicije

POSLOVANJE

Realizacija infrastrukturnih investicija u 2013. godini iznosi 3.4 milijarde RSD. Ulaganja u infrastrukturu se svojim najvećim delom odnose na investicije u IT (54%).

U milionima RSD	2013. godina	Stopa rasta	2012. godina
Investiranje u IT	1.857	97,1%	942
Investiranje u logističku podršku	1.592	26,2%	1.262
Ukupno	3.449	56,5%	2.204

Investicije u infrastrukturu

Najznačajniji projekti u ovom periodu odnose se na zamenu *prepaid* platforme, proširenje *Billing* sistema, zamenu opreme za Printing centar, sistem za obračun nacionalne interkonekcije i opreme za *Cloud computing Management* platformu.

Investicije u logističku podršku odnose se pre svega na adaptaciju i instalaciju radio baznih stanica, adaptaciju prostora, nabavku agregata i nabavku opreme za rad. Ugovorena je isporuka 334 vozila koja se nabavljaju u cilju nesmetanog odvijanja procesa rada u Društvu. Krajem godine započeta je adaptacija poslovne zgrade, koja je u vlasništvu Društva.

Mtel

Ukupne investicije zavisnog društva Mtel u 2013. godini iznose 5,2 milijarde RSD (90,1 miliona KM).

U milionima RSD	2013. godina	Stopa rasta	2012. godina
Tehničke investicije	3.610	82,0%	1.984
Infrastrukturne investicije	1.597	206,2%	521
Ukupno	5.207	107,9%	2.505

Ukupne investicije

Tokom 2013. godine najveći deo investiranih sredstava u fiksnu telefoniju se odnosio na ulaganja u pristupnu mrežu i to u izgradnju spojnih puteva optičkim kablovima (SPOK), za priključke MSAN opreme i priključke poslovnih pretplatnika. Takođe, značajan deo ulaganja se odnosi na nabavku pristupne opreme MSAN, koja uz istovremenu izgradnju pristupnih mreža sa kraćom pretplatničkom petljom, omogućava dostupnost širokopoljnih servisa svim zainteresovanim pretplatnicima.

Paralelno sa proširivanjem kapaciteta pristupnih mreža, u 2013. godini investirano je u transportnu mrežu (izgradnja magistralnih SPOK-ova, proširenje OTN/DWDM i SDH/MSPP transportne mreže, nabavka SDH opreme u lokalnoj transportnoj ravni), kao i u komutacione sisteme fiksne telefonije (proširenje kapaciteta, funkcionalnosti i softverska nadogradnja NGN i IMS sistema, te nabavka opreme za proširenje kapaciteta i funkcionalnosti aplikacionog servera za rezidentne korisnike u IMS sistemu).

Kao najznačajniji projekat u okviru investicija u mobilnu telefoniju izdvaja se realizacija projekata modernizacije postojećih mrežnih elemenata u regijama Bijeljina i Doboj iz 2012. godine (SWAP Faza I), nabavka i isporuka opreme za modernizaciju postojećih mrežnih elemenata u regijama Sarajevo i Banja Luka (SWAP Faza II), te uspešno završeni radovi na instalaciji novog GSM900 frekventnog plana (*Refarming*).

Izvršeno je proširenje CS Core sistema, kao i proširenje HLR sistema. Takođe, izvršena je nabavka PS Core Network Security sistema, kao i modifikacija na sistemu za prenosivost brojeva.

Izvršeni su radovi na proširenju kapaciteta i funkcionalnosti ADC OTA *Provisioning* i mGw sistema, nabavka i instaliranja hardvera za mPayment/ePayment sistema, nabavka i instalacija softvera za *Travelers Messaging* sistem, kao i isplata jednokratne naknade po ugovoru sa firmom Inter Media Vision za radove povodom trajnog ustupanja prava na korišćenje softvera, aplikacija i softverskih licenci namenjenih za muzički *streaming*.

U strukturi investicionih ulaganja u internet i multimediju, najveća su ulaganja u IPTV i pristupnu opremu za privatne korisnike.

Izvršena je nabavka integrisanog sistema za distribuciju IPTV sadržaja, koji treba da omogući porast broja korisnika i ponudu najsavremenijih multimedijalnih servisa.

Izvršena je nabavka pristupne opreme za privatne korisnike širokopoljnih servisa (STB i IAD pristupna oprema), u skladu sa potrebama, kao i proširenje IP/MPLS mreže.

U milionima RSD	2013. godina	Stopa rasta	2012. godina
Komutacioni upravljački sistemi	331	44,6%	229
Pristupna mreža	374	17,9%	317
Bežična mreža	1.385	96,3%	705
Transportna optička mreža	145	-40,0%	242
Internet i multimedija	1.375	180,4%	490
Ostale tehničke investicije	0	-	0
Ukupno	3.610	82,0%	1.984

Tehničke investicije

U strukturi investicionih ulaganja u informacione tehnologije, najveća su ulaganja u korisnički *software* i licence i investicije u servere i *storage*.

U milionima RSD	2013. godina	Stopa rasta	2012. godina
Investiranje u IT	1.186	415,4%	230
Investicije u logističku podršku	411	41,1%	291
Ukupno	1.597	206,2%	521

Infrastrukturalne investicije

Kao najznačajnija investiciona stavka 2013. godine u segmentu informacionih tehnologija je nabavka i integracija modula za konvergentni biling, koji treba da omogući konvergenciju servisa fiksne i mobilne telefonije.

U svrhu pripremnih radnji za implementaciju konvergentnog bilinga izvršena je: nabavka i unapređenje postojećih funkcionalnosti sistema za međuoperatorski obračun-repozitorijum kliring Ugovora za VAS SMS, NBG, SMS/MMS InterWorking; nabavka sistema za servisne platforme mobilne mreže i nabavka softvera i usluga izrade centralnog repozitorija podataka o korisnicima, servisima i resursima.

Takođe, u 2013. godini izvršena je nabavka HRMS sistema, koji treba da omogući efikasnije upravljanje ljudskim resursima Društva.

Od bitnih investicionih ulaganja u 2013. godini treba pomenuti i proširenje integracione platforme, nabavku Network Inventory OSS sistema, nabavku DB servera i Oracle Exdata sistema.

POSLOVANJE

U strukturi investicionih ulaganja u logističku podršku, najveća su ulaganja u RBS stubove i vozni park.

mtel

Ukupne investicije zavisnog društva mtel u 2013. godini iznose 667 miliona dinara (EUR 5,9 miliona) i usmerene su ka razvoju novih funkcionalnosti u mreži, kako bi se obezbedio visok kvalitet usluga.

U milionima RSD	2013. godina	Stopa rasta	2012. godina
Tehničke investicije	471	137,4%	198
Infrastrukturalne investicije	196	1,3%	194
Ukupno	667	70,1%	392

Ukupne investicije

Investicije u mrežu mobilne telefonije, najvećim delom se odnose na izgradnju radio pristupne mreže, modernizaciju okosnice transportne mreže, implementaciju novog RNC *controler*-a i *lu over IP interface*-a, proširenje BSC *controler*-a i unapređenja paketskog jezgra mobilne mreže proširenjem licenci i modernizacijom SGSN platforme.

U 2013. godini je izgrađeno 30 novih RBS lokacija. Na 11 lokacija je izvršena modernizacija baznih stanica. Značajna ulaganja su usmerena u optimizaciju mreže, sa ciljem povećanja kapaciteta i pokrivenosti. Trenutna pokrivenost naseljene teritorije GSM signalom je preko 90%.

Nabavljena je nova oprema na CCBS-u i kao i novi SAPC mrežni element, kako bi se podržalo napredno tarifiranje paketskog saobraćaja diferencirano prema URL-u.

Investicije u računarsku opremu se odnose na proširenje kapaciteta HP 3PAR korporativnog skladišta podataka zato što je iskorišćenost postojećeg bila 95%, kao i na nabavku rezervnih i dodatnih delova za Avaya kontakt centar, HP 3PAR skladište podataka i EMC skladište podataka i nabavku dva video *transcoder* servera za projekat Mobile/Web TV. U oktobru je realizovan tender za nabavku nove računarske opreme, koja je zamenila stare desktop i laptop računare.

Investicije u građevinske radove odnose se na adaptaciju lokacija za bazne stanice, u skladu sa planom izgradnje mreže, u cilju povećanja pokrivenosti teritorije signalom. Završena je adaptacija prostora za smeštaj RBS-ova na 30 lokacija. U cilju smanjenja troškova za napajanje električnom energijom i klimatizaciju, izvršena je adaptacija pet kontejnera na udaljenim lokacijama.

TELUS

U 2013. godini, zavisno društvo Telus nije imalo značajnijih investicija.

Nabavljena su kao osnovna sredstva mašine i oprema za pružanje usluga.

Planirana nabavka vozila odložena je za 2014. godinu zbog neizvesne ekonomske situacije.

U 2013. godini, ukupna vrednost investicionih ulaganja Telus-a iznosi 1,5 miliona dinara i odnosi se na investicije u logističku podršku društvu, na nabavku opreme za rad (trimeri za košenje trave, mašine za pranje podova i mašine za čišćenje).

FiberNet

U 2013. godini, ukupna vrednost investicionih ulaganja zavisnog društva FiberNet iznosi 1,4 miliona dinara (EUR 12.721). Od tog iznosa 95% se odnosi na tehničke investicije, a 5% na infrastrukturne.

Investicije zavisnog društva FiberNet u 2013. godini odnose na izgradnju optičkog privoda, kao i na nabavku kancelarijske opreme.

HD-WIN

U 2013. godini, ukupna vrednost investicionih ulaganja zavisnog društva HD-WIN iznosi 5,1 milion dinara.

Najveći deo investicionih ulaganja odnosi se na Microsoft licence u iznosu od 2 miliona dinara. Dodatno, nabavljen je Cisco HD encoder u iznosu od oko 850 hiljada dinara, kao i proširenje izlaznog sistema za novi kanal u iznosu od oko 1 milion dinara. Za potrebe grafike (*on screen* i animacije) nabavljene su grafičke mašine u ukupnom iznosu od oko 1 milion dinara.

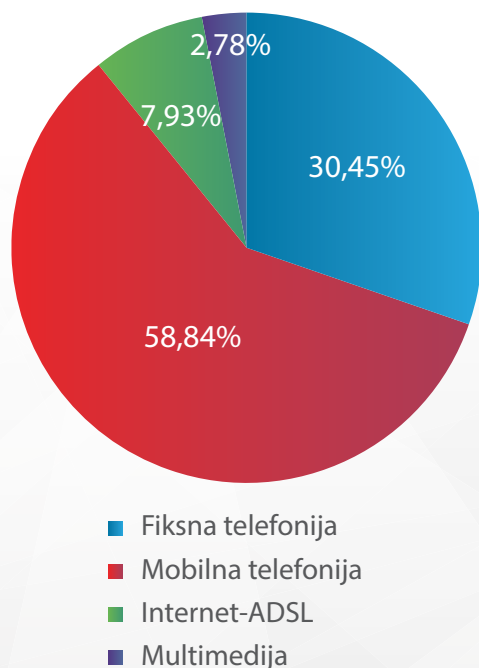
POSLOVANJE

KORISNICI

MATIČNO I ZAVISNA DRUŠTVA

Na nivou Matičnog i zavisnih društava u 2013. godini ostvareno je povećanje broja korisnika mobilne telefonije, Interneta i multimedijalnih usluga i smanjenje ukupnog broja korisnika u fiksnoj telefoniji.

Grafikon u prilogu prikazuje strukturu korisnika Matičnog društva i zavisnih društava, po linijama usluga:

Struktura korisnika Matičnog društva i zavisnih društava, po linijama usluga u 2013. godini

Broj korisnika fiksne telefonije, na 31.12.2013. godine, je bio 3,1 milion, mobilne telefonije 5,9 miliona korisnika, u segmentu Interneta je 796 hiljada, a multimedija je imala 279 hiljada korisnika.

Korisnici fiksne telefonije

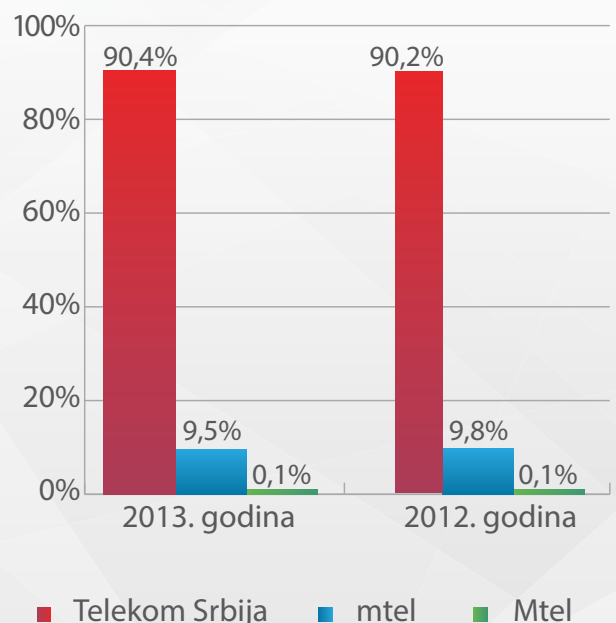
Usluge fiksne telefonije Matičnog i zavisnih društava koristi 3,1 milion korisnika.

Učešće članica Matičnog i zavisnih društava u ukupnom broju korisnika fiksne telefonije Matičnog i zavisnih društava prikazano je u narednoj tabeli:

U hiljadama	2013. godina	Stopa rasta	2012. godina
Telekom Srbija	2.764	-2,0%	2.820
Mtel	291	-4,5%	305
mtel	2,2	-8,5%	2,4
Ukupno	3.057	-2,3%	3.127

Ukupan broj korisnika fiksne telefonije

Procentualno učešće članica Matičnog i zavisnih društava u ukupnom broju korisnika fiksne telefonije prikazano je na sledećem grafikonu:

Ukupan broj korisnika fiksne telefonije

U 2013. godini Matično i zavisna društva imaju nešto manje od 3 miliona POTS korisnika. Ostatak se odnosi na IP Centrex korisnike (11 hiljada), ISDN BRI korisnike (75 hiljada), ISDN PRI korisnike (3 hiljade) i WiMax korisnike (2 hiljade).

Wimax korisnici odnose se na korisnike mtel-a i uključuju korisnike fiksne telefonije, i korisnike paketa usluga fiksne telefonije i Internet-a putem Wimax tehnologije.

U hiljadama	2013. godina	Stopa rasta	2012. godina
POTS korisnici	2.966	-2,2%	3.031
IP Centrex	11	30,6%	8
ISDN BRI korisnici	75	-9,1%	83
ISDN PRI korisnici	3	0,0%	3
Wimax korisnici	2,2	-8,5%	2,4
Ukupno	3.057	-2,3%	3.127

Ukupan broj korisnika fiksne telefonije

U strukturi POTS korisnika 91% se odnosi na privatne i 9% na poslovne korisnike, dok se u strukturi ISDN BRI korisnika 59% odnosi na privatne i 41% na poslovne korisnike.

Korisnici mobilne telefonije

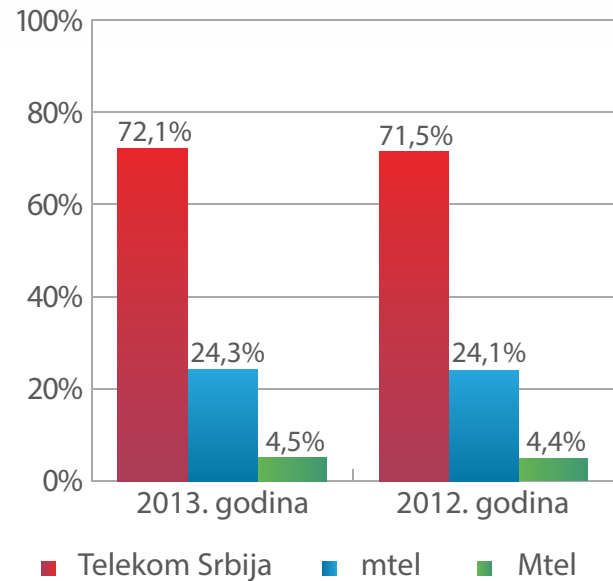
Ukupan broj korisnika mobilne telefonije na nivou Matičnog i zavisnih društava u 2013. godini iznosi 5,9 miliona.

Učešće članica Matičnog i zavisnih društava u ukupnom broju korisnika mobilne telefonije prikazano je u narednoj tabeli:

U hiljadama	2013. godina	Stopa rasta	2012. godina
Telekom Srbija	4.207	0,2%	4.199
Mtel	1.435	1,4%	1.415
mtel	265	2,9%	257
Ukupno	5.906	0,6%	5.871

Ukupan broj korisnika mobilne telefonije

Učešće članica Matičnog i zavisnih društava u ukupnom broju korisnika mobilne telefonije

Učešće članica Matičnog i zavisnih društava u ukupnom broju korisnika mobilne telefonije

U ukupnom broju korisnika mobilne telefonije Telekom Srbija učestvuje sa 71,2%, zavisno društvo Mtel sa 24,3% i zavisno društvo mtel sa 4,5%.

U 2013. godini, broj *prepaid* korisnika iznosi 3,8 miliona i čini 64% ukupnog broja korisnika, a broj *postpaid* korisnika iznosi 2,1 milion i učestvuje sa 36% u ukupnom broju korisnika.

U hiljadama	2013. godina	Stopa rasta	2012. godina
<i>Prepaid</i>	3.794	-4,9%	3.990
<i>Postpaid</i>	2.112	12,3%	1.881
Ukupno	5.906	0,6%	5.871

Ukupan broj korisnika mobilne telefonije

**Prepaid korisnici su aktivni korisnici i podrazumevaju korisnike koji su izvršili dopunu ili imali registrovanu aktivnost u poslednja 3 meseca.*

POSLOVANJE

U 2013. godini ostvaren je porast *postpaid* korisnika u odnosu na prethodnu godinu, pri čemu se povećanje *postpaid* korisnika najvećim delom odnosi na Telekom Srbija.

ADSL i IPTV korisnici

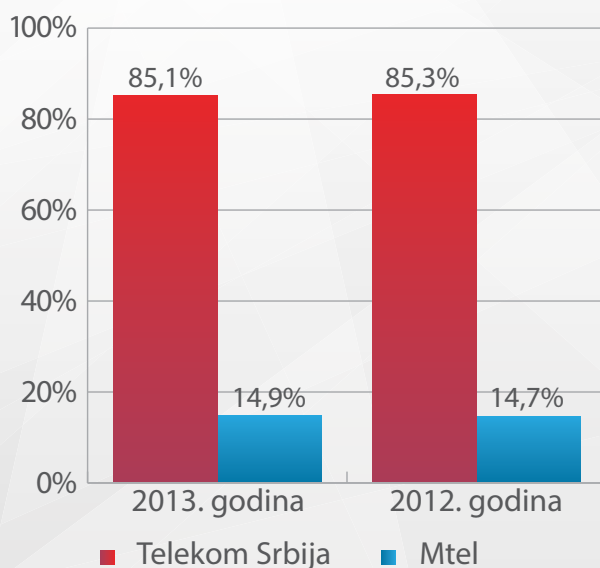
Što se tiče ADSL pristupa, kao najzastupljeniji način pristupa širokopoljnom Internetu, na nivou Matičnog i zavisnih društava u 2013. godini beleži porast od 44,7 hiljada korisnika, tako da ukupan broj korisnika iznosi 796 hiljada. Od toga, 84% je u maloprodaji i 16% u veleprodaji.

Zavisno društvo Mtel ima samo maloprodaju koja čini 18% maloprodaje Matičnog i zavisnih društava, dok zavisno društvo mtel ne pruža ADSL usluge.

U hiljadama	2013. godina	Stopa rasta	2012. godina
Telekom Srbija	677	5,6%	641
Mtel	119	7,8%	110
Ukupno	796	6,0%	751

Ukupan broj ADSL korisnika

Struktura ADSL korisnika u 2013. i 2012. godini prikazana je na sledećem grafikonu:

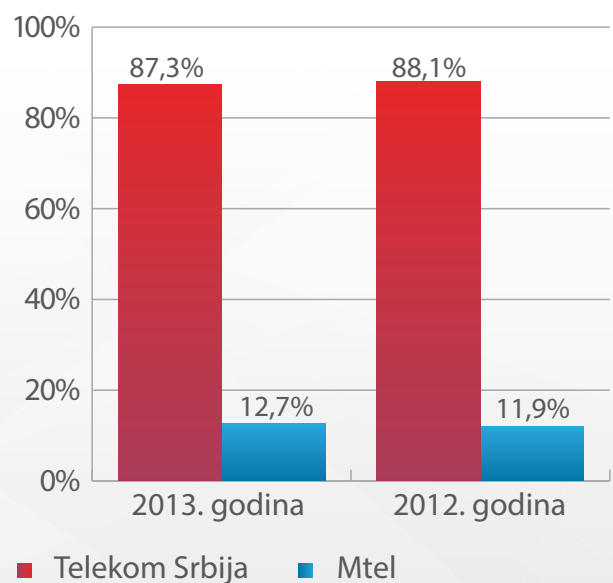

Broj IPTV korisnika na kraju 2013. godine iznosi 279 hiljada. Telekom Srbija je počeo sa pružanjem IPTV usluge 15.10.2008. godine, dok se sa pružanjem usluge u Republici Srpskoj započeo u junu 2010. godine.

U hiljadama	2013. godina	Stopa rasta	2012. godina
Telekom Srbija	244	36,9%	178
Mtel	36	47,0%	24
Ukupno	279	38,1%	202

IPTV korisnici

U 2013. godini od ukupnog broja IPTV korisnika 87,3% se odnosi na korisnike Telekom Srbija, a 12,7% na korisnike zavisnog društva Mtel.

Struktura IPTV korisnika u 2013. i 2012. godini

TELEKOM SRBIJA

Uprkos izazovima jake konkurencije Telekom Srbija ima značajan broj korisnika⁵ u fiksnoj i mobilnoj telefoniji, kao i sve veći broj internet korisnika.

Fiksna telefonija

Korisnici fiksne telefonije

U hiljadama	2013. godina	Stopa rasta	2012. godina
POTS	2.687	-1,9%	2.738
ISDN	69	-7,7%	75
Ostali*	8	25,0%	7
Ukupno	2.764	-2,0%	2.820

*IP Centrex, Business trunking i E1

Na kraju 2013. godine usluge fiksne telefonije Telekom Srbija koristi 2,8 miliona korisnika. U 2013. godini Društvo je zabeležilo smanjenje broja korisnika za 2% u odnosu na 2012. godinu, između ostalog i zbog alternativnih vidova komunikacije kao što je mobilna telefonija i Internet.

Mobilna telefonija

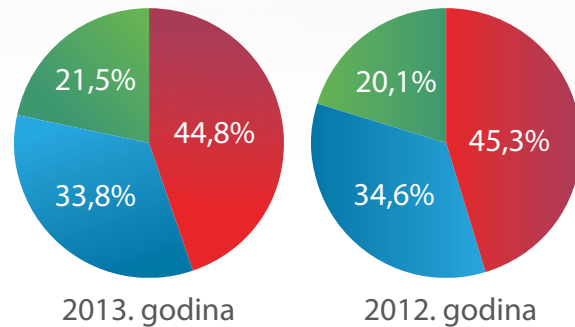
Učešće operatora mobilne telefonije

Tržišno učešće*	2013. godina	2012. godina
Telekom Srbija**	44,8%	45,3%
Telenor	33,8%	34,6%
Vip	21,5%	20,1%

*podaci pripremljeni na osnovu Izveštaja mobilnih operatora

**prikazani su aktivni priključci na kraju perioda

⁵ Aktivni priključci/korisnici na kraju perioda.

■ Telekom Srbija* ■ Telenor ■ Vip

Učešće operatora mobilne telefonije

I u 2013. godini Društvo je lider na tržištu sa tržišnim učešćem od oko 45%.

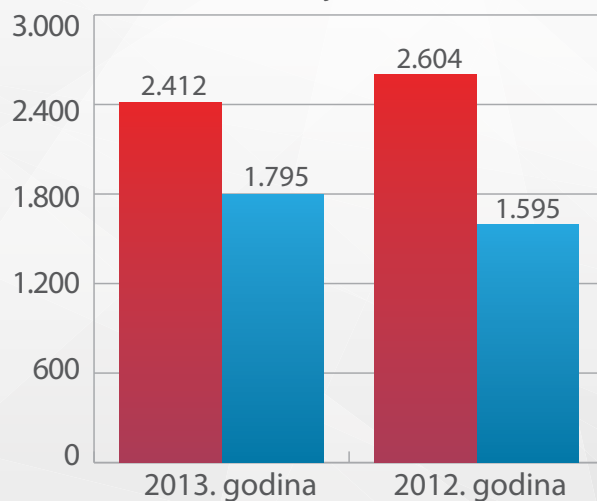
Korisnici mobilne telefonije*

U hiljadama	2013. godina	Stopa rasta	2012. godina
Prepaid**	2.412	-7,4%	2.604
Postpaid	1.795	12,5%	1.595
Ukupno	4.207	0,2%	4.199

* uključuju i korisnike mobilnog interneta

**aktivni korisnici u poslednja 3 meseca posmatrane godine

U hiljadama

■ Prepaid ■ Postpaid

POSLOVANJE

U 2013. godini povećanje ukupnog broja korisnika mobilne telefonije u odnosu na 2012. godinu uslovljeno je većim brojem *postpaid* korisnika. Određeni broj *prepaid* korisnika prešao je na *postpaid* zbog atraktivne ponude telefona u mt:s paketima ili se odlučio za konvergentni (Box) paket.

Korisnici mobilnog interneta (USB)

U hiljadama	2013. godina	Stopa rasta	2012. godina
<i>Prepaid</i>	32	24,1%	26
<i>Postpaid</i>	61	20,7%	50
Ukupno	93	21,8%	76

Korisnici mobilnog interneta (USB)

Korisnici mobilnog interneta, prikazani u okviru *prepaid* i *postpaid* korisnika mobilne telefonije, ostvarili su povećanje od 22% u odnosu na 2012. godinu. Društvo na kraju 2013. godine ima 93 hiljade korisnika mobilnog interneta putem USB modema.

Internet i multimedija

Korisnici Interneta i multimedije

U hiljadama	2013. godina	Stopa rasta	2012. godina
ADSL maloprodaja	550	7,4%	513
ADSL veleprodaja	126	-1,4%	128
IPTV	244	36,9%	178
Web TV*	20	24,0%	16
Ukupno	941	12,7%	835

*Broj pretplata

Na Internet tržištu su prisutne sve veće potrebe korisnika za širokopojasnim Internetom, što ukazuje na zainteresovanost korisnika za uslugu koja omogućava kvalitetniji i lako dostupan sadržaj.

Društvo je na kraju 2013. godine imalo 550

hiljada ADSL korisnika u maloprodaji, što predstavlja 81% tržišta ADSL Interneta. Društvo je u odnosu na prethodnu godinu zabeležilo rast ADSL korisnika u maloprodaji za 7,4%.

U 2013. godini zabeležen je značajan rast IPTV korisnika (za 37%), na koji je uticala i ponuda konvergentnih paketa. Na kraju 2013. Društvo je imalo 244 hiljade IPTV korisnika.

Mtel

U 2013. godini zavisno društvo Mtel se ističe kao lider u segmentu mobilne telefonije u BiH, a procvat doživljava u segmentu integriranih usluga i mobilnog interneta.

Fiksna telefonija

Ukupan broj korisnika fiksne telefonije zavisnog društva Mtel, na dan 31.12.2013. godine, iznosi 291 hiljadu.

U hiljadama	2013. godina	Stopa rasta	2012. godina
Privatni korisnici - neintegrisani	207	-11,1%	232
Privatni korisnici - integrisani	53	31,3%	41
Ukupno Privatni korisnici	260	-4,8%	273
Poslovni korisnici - neintegrisani	31	-2,6%	32
Poslovni korisnici - integrisani	0,09	-	0,03
Ukupno Poslovni korisnici	31	-2,4%	32
Ukupno	291	-4,5%	305

Ukupan broj korisnika fiksne telefonije

U strukturi korisnika fiksne telefonije, privatni korisnici učestvuju sa 89,2%, a poslovni korisnici sa 10,8%, što je direktan pokazatelj ekonomskih prilika na tržištu Bosne i Hercegovine.

Korisnici neintegrisanih usluga u fiksnoj telefoniji su korisnici osnovnih govornih usluga (POTS, ISDN, CLL), a korisnici integrisanih usluga su korisnici *bundle* paketa (korisnici najmanje dve usluge).

U 2013. godini zabeleženo je smanjenje broja korisnika od 4,5% u odnosu na 2012. godinu, što je u skladu sa karakteristikom tržišta fiksne telefonije.

Mobilna telefonija

Usluge Mtel-a u segmentu mobilne telefonije koristi 1,4 miliona korisnika, što je rekordan broj uprkos dinamičnom tržištu i delovanju šest *brand*-ova na području BiH.

U hiljadama	2013. godina	Stopa rasta	2012. godina
<i>Prepaid</i>	1.187	-0,6%	1.195
<i>Postpaid</i>	117	14,4%	102
M2M	44	0,5%	44
M.net	11	29,0%	8
VPN	75	12,7%	66
<i>Quadro</i>	2	-	0
Ukupno	1.435	1,4%	1.415

Ukupan broj korisnika mobilne telefonije

**Prepaid korisnici su aktivni korisnici i podrazumevaju korisnike koji su izvršili dopunu ili imali registrovanu aktivnost u poslednja 3 meseca*

Mtel je svojim uspešnim poslovanjem, odnosno ponudom novih usluga i najnovijih modela pametnih telefona, kao i promotivnim akcijama u 2013. godini uspeo očuvati lidersku poziciju na tržištu BiH. Tržišno učešće Mtel-a na nivou BiH u mobilnoj telefoniji iznosi 43%.

Internet i multimedija

Ukupan broj ADSL korisnika na dan 31.12.2013. godine iznosi 119 hiljada, što je 7,8% više u odnosu na prethodnu godinu. U 2013. godini izražen je trend prelaska korisnika sa

samostalnih ADSL paketa na Open pakete.

U hiljadama	2013. godina	Stopa rasta	2012. godina
ADSL privatni korisnici	108	7,9%	100
ADSL poslovni korisnici	11	6,5%	10
Ukupno	119	7,8%	110

Ukupan broj ADSL korisnika

Tržišno učešće Mtel-a na nivou BiH u oblasti fiksnog širokopojsnog pristupa i dalje raste, i u 2013. godini procenjuje se na 23%, dok je stopa penetracije u RS na nivou od 14%.

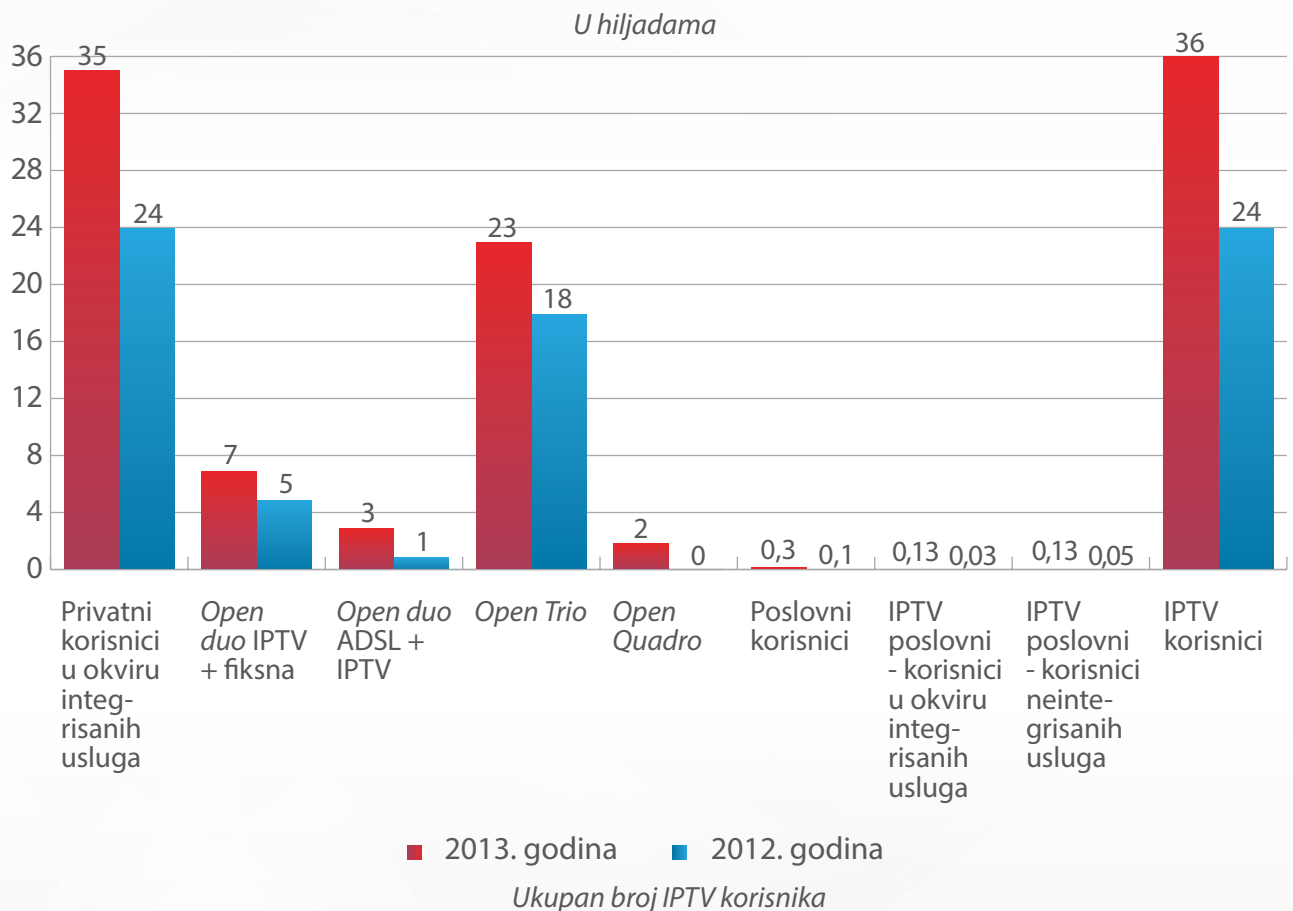
Svim korisnicima Mtel nudi naprednu verziju ADSL standarda (ADSL 2+) koja omogućava veće protoke u odnosu na standardni ADSL (do 24 Mbps prema korisniku i do 1,4 Mbps od korisnika).

Ukupan broj IPTV korisnika na dan 31.12.2013. godine iznosi 36 hiljada.

U hiljadama	2013.	Stopa rasta	2012.
Privatni korisnici u okviru integrisanih usluga	35	46%	24
<i>Open duo IPTV+fiksna</i>	7	32%	5
<i>Open duo ADSL+IPTV</i>	3	349%	1
<i>Open Trio</i>	23	28%	18
<i>Open Quadro</i>	2	-	0
Poslovni korisnici	0,3	228%	0,1
IPTV poslovni - korisnici u okviru integrisanih usluga	0,13	306%	0,03
IPTV poslovni - korisnici neintegrisanih usluga	0,13	177%	0,05
IPTV korisnici	36	47,0%	24

Ukupan broj IPTV korisnika

POSLOVANJE

mtel

Mobilna telefonija

Ostvareno tržišno učešće na kraju decembra 2013. godine iznosi 26,34%, uz penetraciju od 160,3% na tržištu mobilne telefonije Crne Gore (prema definiciji Agencije za telekomunikacije).

Broj pretplatnika mobilne telefonije na kraju 2013. godine je veći za 3,1% u odnosu na 2012. godinu.

Broj korisnika mobilne telefonije, na kraju 2013. godine, iznosio je 265 hiljada. Od toga, na *prepaid* korisnike se odnosi 71,7%, dok *postpaid* korisnici učestvuju sa 28,3% u ukupnom broju korisnika mobilne telefonije.

U hiljadama	2013. godina	Stopa rasta	2012. godina
<i>Prepaid</i> *	190	1,1%	188
<i>Postpaid</i>	75	8,5%	69
Ukupno	265	3,1%	257

Ukupan broj korisnika mobilne telefonije

**Prepaid* korisnici su aktivni korisnici i podrazumevaju korisnika koji je izvršio dopunu ili imao registrovanu aktivnost u poslednja 3 meseca.

Korisnici Biznet usluga imaju poseban značaj, pre svega jer se radi o velikim kompanijama, stranim predstavništvima i prosperitetnim preduzećima, koji su ujedno i preporuka za dobru poslovnu saradnju. U okviru ovog segmenta, postoji izuzetno jaka konkurencija,

s obzirom na to da je mtel treći operator i da je konkurencija na tržištu već osvojila najveći broj velikih korisnika.

Rast broja Biznet korisnika u 2013. godini ostvaren je putem ponude čitave lepeze dodatnih usluga (Autocrack, Observer, Internet pristup, GPRS paketi, Moj pogled itd.) kojima se veliki korisnici animiraju da pređu na mtel mrežu.

Wimax korisnici

WiMax korisnici obuhvataju 3 kategorije korisnika: korisnike koji koriste samo usluge fiksne telefonije putem WiMax tehnologije, korisnike koji koriste samo usluge Interneta putem WiMax tehnologije, i kombinovane korisnike, one koji koriste usluge fiksne telefonije i Interneta putem WiMax tehnologije.

U hiljadama	2013. godina	Stopa rasta	2012. godina
Korisnici koji koriste samo usluge fiksne telefonije	0,42	9,9%	0,38
Korisnici koji koriste samo usluge interneta	5,3	16,4%	4,5
Kombinovani korisnici (fiksna i internet)	1,7	-12,0%	2,0
Ukupno	7,4	7,9%	6,9

Ukupan broj Wimax korisnika

Na kraju 2013. godine ukupan broj WiMax korisnika iznosio je 7,4 hiljade, što je u odnosu na 2012. godinu više za 7,9%.

TELUS

Pored preduzeća Telekom Srbija i JP Pošta Srbija, kao najvećeg kupca na tržištu, Telus je naročito u periodu od 2010. godine počeo značajnije da se razvija na tržištu usluga održavanja higijene.

Usluge obezbeđenja se pretežno pružaju društvu Telekom Srbija i JP Pošta Srbija.

U postupcima javnih nabavki, dobijeni su poslovi, između ostalog, sa JP PTT saobraćaja Srbija, Agencija za kontrolu letenja Srbije i Crne Gore, GO Novi Beograd, GO Savski Venac, Drinsko-limske HE, Republički geodetski zavod, Elektrodistribucije (Šabac, Kraljevo, Valjevo, Lazarevac, Užice, Novi Pazar, Loznica), ekspoziture Ministarstva Finansija - Uprave za Trezor i Poreske Uprave.

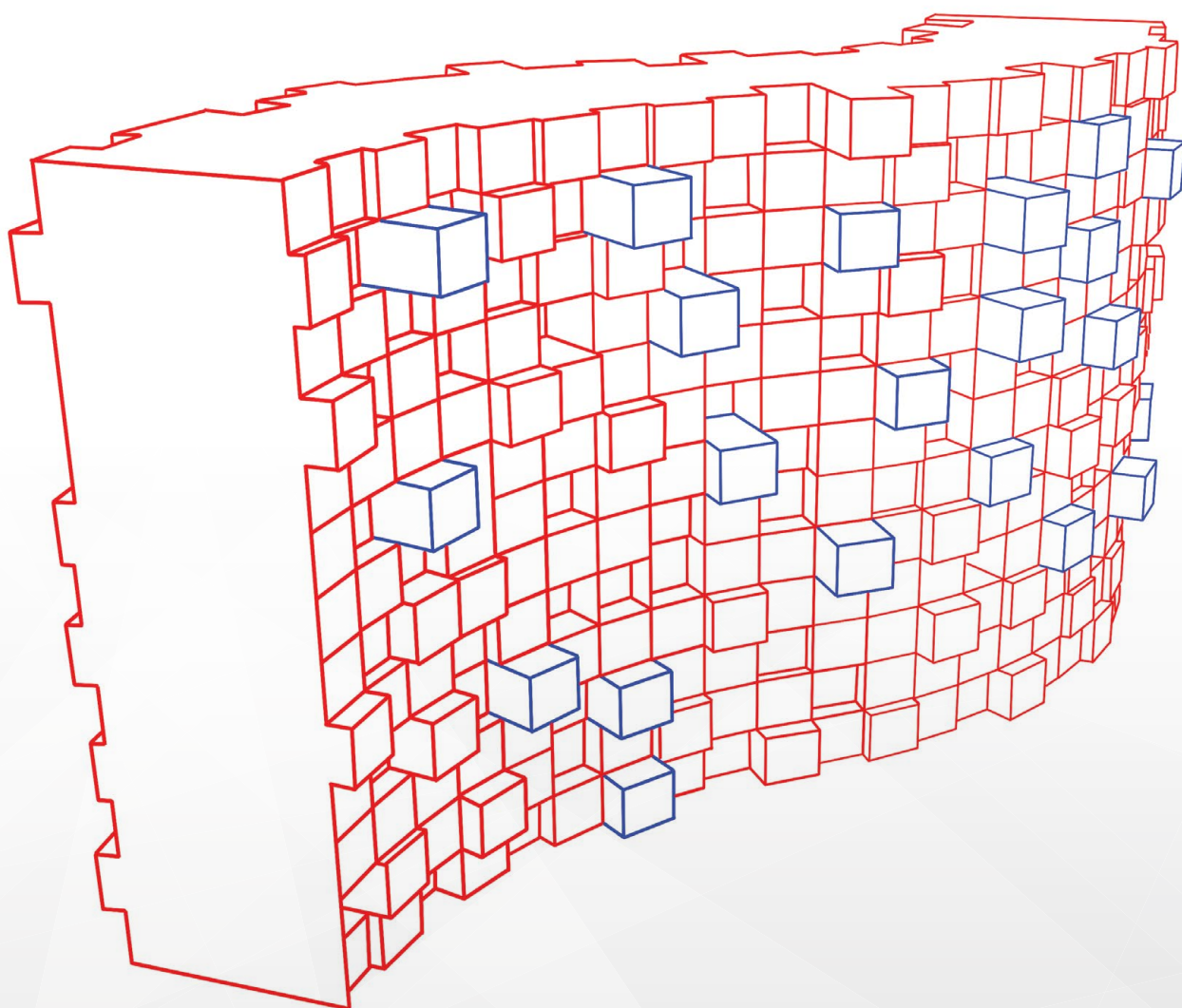
Takođe, na osnovu sprovedenih internih procedura nabavke korisnika usluga, zaključeni su ugovori sa: DDOR Novi Sad, Delta Generali osiguranje a.d.o., Banka Poštanska štedionica, Findomestic banka a.d., Piraeus banka a.d., Alfa banka a.d., Oportunity banka a.d., ekspoziture Dunav Osiguranja a.d.

FiberNet

Dobijanjem upotrebne dozvole od nadležnih organa Republike Crne Gore i puštanjem optičkog kabla u komercijalnu eksploataciju, FiberNet je sklopio sledeće ugovore:

- Ugovor sa mtel-om o zakupu kapaciteta 2,5 Gbot/s, na period od 3 godine,
- Ugovor sa mtel-om o zakupu jednog para optičkih vlakana na relacijama Podgorica–Sutomore/Sutomore-Bar, na period od 3 godine,
- Ugovor sa Telekom Srbija o zakupu kapaciteta STM, trajanje zakupa je 1 godina,
- Ugovor sa Telekom Srbija, o zakupu Gb Ethernet, trajanje zakupa je 1 godina,
- Ugovor sa Telenorom Podgorica o neopozivom pravu korišćenja jednog para optičkih vlakana na relaciji Vrbnica-Bar po modelu IRU 15, na period trajanja prava korišćenja od 15 godina.

ZAPOSLENI

ZAPOSLENI

Upravljanje i razvoj ljudskih resursa su u samom vrhu ciljeva i zadataka društva Telekom Srbija. Briga o zaposlenima podrazumeva brigu o ukupnom zadovoljstvu zaposlenih, jačanju njihove motivacije i osećaja pripadnosti Društvu. Telekom Srbija uvek nastoji da za svoje zaposlene obezbedi bolju budućnost, adekvatne uslove rada, ravnopravni tretman zaposlenih, zaštitu na radu, zdravstvenu zaštitu i mogućnost daljeg usavršavanja i obrazovanja.

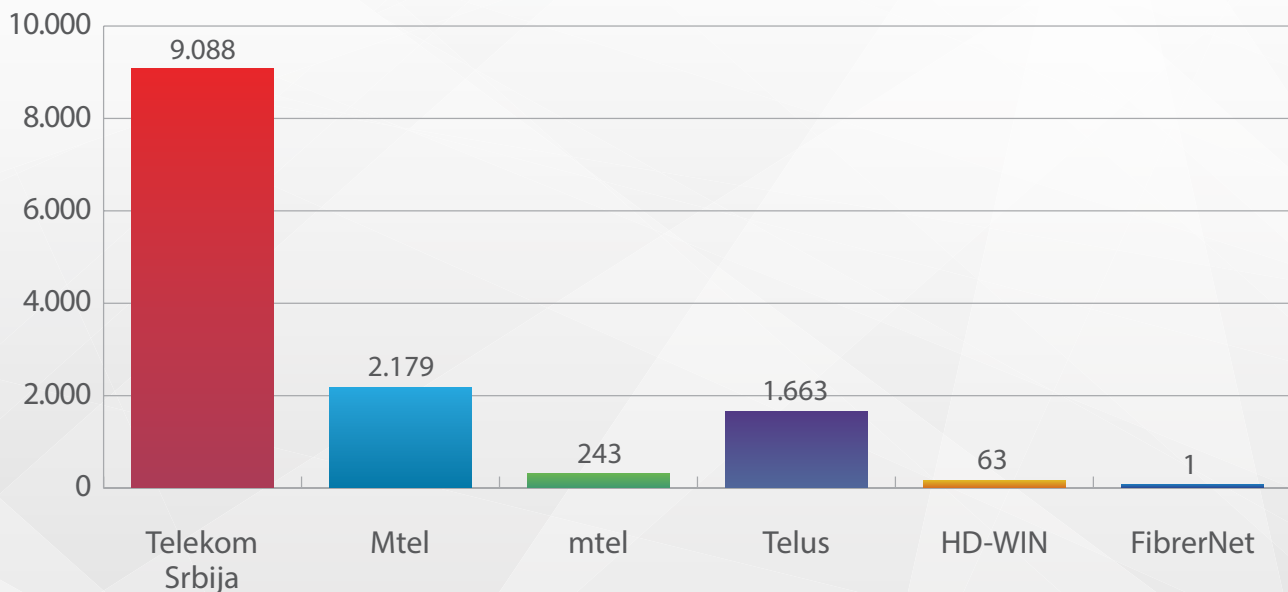
Ukupan broj zaposlenih u Matičnom i zavisnim društvima iznosi 13.239, uzimajući u obzir i zaposlene kojima miruje radni odnos (20 na nivou Matičnog i zavisnih društava). Od navedenog broja najveći procenat se odnosi

na Telekom Srbija a.d. (68,65%), 16,46% na Telekom Srpske, 1,85% na mtel, 12,56% na Telus, 0,48 na HD-WIN, dok se 0,08% odnosi na zavisno društvo FiberNet.

Zbog prirode posla 6 zaposlenih iz Telekom Srbija upućeni su u zavisna društva i zbog toga su prikazani u Matičnom i u zavisnim društvima.

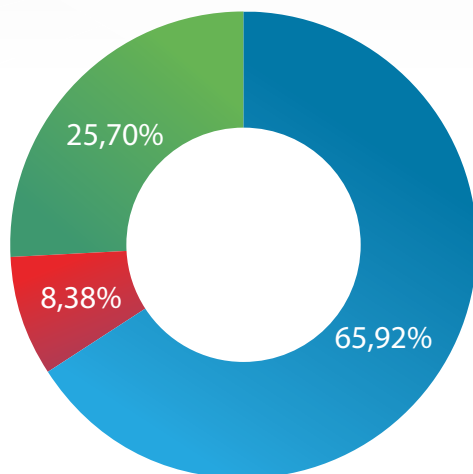
Pored zaposlenih na određeno i neodređeno vreme u Matičnom i u zavisnim društvima, na osnovu različitih ugovora o angažovanju van radnog odnosa (privremeni i povremeni poslovi, zastupanje i posredovanje) angažovano je ukupno 2.070 lica, od čega je najveći broj u Telusu 44,4%, u Telekomu Srbija 44,01%, 7,05% u Telekomu Srpske, 4,35% u HD-WIN-u, dok je 0,05% angažovano u FiberNet-u.

Ukupan broj zaposlenih u Matičnom i zavisnim društvima
na dan 31.12.2013.

ZAPOSLENI

Obrazovna struktura zaposlenih u Matičnom i zavisnim društvima

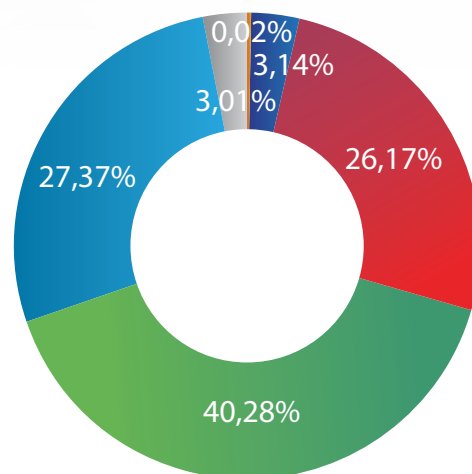

■ SSS ■ VŠS ■ VSS

Posmatrajući obrazovnu strukturu zaposlenih u Matičnom i zavisnim društvima uočava se najveće učešće zaposlenih sa srednjom stručnom spremom (65,92%), zatim sa visokom stručnom spremom (25,70%) gde su u ukupan broj uključeni i specijalisti, magistri i doktori nauka.

Najmanje su zastupljeni zaposleni sa višom stručnom spremom (8,38%).

Starosna struktura zaposlenih u Matičnom i zavisnim društvima

■ do 20 godina
 ■ od 20 do 29 godina
 ■ od 30 do 39 godina
 ■ od 40 do 49 godina
 ■ od 50 do 59 godina
 ■ 60 i više godina

Što se tiče starosne strukture zaposlenih u Matičnom i zavisnim društvima, primećuje se najveće učešće zaposlenih starosti između 40 i 49 godina (40,28%), zatim od 50 do 59 godina starosti (27,37%), od 30 do 39 godina (26,17%), od 20 do 29 godina (3,14%), sa 60 i više godina (3,01%) i najmanje učešće zaposlenih starosti do 20 godina (0,02%).

TELEKOM SRBIJA

Jubilarne nagrade

Isplata jubilarnih nagrada vrši se zaposlenima i bivšim zaposlenima, koji u periodu od 2.6. prethodne godine do 1.6. tekuće godine navršavaju:

- 10 godina neprekidnog rada u Telekomu Srbija;
- 20 godina neprekidnog rada u PTT sistemu Srbije;
- 30 godina neprekidnog rada u PTT sistemu Srbije;
- 35 godina neprekidnog rada u PTT sistemu Srbije.

Osnov za isplatu jubilarnih nagrada predstavlja prosečno isplaćena bruto zarada u Društvu za mesec jun za zaposlene koji ostvaruju 20 godina neprekidnog rada u PTT sistemu Srbije, odnosno, 1/2 prosečno isplaćene bruto zarade za 10 godina, 2 prosečno isplaćene bruto zarade za 30 godina i 3 prosečno isplaćene bruto zarade za 35 godina. U 2013. godini izvršena je isplata za 845 lica.

Obrazovanje

EKSTERNE EDUKACIJE U ZEMLJI I INOSTRANSTVU

U toku 2013. godine, na eksterne edukacije u zemlji i inostranstvu upućeno je ukupno 1.039 polaznika, koji su na edukacijama proveli ukupno 4.144 dana, što iznosi približno 4 dana po korisniku.

Eksterne edukacije u zemlji pohađalo je 682

korisnika, od čega je na referentne seminare bilo upućeno 225 polaznika, na stručne obuke i seminare 126, obuke obavezne po zakonu (Bezbednost i zdravlje na radu) 17, na obuke iz poslovnih veština 60 i edukacije rukovodilaca 101 polaznik. Polaznici su na edukacijama u zemlji proveli 2.195 dana, što iznosi 3,22 dana po čoveku.

Na obrazovne događaje u inostranstvu bilo je upućeno ukupno 357 polaznika, od kojih je 186 pohađalo konferencije, kongrese i seminare, 115 je upućeno na obuke za rad sa opremom po osnovu zaključenih ugovora sa dobavljačima opreme i usluga, 27 je pohađalo forume, 26 stručne obuke i radionice i 3 sajmove. Polaznici su na putovanjima u inostranstvu proveli 1.949 dana, što iznosi 5,45 dana po korisniku.

Sa zaposlenima koji se upućuju na različite vrste obuka u zemlji i inostranstvu, zaključuju se ugovori sa obavezom ostanka u Društvu do 24 meseca, tako da broj zaposlenih kojima traje ugovorna obaveza na dan 31.12.2013. godine iznosi 976 (845 za obuke realizovane u zemlji i 131 za obuke po osnovu ugovora sa dobavljačima koje su realizovane u inostranstvu).

INTERNE EDUKACIJE

U organizaciji Trening centra Direkcije za ljudske resurse, tokom 2013. godine, kroz programe interne edukacije prošlo je ukupno 325 polaznika, pri čemu je stručnim edukacijama prisustvovalo 59 zaposlenih, treninzima iz poslovnih veština 106 zaposlenih, internom nastavom engleskog jezika obuhvaćen je 71 korisnik (39 - grupna nastava zaposlenih i 32 - individualna nastava sa direktorima sektora), dok je kroz *e-learning* obuke prošlo 89 zaposlenih. U okviru *e-learning* obuka

ZAPOSLENI

realizovano je i testiranje zaposlenih u oblasti IT bezbednosti i zaštite. Svi polaznici internih obuka na istima su proveli 2.238,25 dana, što iznosi 11,8 dana po korisniku.

Ukupan broj korisnika internih i eksternih edukacija u zemlji i inostranstvu iznosi 1.275.

Školovanje

Sa zaposlenima koji se upućuju na dodatno školovanje zaključuju se ugovori kojim se regulišu međusobna prava i obaveze tokom trajanja studija i u periodu ugovornog obavezivanja, tako da broj aktivnih ugovora o školovanju na dan 31.12.2013. godine iznosi 60 polaznika (7 za strukovne studije I stepena, 12 za akademske studije I stepena, 24 master studija, 3 strukovne studije II stepena, 6 MBA studija i 8 magistarskih, doktorskih i specijalističkih akademskih). Od navedenog, u 2013. godini, odobreno je 26 novih školovanja, i to: 9 za akademske studije I stepena, 6 za strukovne studije I stepena, 4 za master studije, 4 za specijalističke strukovne, 2 za specijalističke akademske i 1 za MBA studije.

Licence, sertifikati, članarine

Društvo je u 2013. godini finansiralo različite vrste licenci, sertifikata, stručnih ispita i učlanjenja, za ukupno 679 korisnika, i to: obnova članarine Inženjerskoj komori za licence odgovornog projektanta i odgovornog izvođača radova za 503 korisnika, sticanje novih licenci za 29 korisnika, stručni ispiti za 16 korisnika, sticanje CISCO i drugih stručnih sertifikata za 40 zaposlenih, PMI članarina za 47, resertifikacija za 5 i polaganje PMP

ispita za 1 zaposlenog, članarina Udruženju internih revizora za 15 korisnika, članarina Savezu računovođa i revizora za 20 korisnika, polaganje 1 pravosudnog ispita, članarina Komori ovlašćenih revizora za 1 zaposlenog i članarina GIAC za 1 zaposlenog.

Baze znanja

U toku 2013. godine Društvo je obnovilo članstvo u bazama znanja međunarodnih organizacija i to:

1. Gartner Ireland Limited (moduli: Gartner Executive Program EHP članstvo – CIO ESSENTIAL; Gartner for Business Leaders, Program Management&Marketing), za period trajanja Ugovora br. 218519/14, od 20.12.2012. godine (2012-2014);
2. TeleManagement Forum - NGOSS program, za period 30.11.2013. do 29.11.2014. godine;
3. Information Security Forum, za period 1.7.2013. do 30.6.2014. godine.

PROCENA RADNE USPEŠNOSTI ZAPOSLENIH – PRU ZA 2012. godinu

U toku 2013. godine završen je postupak Procene radne uspešnosti rukovodilaca i zaposlenih za 2012. godinu (druga faza), sačinjen interni izveštaj o rezultatima na nivou Društva, organizacionih celina i grupacija zaposlenih i sprovedene preliminarne pripreme za PRU za 2013. godinu.

PROCENA RAZVOJNIH POTENCIJALA RUKOVODILACA

U saradnji sa spoljnim konsultantom, sproveden je projekat procene razvojnih potencijala rukovodilaca četvrte linije rukovođenja i koordinatora regija Društva, sačinjeni su izveštaji i rezultati na nivou kompanije su prezentovani Izvršnom odboru.

REGRUTOVANJE I SELEKCIJA

Tokom 2013. godine u Društvu je angažovano 136 eksternih kandidata od ukupno 418 eksternih kandidata koji su obuhvaćeni selekcionim postupkom.

Po osnovu internih oglasa realizovano je raspoređivanje 15 zaposlenih - na osnovu obavljenih internih selekcija sa 209 zaposlenih. Na osnovu analize se može zaključiti da je broj oglašanih radnih mesta u 2013. godini veći za 40% u odnosu na prethodnu godinu.

STRUČNE PRAKSE

Tokom 2013. godine stručnu praksu u Društvu obavilo je 59 studenata i 11 učenika srednjih škola. Postupak realizacije studentskih i učeničkih praksi uređen je i inoviran dokumentom *Smernice za organizovanje stručne prakse učenika i studenata u Društvu i stipendiranje talenata*.

Potpisan je Ugovor o saradnji sa Univerzitetom u Beogradu, kao i sa sledećim visokoobrazovnim ustanovama: Fakultetom organizacionih nauka, Visokom školom strukovnih studija za informacione i komunikacione tehnologije, Visokom školom elektrotehnike i računarstva

strukovnih studija i Visokom strukovnom školom za preduzetništvo u Beogradu.

U sklopu aktivnosti regrutovanja mladih talenata potpisan je Sporazum o saradnji sa Ministarstvom omladine i sporta kojim se stipendistima Fonda za mlade talente omogućava obavljanje letnje dvomesečne prakse u Društvu, u cilju lakšeg prelaska sa formalnog obrazovanja na praktični angažman.

BENEFICIJE ZAPOSLENIH

SPROVOĐENJE POLITIKE MATERIJALNE I SOCIJALNE I ZDRAVSTVENE ZAŠTITE ZAPOSLENIH

Program kolektivnog osiguranja

Svi zaposleni u Društvu su osigurani od posledica nesrećnog slučaja (nezgoda), težih bolesti i hirurških intervencija na radu, i van rada (24 časa), uz dodatno osiguranje zaposlenih, koji su raspoređeni na radna mesta sa povećanim rizikom.

Program se sprovodi na osnovu ugovora/polisa osiguranja, koje je Društvo za 2013. godinu zaključilo sa osiguravajućim društvima DDOR „Novi Sad“ a.d.o. od posledica nesrećnog slučaja (nezgoda) i „Delta generali osiguranje“ a.d.o. za slučaj težih bolesti i hirurških intervencija. U toku 2013. godine po osnovu zaključenih polisa osiguranja od strane osiguravajućih društava isplaćene su osigurane sume za 322 zaposlena i članove uže porodice zaposlenih.

ZAPOSLENI

Program dobrovoljnog penzijskog osiguranja

Svim zaposlenima u Društvu su obezbeđene redovne mesečne uplate na ime penzijskog doprinosa za dobrovoljno penzijsko osiguranje, do visine neoporezivog iznosa, u skladu sa Zakonom. Program je sproveden na osnovu ugovora o penzijskim planovima koje je Društvo, počev od 2007. godine, zaključilo sa akcionarskim društvima za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima „Delta generali“ a.d. i „Dunav“ a.d.

Program stipendiranja dece umrlih zaposlenih

U skladu sa internim aktima Društva, kojima je regulisana oblast novčane pomoći deci umrlih zaposlenih, za vreme redovnog srednjeg i visokog obrazovanja (stipendiranje), Društvo je po osnovu zaključenih ugovora u 2013. godini odobrilo redovnu mesečnu isplatu stipendija za 117 dece umrlih zaposlenih.

Program dodele solidarne pomoći i drugih vrsta pomoći

U skladu sa internim aktima Društva, kojima je regulisana oblast dodele solidarne i drugih vrsta pomoći, Društvo je po svim osnovima za odobravanje prava u 2013. godini izvršilo isplatu ukupno 296 solidarnih pomoći zaposlenima i članovima uže porodice zaposlenih.

Program pomoći u rešavanju stambenih potreba zaposlenih

U skladu sa internim aktima Društva, kojima je regulisana oblast dodele stambenih zajmova zaposlenima u Društvu, zaključeno je oko 70 ugovora o stambenim zajmovima.

SPECIJALISTIČKI PREGLEDI, ZDRAVSTVENA REHABILITACIJA I REKREACIJA

U cilju prevencije i poboljšanja zdravstvenog stanja zaposlenih, Društvo je organizovalo specijalističke lekarske preglede za 2.754 zaposlena, kao i zdravstvenu rehabilitaciju za 641 zaposlenog i rekreaciju za ukupno 190 zaposlenih.

SPROVOĐENJE POLITIKE HARMONIZACIJE ODNOSA SA ZAPOSLENIMA

Svim zaposlenima u Društvu su na raspolaganju stručni timovi pravnika, psihologa i socijalnih radnika u vidu radno-pravnog i psihološkog savetovališta. U toku 2013. godine na internom sajtu objavljeno je 24 teksta – kratke stručne teme i aktuelnosti iz domena radnog prava, i objavljen 21 odgovor po pitanjima zaposlenih u okviru rubrike „Radno-pravno savetovalište“. U okviru psihološkog savetovališta, u toku 2013. godine realizovano je 53 zahteva zaposlenih, i na internom portalu, u okviru rubrike „Psihološko savetovalište“, objavljeno je 11 tekstova.

SPROVOĐENJE POLITIKE INTERNOG INFORMISANJA ZAPOSLENIH

Sprovođenje politike internog informisanja zaposlenih predstavlja program stalnog, tačnog i blagovremenog informisanja zaposlenih putem intraneta i kompanijskog *Newsletter-a*. Intranet podrazumeva redovno i kontinuirano pripremanje, obrađivanje i objavljivanje informacija na internom sajtu „Moj Portal“. Informacije koje se plasiraju razvrstane su po kategorijama: *ad hoc* informacije - koje se tiču važnih obaveštenja iz oblasti ljudskih resursa (prava zaposlenih),

obaveštenja o aktuelnim dešavanjima u kompaniji - koje se plasiraju svakodnevno i informacija koje se plasiraju dva puta mesečno (Aktuelne manifestacije iz oblasti kulture i sporta, telekomunikacija u zemlji i inostranstvu, rubrika Posetite Srbiju, Svet, Znameniti Srbi, Misli velikih ljudi, Iz ugla lektora, Psihološko savetovište, Radno-pravno savetovište, *Funny press clipping*, Testovi iz nemačkog i engleskog jezika, Anketa i Nove tehnologije). U 2013. godini registrovana je posećenost od 94,547 jedinstvenih posetilaca i 2.154.462 pojedinačnih poseta, izvršeno prosleđivanje kompanijskog *Newsletter*-a (ukupno 12 brojeva), sa najnovijim vestima iz zavisnih društava, prezentacijom novih usluga i aktuelnih dešavanja u oblasti kulture i telekomunikacija i objavljeno je 13 službenih listova.

DRUŠTVENE AKTIVNOSTI

Program sportskih takmičenja zaposlenih

U skladu sa internim aktima, Društvo je u toku 2013. godine, u saradnji sa reprezentativnim sindikatima, sprovedo Program sportskih takmičenja zaposlenih.

Program sportske rekreacije zaposlenih

U skladu sa internim aktima Društva, u 2013. godini, finansiran je Program sportske rekreacije zaposlenih, koji je realizovan na osnovu ugovora o pružanju usluga sportske rekreacije, koje su reprezentativni sindikati zaključili sa pružaocima usluga.

Poklon za 8. mart

Povodom 8. marta, Dana žena, u 2013. godini, u

skladu sa internim aktima, Društvo je odobrilo pravo na jednokratnu isplatu sredstava – poklona za žene, zaposlene/angažovane van radnog odnosa.

Poklon za decu zaposlenih povodom Nove 2014. godine

Društvo je u 2013. godini odobrilo pravo na jednokratnu isplatu sredstava – poklona zaposlenima/licima, angažovanim van radnog odnosa, za kupovinu novogodišnjih paketića za decu, uzrasta do 10 godina, povodom Nove 2014. godine, uključujući i organizaciju novogodišnjih predstava koje su održane tim povodom u Beogradu, Novom Sadu, Kragujevcu i Nišu.

DRUŠTVENO ODGOVORNO PONAŠANJE

Humanitarno udruženje zaposlenih u Telekom Srbija „Od srca“ u toku 2013. godine u Beogradu i svim većim mestima na području Republike Srbije, organizovalo je ukupno 45 akcija dobrovoljnog davanja krvi, kojima se odazvalo ukupno 1.120 zaposlenih i 4 akcije potpisivanja donatorskih kartica, kojima se odazvalo 46 zaposlenih u Društvu.

Mtel

Na dan 31. decembar 2013. godine Mtel je imao 2.179 zaposlenih, što je u odnosu na kraj prethodne godine manje za 40 zaposlenih.

Po kvalifikacionoj strukturi u Mtel-u, najveće je učešće srednje stručne sprema sa 38,4% ili 829 zaposlenih, dok visoka stručna sprema učestvuje sa 33,5% ili 724 zaposlena.

Od ukupnog broja zaposlenih žene čine 37,1%,

ZAPOSLENI

odnosno muškarci 62,9%.

Po starosnoj strukturi najveće učešće u ukupnom broju zaposlenih ima starosna dob od 40-49 godina sa 36,65% učešća, kao i starosna dob od 30-39 godina sa 29,76% učešća.

Tokom 2013. godine u Mtel je primljeno 60 lica u radni odnos, dok je sa radom prestalo ukupno 100 zaposlenih, od čega 56 u cilju racionalizacije poslovnih procesa rada.

Kontinuiran rad na polju razvoja i obrazovanja ljudskih resursa je ostalo opredeljenje Mtel-a i u 2013. godini. Imajući u vidu da je uspešnim menadžerima potrebno razviti i zaokružiti kompetencije u jednu celinu, koja odlikuje lidere, realizovane su obuke koje su imale za cilj da ih nauče kako da promene svoj rad i poslovanje iz efektivnog u efikasan, bolje vode svoje timove, organizuju vreme i prioritete, nauče ih kako da poboljšaju rezultate na ličnom i poslovnom planu, razviju produktivnije međuljudske odnose i postignu balans poslovnog i privatnog. Takođe, obukama je omogućeno da rukovodioci prepoznaju važnost sistema upravljanja učinkom u postizanju strateških i razvojnih ciljeva organizacije. Razvijanjem ovakvih lidera, Mtel poboljšava ukupnu produktivnost tima i poboljšava ljudske i poslovne odnose.

Putem obuka iz prodajnih veština omogućeno je prodajnom osoblju da razumeju procese u komunikaciji, te da primenom brojnih alata u prodajnim razgovorima otkriju potrebe, namere, mentalne strategije i motivacije potencijalnih korisnika. Ukazuje se na važnost potrebe da se uvidi vrednost svakog kupca i važnost održavanja njihovog zadovoljstva, pre svega, zbog održavanja visokog kvaliteta usluga i pozitivnog imidža lidera na tržištu, ali i

zbog toga što je svaki kupac bitan.

Dobrim usluživanjem klijenata razvijaju se dugoročni odnosi i zato se zaposleni u prodaji obučavaju kako bi uvideli šta je dobro usluživanje, da isto predstavlja ono što izdava organizaciju iz mase sličnih budućih da se kvalitet proizvoda u današnjem svetu podrazumeva.

Na polju održavanja i unapređenja posvećenosti zaposlenih, izrađeni su pojedinačni akcioni planovi, kako bi zaposleni pošli od sebe i proaktivnim prepoznavanjem i delovanjem unapređivali one sfere radnog okruženja koje doprinose većem zadovoljstvu i motivaciji.

I ove godine organizovane su *team building* aktivnosti sa ciljem razvoja i unapređenja timskog rada kao i interne komunikacije, dominantno unutar projektnih timova.

Pokrenut je projekat uvođenja novog sistema zarada sa ciljem da on bude zasnovan na realizaciji, čime će se dodatno uticati na motivaciju zaposlenih, a time i konsekvantno na veću efikasnost Mtel-a.

Podržavajući znanje i težeći da se ono deli i umnožava sa drugima, nastavlja se sa projektom m:stipendista i sa brojnim praksama u Mtel-u.

mtel

Prilikom osnivanja mtel-a, aprila 2007. godine, zasnivanje radnog odnosa je sprovedeno putem javnog oglašavanja, preko Zavoda za zapošljavanje ili sporazumom o preuzimanju. Formirana je kadrovska baza podataka zaposlenih u društvu i personalna dosijea. Izvršeno

je i kolektivno osiguranje zaposlenih.

Zaposleni koji su zasnovali radni odnos na poslovima koji podrazumijevaju rad pod posebnim uslovima rada, utvrđenih Pravilnikom o bezbednosti i zaštiti na radu, odradili su sistematske lekarske preglede za utvrđivanje posebne zdravstvene sposobnosti. Sproveden je i postupak uclanjenja u Uniju poslodavaca Crne Gore.

Pored navedenog, 2011. godine je potpisan Kolektivni ugovor između poslodavca i reprezentativne organizacije Sindikata.

Broj zaposlenih u oktobru 2013. godine iznosio je 169, dok je u periodu januar-oktobar 2013. godine povećan za 3,6% u odnosu na isti period prošle godine, da bi dostigao 243 zaposlena na kraju 2013. godine. Tri lica angažovana su van radnog odnosa.

mtel ima politiku zapošljavanja da osobama, koje su angažovane na određeno vreme, duže od jedne godine i koje su pokazale dobre rezultate, reguliše radno-pravni status, tako što će sa njima zasnovati radni odnos na neodređeno vreme.

TELUS

Politika Telusa prema zaposlenima uslovljena je, pre svega, tržišnim uslovima, ali pri tom potpuno posvećena poštovanju visokih standarda, postavljenih od strane osnivača.

Prava i obaveze zaposlenih regulisane su Kolektivnim ugovorom, od 23.7.2009. godine, čije važenje je produženo Sporazumom br 4426 od 29.6.2012. godine, kojima su zaposlenima garantovana veća prava od prava predviđenih zakonom (uvećanje za smenski i noćni rad, broj

dana godišnjeg odmora, plaćeno odsustvo, veći procenat uvećanja zarade za minuli rad, otpremninu u slučaju proglašenja tehnološkim viškom i sl.).

Na kraju 2013. godine, Telus je imao 1.663 zaposlena i 919 lica angažovanih van radnog odnosa.

HD-WIN

I pored visoke tehničke i tehnološke opremljenosti same televizije i automatizovanog sistema za emitovanje, poseban akcenat u poslovanju stavlja se na sveukupnom zadovoljstvu zaposlenih, njihovom osećaju pripadnosti televiziji, motivaciji i usavršavanju u poslu koji obavljaju. HD-WIN nastoji da obezbedi sigurne i adekvatne uslove za rad, zdravstvenu i ličnu zaštitu na radu, ravnopravnost svih zaposlenih, kao i mogućnost daljeg usavršavanja i obrazovanja.

U proteklom periodu nije bilo otpuštanja zaposlenih, naprotiv, obzirom da se društvo ranije oslanjalo uglavnom na angažovanje spoljnih saradnika (lica angažovana van radnog odnosa), na radnim mestima, koja su u procesu rada prepoznata kao ključna za funkcionisanje jedne televizije, zaključeni su Ugovori o radu sa zaposlenima, čime je obezbeđen kontinuitet i neophodna doza sigurnosti u poslovanju društva.

HD-WIN Beograd, na kraju 2013. godine broji ukupno 129 zaposlena i to 53 lica u radnom odnosu i 76 lica angažovanih van radnog odnosa (tehnika, komentatori i produkcija), a HD-WIN Arenasport – Zagreb, ukupno broji 24 zaposlena i to 10 u radnom odnosu i 14 lica

ZAPOSLENI

angažovanih van radnog odnosa.

Svi zaposleni u društvu su osigurani od posledica nesrećnog slučaja (nezgoda), težih bolesti i hirurških intervencija na radu, i van rada (24 sata). Ovaj program se sprovodi na osnovu Ugovora/polisa osiguranja.

UPRAVLJANJE RIZICIMA

Matično društvo i zavisna društva su u svom redovnom poslovanju, u različitom obimu, izložena određenim finansijskim rizicima, i to:

- tržišnom riziku (koji obuhvata: rizik od promene kursa stranih valuta, rizik od promene kamatnih stopa i cenovni rizik),
- riziku likvidnosti i
- kreditnom riziku.

Upravljanje rizicima u Matičnom i zavisnim društvima je usmereno na minimiziranje potencijalnih negativnih uticaja na finansijsku poziciju i poslovanje društava u situaciji nepredvidivosti finansijskih tržišta i definisano je finansijskim i računovodstvenim politikama pojedinačnih društava, usvojenim od strane nadležnih organa upravljanja. U 2013. godini nije bilo značajnih promena u politikama upravljanja rizicima koje se preispituju da bi odražavale promene u uslovima na tržištu i delatnostima društava.

TRŽIŠNI RIZIK

Tržišni rizik je rizik od promena u tržišnim cenama kao što su: devizni kursevi, kamatne stope i cene instrumenata kapitala, koje mogu imati negativan efekat na prihode Matičnog i zavisnih društava ili vrednost njihovih finansijskih

instrumenata. Cilj upravljanja tržišnim rizikom je kontrola izloženosti tržišnom riziku u okviru prihvatljivih parametara, uz ostvarenje optimalnog prinosa.

Matično i zavisna društva su izložena rizicima koji kroz efekte promena visine tržišnih kamatnih stopa deluju na njihovu finansijsku poziciju, rezultat poslovanja i tokove gotovine.

Rizik od promene kamatnih stopa uglavnom proističe iz dugoročnih kredita od banaka i kredita od dobavljača sa varijabilnom kamatnom stopom. Na dan 31. decembra 2013. i 2012. godine obaveze po kreditima su uglavnom izražene u EUR sa varijabilnom kamatnom stopom, koja je vezana za Euribor.

Matično i zavisna društva su izložena riziku od promene cena usluga, jer se suočavaju sa intenzivnom konkurencijom u oblasti mobilne telefonije, interneta i multimedije, kao i u oblasti fiksne telefonije što se nastoji nodomestiti uvođenjem raznovrsnih usluga.

Matično i zavisna društva nisu izložena značajnom riziku od promena cena vlasničkih hartija od vrednosti.

RIZIK LIKVIDNOSTI

Rizik likvidnosti predstavlja rizik da društva neće biti u stanju da izmire svoje finansijske obaveze po njihovom dospeću i centralizovano je na nivou svakog pojedinačnog društva.

Pristup upravljanju rizikom likvidnosti ima za cilj da se uvek obezbedi, u meri u kojoj je to moguće, adekvatna likvidnost za izmirenje obaveza po njihovom dospeću, kako pod uobičajenim, tako i pod vanrednim

okolnostima. Matično i zavisna društva svojom imovinom i obavezama upravljaju na način koji im obezbeđuje da u svakom trenutku ispunjavaju sve svoje obaveze.

U cilju upravljanja rizikom likvidnosti, usvojene su finansijske politike kojima je definisan maksimalni iznos avansnog plaćanja isporučiocima radova, opreme i usluga, grejs period i dužina otplate.

Društva takođe, prate očekivane novčane prilive od potraživanja, zajedno sa očekivanim novčanim odlivima po osnovu obaveza.

KREDITNI RIZIK

Kreditnim rizikom se upravlja preduzimanjem odgovarajućih aktivnosti i mera na nivou svakog pojedinačnog društva, kao što je procena rizika klijenta, praćenje poslovanja klijenta i njegovog finansijskog stanja, kao i upravljanje potraživanjima. U slučaju neispunjenja obaveza prema Matičnom ili zavisnom društvu, obustavlja se dalje pružanje usluga klijentu. Ne postoji značajna koncentracija rizika, budući da društva imaju široku bazu kupaca koji su nepovezani sa pojedinačno malim iznosima obaveza prema društvu.

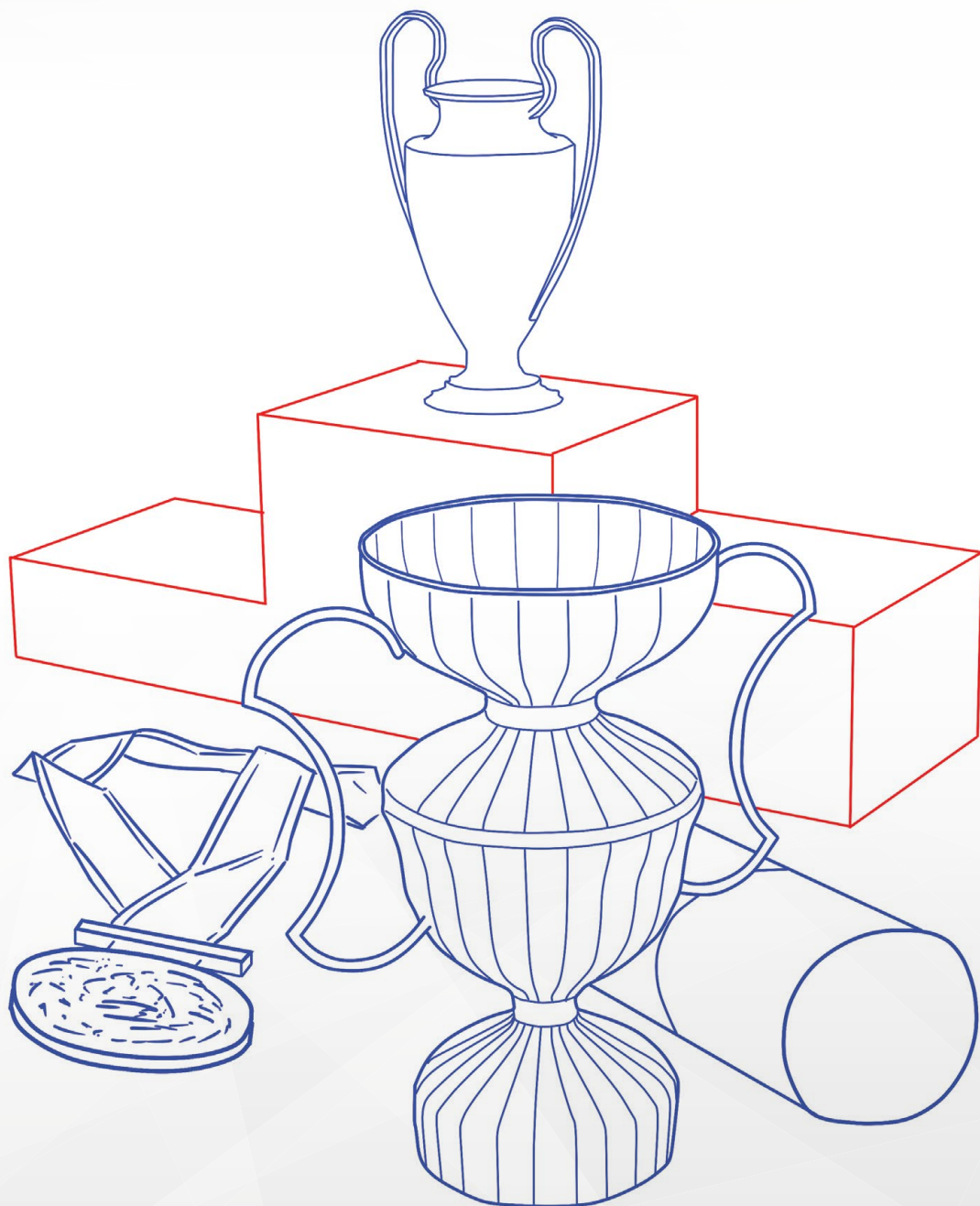
UPRAVLJANJE RIZIKOM KAPITALA

Politika Matičnog i svakog zavisnog društva je da obezbedi dovoljan nivo kapitala kako bi se očuvalo poverenje investitora, kreditora i tržišta, kao i da se održi budući razvoj poslovanja.

Cilj upravljanja kapitalom je da Matično odnosno zavisno društvo zadrži sposobnost da nastavi

vi sa svojim poslovanjem u neograničenom periodu, u predvidljivoj budućnosti, kako bi očuvalo optimalnu strukturu kapitala, sa ciljem da smanji troškove kapitala, a akcionarima obezbedilo dividende. Matično i zavisna društva prate kapital na osnovu koeficijenta zaduženosti, koji se izračunava kao odnos neto dugovanja datog društva i njegovog ukupnog kapitala.

IZVEŠTAJ O KORPORATIVNOJ I DRUŠTVENOJ ODGOVORNOSTI

IZVEŠTAJ O KORPORATIVNOJ I DRUŠTVENOJ ODGOVORNOSTI

Kompanije koje posluju društveno odgovorno predstavljaju svojevrsni pokretač napretka čitavog društva. Društvena odgovornost nije samo etička dužnost kompanija, već podrazumeva obostrano razumevanje između kompanija i zajednice u kojima posluju.

Posvećenost mladima i obrazovanju, zaposlenima, korisnicima usluga, interakcija sa akcionarima, kao i integrisanje socijalne brige i brige o životnoj sredini u svakodnevno poslovanje, predstavljaju osnovne principe na kojem počiva poslovna strategija Društva - Telekom Srbija i zavisnih privrednih društava.

Telekom Srbija želi da bude moderno regionalno društvo u svim aspektima korporativnog upravljanja. Istovremeno, Društvo svoju misiju vidi kao lidersku među društvima i kompanijama i u oblasti društveno odgovornog poslovanja (DOP), ali ne samo kroz realizaciju konkretnih aktivnosti, već i kao misiju začetnika edukacije u toj oblasti.

Pored Etičkog kodeksa, usvojenog 2003. godine i Kodeksa korporativnog upravljanja, usvojenog 2012. godine, kao polaznih osnova u sprovođenju društveno odgovorne prakse i korporativne filozofije, Društvo se, u okviru postojeće, a i prilikom izrade nacрта srednjoročne strategije DOP-a, rukovodilo smernicama, koje su iznete u sledećim dokumentima: „Strategija razvoja i promocije društveno odgovornog poslovanja u Republici Srbiji za period od 2010. do 2015. godine“, „Strategija za smanjenje siromaštva“, „Nacionalni program zaštite životne sredine“, „Nacionalna strategija održivog razvoja Republike Srbije za period 2009-2017. godine“. Isto tako, u dokument su uključeni preporuke i standardi međunarodnih organizacija, poput

Evropske komisije i njene „Strategije društveno odgovornog poslovanja“ za period do kraja 2014. godine, Principa korporativnog upravljanja Organizacije za evropsku bezbednost i saradnju (OECD) i Principa Globalnog dogovora UN, čije smernice Društvo sledi od 2010. godine, kada je pristupilo toj međunarodnoj mreži kompanija koje neguju principe društveno odgovornog poslovanja.

Okviri delovanja

Sagledavajući potrebe okruženja i sledeći vrednosti za koje se Društvo zalaže, kao ključne oblasti delovanja u oblasti DOP-a izdvojeni su sledeći okviri delovanja: unutar kompanije, kroz korporativno upravljanje i radno okruženje; prema zajednici, putem ulaganja u obrazovanje, zdravstvo, kulturu i umetnost i nauku; prema poslovnom okruženju, koje podrazumeva negovanje odnosa sa korisnicima, dobavljačima i konkurencijom; u skladu sa prirodom, putem pokretanja inicijativa u oblasti zaštite životne sredine, održivog razvoja i obnovljivih izvora energije.

Društvo svoje aktivnosti realizuje kroz tri vida društveno odgovornog delovanja:

- korporativnu filantropiju,
- integraciju u poslovanje,
- inovativnost

Korporativna filantropija uglavnom podrazumeva dobrotvorne aktivnosti u obliku donacija koje nemaju neposredan uticaj na poslovne rezultate, ali imaju pozitivan uticaj na ugled kompanije. Definisane su i oblasti od posebnog interesa za Društvo a to su: zdravstvo, sport, obrazovanje, vera, humanitarna davanja, nauka, kultura i životna sredina. Pored donacija, dodatni mehanizmi ulaganja u zajednicu su javni konkursi i projekti od nacionalnog interesa.

Integracija društveno odgovornog aspekta u poslovanje podrazumeva sve aktivnosti kojima Društvo nastoji da unapređenjem korporativnog

IZVEŠTAJ O KORPORATIVNOJ I DRUŠTVENOJ ODGOVORNOSTI

upravljanja ujedno povećava i kvalitet usluga, odgovornost prema poslovnim partnerima, obim aktivnosti na smanjenju troškova, kao i učešće u raznim istraživanjima od značaja za Društvo.

Inovativni vid poslovanja podrazumeva sprovođenje onih aktivnosti u okviru DOP-a koje stvaraju novi ambijent za ublažavanje svih društvenih problema.

Društvo je istovremeno posvećeno aktivnom uključivanju svih zaposlenih i menadžmenta u sprovođenje smernica Strategije, kako kroz aktivno učešće u implementaciji u okviru svoje oblasti, tako i kroz iniciranje projekata na godišnjem nivou, koji će se uvrstiti u poslovne planove kao obavezan segment poslovanja.

Društvo nastavlja da unapređuje svoje društveno odgovorne aktivnosti i da uspostavlja partnerstva od interesa za zajednicu i širenje koncepta društveno odgovornog poslovanja među svojim zaposlenima, kao i među privrednim subjektima sa kojima saraduje.

Od 2011. godine Društvo je član Foruma poslovnih lidera, prve mreže društveno odgovornih kompanija u Srbiji, koja je formirana sa misijom da stimuliše razvoj društveno odgovornog poslovanja i uspostavi trajne i stabilne prakse društvene odgovornosti u domaćem poslovnom sektoru. Na osnovu članstva, Društvo je učestvovalo u redovnim godišnjim aktivnostima Foruma.

Tokom 2013. godine Društvo je pokrenulo više društveno odgovornih projekata, od kojih su dva imala dominantan odjek i uticaj u javnosti.

Kampanja „Kada voziš, parkiraj telefon!“

U skladu sa poslovnom strategijom i nacrtom strategije DOP-a, Društvo je novembra 2013. godine pokrenulo kampanju usmerenu na povećanje bezbednosti u saobraćaju sa posebnim osvrtom na odgovornu upotrebu mobilnih telefona tokom vožnje. S obzirom da Društvo nastoji da se usluge koje pruža koriste

odgovorno, kampanja je pokrenuta sa ciljem da se utiče na podizanje svesti vozača o opasnostima koje sa sobom nosi upotreba mobilnog telefona tokom vožnje, bilo da je u pitanju razgovor mobilnim telefonom, pretraživanje interneta ili razmena SMS poruka. Društvo se na taj način odriče dela profita i promocije sopstvenih usluga u korist veće bezbednosti u saobraćaju i konačno, dobrobiti celog društva.

U cilju podizanja opšte svesti javnosti o opasnostima upotrebe mobilnog telefona tokom vožnje, Društvo je zajedno sa partnerima, Upravom saobraćajne policije MUP-a Srbije i Srpskim komitetom za bezbednost saobraćaja, razvilo sve kanale komunikacije – TV spot, radijske reklame, *online* sadržaje, *print* rešenja u vidu bilborda i flajere, kako bi poruka kampanje stigla do svakog vozača. Tokom kampanje organizovana je akcija istovremeno u četiri grada - Beogradu, Novom Sadu, Kragujevcu i Nišu kada su poznati sportisti zaustavljali vozače i delili im *hands-free* uređaje, istovremeno ih podsećajući na odgovornu upotrebu mobilnog telefona tokom vožnje. Društvo je obezbedilo *hands-free* uređaje i za svoje korisnike. Naime, 5.000 građana koji su pri potpisivanju *postpaid* ugovora pokazali na uvid važeću vozačku dozvolu, na poklon je dobilo *hands-free* uređaj. Krajem godine održano je i predavanje za đake srednjih saobraćajnih škola u Beogradu, kako bi se u direktnom kontaktu đaci, kao budući vozači, upoznali sa opasnostima prilikom neodgovorne upotrebe mobilnog telefona tokom vožnje. Time je najavljena i nova, edukativna faza kampanje koja se nastavlja putem predavanja i radionica.

Kampanja „Kada voziš, parkiraj telefon!“ u brojkama:

- Televizijski spot, kao nosilac kampanje je na youtube kanalu Telekom Srbija samo u prva dva meseca pregledan skoro 100.000 puta. Mnogi internacionalni sajtovi preuzeli su spot i delili ga

dalje pod nazivom Najbolja reklama protiv upotrebe mobilnog telefona u vožnji. Među prvima, spot je podelio sajt live-leak, a za samo 14 sati spot je pogledalo 31.000 posetilaca;

- Kampanja ima i aktivan život na društvenim mrežama – Twitter-u i Facebook-u;
- U anketi koju je sproveo Srpski komitet za bezbednost saobraćaja, u saradnji sa Saobraćajnim fakultetom u Beogradu, od 1.000 ispitanika:
 - 96% njih je zapazilo kampanju i pozitivno je ocenilo;
 - Od 72% ispitanika koji su naveli da su koristili mobilni telefon za pisanje poruka tokom vožnje pre kampanje, 61% je navelo da je kampanja pozitivno uticala na promenu njihovog ponašanja i da to više ne čine.
- U toku samo dva meseca u okviru kampanje podeljeno je 6.000 hands-free uređaja – 5.000 korisnicima u poslovnica i 1.000 u toku promotivnih aktivnosti kampanje;
- U toku novogodišnjih praznika podeljeno je 150.000 flajera o kampanji na srpskom i na engleskom jeziku na naplatnim rampama širom Srbije;
- Svi profesionalni vozači u Društvu dobili su hands-free uređaje i sva korporativna vozila označena su nalepnicom sa logotipom kampanje.

Imajući u vidu postignute rezultate i značajan medijski odjek, sasvim je razumljivo što je kampanja „Kada voziš, parkiraj telefon!“ osvojila priznanje za najbolju *non-profit* kampanju na „Noći reklamoždera 2013“, kao i nagradu za najbolji TV spot, najbolju društvenu odgovornu kampanju i najbolje elemente u digitalnoj komunikaciji, koje dodjeljuje Udruženje za tržišne komunikacije.

Projekat „Grad priča“

Projekat „Grad priča“ osmišljen je i pokrenut kako bi se lokalne zajednice i partneri podstakli na inovativnost u pristupu izazovima poboljšanja turističke ponude i komunikacijskih alata. Zvanično je pokrenut predstavljanjem aplikacije za mobilne uređaje „Beograd priča“, potom i aplikacije „Novi Sad priča“, koje su namenjene posetiocima u cilju lakšeg snalaženja i obilaska najznačajnijih kulturno-istorijskih znamenitosti u tim gradovima. Inovativnost naročito dolazi do izražaja upotrebom funkcionalnosti „proširene stvarnosti“ (*Augmented Reality*) prilikom pronalaženja objekata. Ona omogućava jednostavan i zabavan način pristupanja osnovnim informacijama o objektu koji je opisan u aplikaciji. Partneri Društva u ovom projektu, Turistička organizacija Beograda (TOB), Turistička organizacija Grada Novog Sada (TONS), uvrstili su aplikaciju u sastavni deo prezentacije grada na svim sajamskim manifestacijama, među kojima je i najveći sajam turizma „World Travel Market“, koji se održava u Londonu.

Planirano je da, po uzoru na ova dva grada, projekat „Grad priča“ obuhvati realizaciju aplikacija za veće gradove u Srbiji koji imaju osmišljenu turističku ponudu i značajan broj kulturno-istorijskih znamenitosti koje se na ovaj način mogu predstaviti.

Po ugledu na projekat „Grad priča“ Telekom Srbija, društvo mtel u Crnoj Gori je u saradnji sa Nacionalnom turističkom organizacijom Crne Gore, predstavio besplatnu aplikaciju „Montenegro Talking“ koja na jednostavan, brz, edukativan i zabavan način, korisnike vodi na turističke destinacije i donosi potpuno novu percepciju turističke ponude Crne Gore, njenih gradova, istorijskih i kulturnih znamenitosti. Aplikacija obuhvata lokacije u Podgorici, Cetinju i na Primorju, a dostupna je na crnogorskom, ruskom i engleskom jeziku.

IZVEŠTAJ O KORPORATIVNOJ I DRUŠTVENOJ ODGOVORNOSTI

Ulaganje u mlade i obrazovanje

PODRŠKA DECI I MARGINALIZOVANIM GRUPAMA

Ulaganje u uključivanje i socijalizaciju marginalizovanih grupa, od samog osnivanja bilo je jedno od osnovnih opredeljenja Društva prilikom odlučivanja o društveno odgovornim projektima. Brojni su primeri učešća u projektima koji su usmereni ka poboljšanju položaja dece bez roditeljskog staranja. Društvo je tako postalo jedan od prvih partnera nevladine organizacije „Centar za integraciju mladih“ u sprovođenju programa „Svratište za decu ulice“ u Krfskoj ulici.

Ulaganje u sport i popularizacija zdravog načina života i istinskih vrednosti, jedno je od osnovnih opredeljenja po kojima je Društvo postalo prepoznatljivo čak i u međunarodnim okvirima. Istrajno zalaganje na uključivanju dece u sportske aktivnosti i promociju zdravih navika nagrađeno je u okviru projekta „One Team“, koji je pokrenulo elitno košarkaško takmičenje „Evroliga“. „Partizan One Team Telekom“, projekat koji je pokrenut u saradnji sa Košarkaškim klubom „Partizan“, proglašen je za najbolji primer rada i partnerstva u okviru programa „One Team“. Program je prevashodno namenjen deci bez roditeljskog staranja kako bi im se, putem košarke i vrednosti koje bavljenje sportom promoviše, pomoglo da postanu aktivni članovi zajednice i na taj način utiče na njihovu integraciju u društvo. Projekat „One Team“ zapravo nastoji da iskoristi snagu sporta kako bi se podigao nivo tolerancije i pomoglo rušenje predrasuda javnosti prema ovoj socijalnoj grupi.

Jedna od aktivnosti u ovom projektu bila je i poseta dece iz Doma „Drinka Pavlović“ matematičkom kampu Telekom Srbija na Tulbi kod Požarevca, koji se tradicionalno organizuje, a namenjen je starijim osnovcima u cilju razvijanja mentalnih i fizičkih sposobnosti.

Zahvaljujući saradnji sa KK „Partizan“, štićenici doma bili su u prilici da kroz druženje i igru sa našim najboljim košarkašima jačaju timski rad i fer-plej, da se druže sa omiljenim igračima i posećuju utakmice kluba.

U okviru podrške sportskim talentima Društvo se u saradnji sa Atletskim savezom Srbije uključilo i u projekat „Dečija atletika“, koji promoviše uvođenje tog sporta u nastavu fizičkog obrazovanja u osnovnim školama u Srbiji. U program su uključeni školarci od prvog do četvrtog razreda. Društvo je doprinelo ostvarivanju projekta obezbeđivanjem specijalno dizajnirane opreme za treninge prilagođene uzrastu dece. Akcija je realizovana u 30 gradova širom Srbije, a održava se pod pokroviteljstvom Međunarodne atletske federacije i Evropske asocijacije atletike.

Nastavljajući uspešnu saradnju sa Asocijacijom fotografskih autora (AFA) iz prethodne godine na projektu „OkO ulice“, tokom 2013. godine Društvo je podržalo projekat „OkO grada“ u organizaciji ovog udruženja. Projekat je pokrenut sa ciljem da mobiliše mlade iz marginalizovanih grupa i pruži im priliku da svoj doživljaj života u Beogradu pretvore u umetničke fotografije. Mladima okupljenim u pevačko plesnoj radionici GRUBB, većinom iz romske populacije, fotografi udruženja održali su obuku i obezbedili potrebnu opremu i podršku prilikom fotografisanja, a dobijene fotografije prikazane su na izložbi održanoj u galeriji Artget Kulturnog centra Beograda.

Humanu akciju doniranja sredstava za izgradnju kuće za porodicu Đurić iz okoline Bijeljine, društvo Mtel Banja Luka je uspešno pokrenulo i završilo, a već tradicionalno povodom praznika Svetog Nikole, paketićima su darivani štićenici Dečijeg doma „Rada Vranješević“ i deca koja borave u Zavodu za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju „Dr Miroslav Zotović“ u Banja Luci, kao i mališani vrtića „Carica Milica – Sveti Evgenije“, pri Eparhiji zahumsko-hercegovačkoj i primorskoj

u Trebinju. Paketićima su obradovana i deca članova trebinjskog udruženja „Bebe“.

I društvo mtel u Podgorici nastoji da promoviše podršku humanitarnim akcijama i da bude prisutno u životima onih kojima je pomoć najpotrebnija, a naročito deci. Akcije „Bajkeri bez granica“ u kojoj je društvo učestvovalo donacijom za decu bez roditeljskog staranja u domu „Mladost“ u Bijeloj, donacija modema sa neograničenim internetom za đake pešake sa severa Crne Gore, kao i donacija 110 modema sa neograničenim internetom za odlikaše iz socijalno ugroženih porodica, predstavljaju dokaz posvećenosti humanom aspektu društvene odgovornosti.

TREĆI MT:S ANDROID™ KONKURS

Kako podrška mladima i obrazovanju predstavlja jednu od najvažnijih oblasti na polju društvene odgovornosti Društva, pre tri godine pokrenut je konkurs za izradu Android aplikacija u saradnji sa „Matematičkom gimnazijom“ u Beogradu. Konkurs je pokrenut sa ciljem da na što bolji način poveže osnovnu delatnost kompanije i preduzimljivost srednjoškolaca talentovanih za programiranje koji su tako dobili priliku da praktično primene znanje stečeno u školi.

Pored saradnje sa „Matematičkom gimnazijom“, obrazovnom institucijom od posebnog značaja, treći mt:s Android konkurs je obuhvatio i gimnaziju „Svetozar Marković“ u Nišu i gimnaziju „Jovan Jovanović Zmaj“ u Novom Sadu, čiji su đaci dobili poziv da se uključe. Kako bi učenicima približili osnovnu ideju konkursa i upoznali ih sa uslovima i pravilima, tokom septembra 2013. godine predstavnici Društva održali su prezentacije u svakoj od ove tri škole.

Iskustva tokom dosadašnjeg vođenja konkursa pokazala su da mobilne aplikacije predstavljaju dobru platformu na kojoj učenici mogu da iskažu svoje programersko umeće i kreativne potencijale.

U odnosu na prvi konkurs koji je pokrenut 2011. godine, aplikacije koje su se našle u užem izboru na drugom i trećem konkursu ukazuju na veliki napredak po pitanju kvaliteta i funkcionalnosti, a приметna je i sve veća zainteresovanost učenika za učešće na konkursu.

Posebnu motivaciju za učenike, pored vrednih nagrada koje Društvo priprema za tri prvoplasirana tima - za porednički tim predviđena je nagrada u vidu posete Svetskom kongresu mobilne telefonije u Barseloni, a kao druga i treća nagrada predviđeni su tablet računari i pametni mobilni telefoni - predstavlja i prilika da steknu praktična znanja iz oblasti IT čija zanimanja postaju sve traženija kada je u pitanju njihova buduća karijera. Takođe, Društvo obezbeđuje postavljanje svih funkcionalnih aplikacija na tržište aplikacija za mobilne uređaje, Google Play.

PODRŠKA PROJEKTIMA NA POLJU OBRAZOVANJA

Veliki broj društveno odgovornih aktivnosti Društva usmeren je na poboljšanje uslova za sticanje znanja mlade generacije.

Među najznačajnijim projektima podržanim u 2013. godini izdvajaju se „Geografska laboratorija na otvorenom“ u Ripnju, zatim „Uticaj interaktivnog vežbanja na razvoj sposobnosti učenika („Brain breaks“) u beogradskoj osnovnoj školi „Ivo Andrić“, a povodom Međunarodnog dana knjige za decu Društvo je doniralo veliki broj dečjih knjiga učenicima osnovnih škola „Milun Jakšić“ u selu Banje, „Kralj Milutin“ u Gračanici, „Sveti Sava“ u Sušici i „Miladin Mitić“ u Lapljem Selu.

Društvo podržava našu „reprezentaciju znanja“, odnosno timove mladih talenata koji donose medalje sa međunarodnih takmičenja iz više naučnih disciplina. Pored učenika „Matematičke gimnazije“ iz Beograda, sa kojom postoji partnerska saradnja, timove čine predstavnici drugih srednjoškolskih ustanova u Srbiji.

IZVEŠTAJ O KORPORATIVNOJ I DRUŠTVENOJ ODGOVORNOSTI

Tako su ove godine učenici „Matematičke gimnazije“ ostvarili sjajan rezultat na takmičenju „Arhimed“, održanom u Bukureštu, osvojivši šest medalja: četiri zlatne i dve srebrne. Pored podrške za učešće na takmičenju „Arhimed“ u Bukureštu, omogućen je odlazak matematičara na Matematički višeboj koji se održava u Moskvi, Ojlerovu olimpijadu u Sankt Peterburgu i učešće na prestižnom Međunarodnom takmičenju iz matematike, fizike i informatike u Kazahstanu na kome su se mladi matematičari takmičili prvi put.

PODRŠKA PREDUZETNIŠTVU MLADIH

Prepoznajući značaj unapređenja obrazovanja kroz razvoj preduzetništva među mladima, Društvo već tri godine unazad pruža podršku organizaciji „Dostignuća mladih“ i njihovom projektu „Poslovni izazov“. Ovaj projekat koncipiran je tako da predstavnici poslovnog sektora postavljaju srednjoškolicima poslovne izazove – zadatke koje tokom jednodnevnog takmičenja učenici rešavaju. Tokom 2013. godine, kroz angažovanje zaposlenih kao mentora za učeničke timove i u svojstvu članova žirija, Društvo je aktivno podržalo održavanje poslovnog izazova u Beogradu.

Za dugoročno partnerstvo koje sa organizacijom „Dostignuća mladih“ traje već tri godine, Društvu je početkom 2014. dodeljena prestižna „Virtus“ nagrada, najznačajnije priznanje za korporativnu filantropiju u zemlji.

U VEZI SA STUDENTIMA

Društvo godinama unazad ostvaruje uspešnu saradnju sa studentskim organizacijama ESTIEM, AIESEC i EESTEC, preko lokalnih kancelarija u Beogradu. Saradnja se realizuje tokom planiranih godišnjih manifestacija ovih studentskih organizacija, u kojima volonterski učestvuju zaposleni u Društvu koji tokom predavanja nastoje da studentima prenesu znanja i iskustva iz poslovnog okruženja.

Dobar pokazatelj zainteresovanosti studenata za sticanje znanja u oblasti inovativnih poslovnih ideja i pokretanja biznisa predstavljaju i ovogodišnje manifestacije studentskih organizacija – „Open IT“ u organizaciji AIESEC-a i „Akademija modernog menadžmenta“ koju organizuje ESTIEM, kojima je naslovna tema bila preduzetništvo. Tokom predavanja i radionica i stručnjaci Društva imali su priliku da se dodatno upoznaju sa stavovima i načinom razmišljanja studenata i budućih kolega.

U okviru podrške mladima i obrazovanju, u 2013. godini društvo Mtel je u Bosni i Hercegovini dodelilo 25 novih stipendija studentima u okviru projekta „m: stipendije“. Na taj način, već treću godinu za redom najbolji studenti elektrotehničkih fakulteta u BiH postali su stipendisti Mtel-a.

Nagrađivanjem dobrih ideja i pozitivnih promena kompanija Mtel nastoji da ukaže na potrebu podrške znanju i umeću, naročito mladih ljudi.

U 2013. godini dodeljene su novinarske nagrade „Srđan Aleksić“, za profesionalno izveštavanje o marginalizovanim grupama u BiH. U okviru projekta „Studentsko preduzetništvo“ koji Mtel podržava već drugu godinu, tokom 2013. održan je i „Poslovni forum mladih“ na kom su nagrađene najbolje studentske poslovne ideje. Takođe, Mtel je učestvovao i u nagrađivanju najbolje ideje u okviru takmičenja za najbolju ideju u oblasti kreativne industrije „Startup Challenge“.

Doprinos kvalitetnijem obrazovanju u Crnoj Gori, društvo mtel daje kroz mnogobrojne akcije i saradnju sa osnovnim i srednjim školama, kao i sa visokoškolskim ustanovama. Najbolje đake, studente i pobednike na prestižnim takmičenjima mtel nagrađuje poklonom. U 2013. godini posebno treba istaći podršku centralnoj manifestaciji u okviru projekta Ministarstva nauke Crne Gore „Fabrika znanja – Otvoreni dani nauke“, kao i podršku studentima Elektrotehničkog fakulteta – NVO „Best“.

Ulaganje u zdravstvo

Podrška projektima u zdravstvu dugi niz godina je u središtu strateškog opredeljenja ulaganja u zajednicu. Društvo svake godine izdvaja značajna sredstva za opremanje i renoviranje zdravstvenih ustanova, negujući ravnomeran regionalni pristup. U tom kontekstu, treba izdvojiti vredne donacije za zdravstvene centre u kojima zdravstvenu zaštitu ostvaruje veliki broj korisnika. Klinika za neurohirurgiju Kliničkog centra Srbije opremljena je tako savremenim operacionim mikroskopom koji je od izuzetnog značaja za rad Klinike za neurohirurgiju na zahtevnim operacijama. U ovoj ustanovi obavi se oko 2.500 takvih intervencija godišnje.

Pored značajne podrške Kliničkom centru Srbije, Društvo je doniralo sredstva i Univerzitetnoj dečjoj klinici u Tiršovoj za opremanje renoviranog Odeljenja abdominalne hirurgije i nabavku prenosnog aparata za ultrazvučnu dijagnostiku oboljenja i povreda mišićno skel-etnih organa kod dece. U prethodnom periodu, u vidu *in-kind* donacije, Društvo je obezbedilo i besplatan IPTV u prostorijama javne namene za Klinički centar Srbije, Kliničko bolnički centar „Zvezdara“, Univerzitetnu dečju kliniku „Tiršova“, Institut za zdravstvenu zaštitu majke i deteta „dr Vukan Čupić“ i Specijalnu bolnicu za cerebralnu paralizu i razvojnu neurologiju „Sokobanjska“. Donacije su omogućile nabavku neophodne medicinske opreme i u drugim zdravstvenim institucijama u Srbiji, među kojima su i Urgentni centar Srbije, Klinika za kardiologiju Kliničkog centra Niš, Opšta bolnica Pančevo, Dom zdravlja Kuršumlija, Zdravstveni centar Kosovska Mitrovica i Centar za baznu rehabilitaciju Kosovska Mitrovica.

Društvo Mtel u Bosni i Hercegovini i u 2013. godini nastavilo je da neguje tradiciju učestvovanja u humanitarnim projektima i akcijama. Donacijama zdravstvenim ustanovama u 2013. godini, Kliničkom centru Banja

Luka za kupovinu 344 dušeka za pacijente i trebinjskoj bolnici za nabavku histeroskopa, Mtel je nastavio da pomaže ovim ustanovama kako bi pacijentima bio olakšan put do izlečenja, ali i zdravstvenim radnicima poboljšani uslovi rada. Takođe, u cilju unapređenja lečenja i obuke lekara, Mtel je podržao i održavanje Kongresa doktora medicine Republike Srpske.

Za delatnost na polju društvene odgovornosti, društvo Mtel u Bosni i Hercegovini je dobilo nagradu za doprinos razvoju korporativne društvene odgovornosti za 2013. godinu, koju dodeljuje Privredna komora Republike Srpske.

Podrška projektima u kulturi i nauci

U uverenju da umetnost i nauka moraju da se oslanjaju na podršku poslovnog sektora, Društvo tradicionalno podržava projekte i manifestacije u oblasti nauke i kulture koji su od nacionalnog značaja. Nasleđe jednog od najuglednijih svetskih naučnika Mihajla Pupina, zaslužnog za izuzetno značajne patente u oblasti telekomunikacija, svakako je oblast u kojoj Društvo želi da dâ svoj puni doprinos. U susret obeležavanju značajnog jubileja u 2014. godini, 160 godina od rođenja naučnika srpskog porekla, istoimeno obrazovno udruženje i Telekom Srbija pokrenuli su niz aktivnosti koje imaju jedinstveno usmerenje - afirmaciju nasleđa i približavanje podataka iz njegovog života domaćoj i svetskoj javnosti. Prvi korak u tom pravcu bila je saradnja na projektu „Virtualni muzej Mihajla Pupina“, kojim se odaje počast ovom briljantnom naučniku, pronalazaču i profesoru. Posetioci virtualnog muzeja imaju priliku da se upoznaju sa Pupinovom životnom pričom kroz deset muzejskih celina. Istovremeno, virtualni muzej donosi i potpuno nov način predstavljanja naučne i kulturne baštine. Pored toga, omogućen je i pristup Pupinovom Zavičajnom kompleksu u Idvoru putem virtualne šetnje na Internetu. Razvojem virtualne 3D prezentacije Zavičajnog

IZVEŠTAJ O KORPORATIVNOJ I DRUŠTVENOJ ODGOVORNOSTI

kompleksa u Idvoru, zainteresovani posetioci mogu da vide Pupinovu rodnu kuću, školu, Narodni dom za čiju izgradnju je donirao sredstva i obližnju crkvu koji čine zavičajni kompleks. Posete ovim muzejima nude upoznavanje sa važnim i široj javnosti nedovoljno poznatim informacijama o Mihajlu Pupinu.

Društvo je, takođe, dugogodišnji pokrovitelj programa „Velikani muzičke scene“ koji organizuje Zadužbina Ilije M. Kolarca u Beogradu, kao i najstarijeg srpskog festivala horske muzike „Mokranjčevi dani“ koji ujedno predstavlja i važan kulturni događaj za Negotinsku krajinu. Program festivala zasniva se na prepoznatljivoj koncepciji zasnovanoj na horskom izvođenju i promociji domaćeg muzičkog stvaralaštva. Kao vernom prijatelju manifestacije, društvu Telekom Srbija je 2013. godine uručena posebna plaketa za doprinos organizaciji festivala.

Podrškom Mtel-a pozorišnoj umetnosti u Bosni i Hercegovini, kao i prethodnih godina, nastavljena je tradicija učestvovanja u održavanju važnih kulturnih događaja poput „Teatar festa Petar Kočić“, kao i u održavanju „XII međunarodnog festivala pozorišta za decu Banja Luka 2013“. Društvo Mtel bilo je deo niza kulturnih i obrazovnih manifestacija poput „Dana Vlade S. Miloševića“, koja je održana povodom godišnjice rođenja jednog od najvećih kompozitora i kulturnih pregalaca sa ovih prostora, i pružila podršku održavanju manifestacije „Dučićeve večeri poezije“ u Trebinju.

Želeći da promoviše dobre i pozitivne priče iz života, Mtel je pokrenuo i projekat – priču o herojima današnjice u BiH. „Moj heroj“ je dokumentarni serijal od pet epizoda u kojima se promovišu priče o zaslužnim ljudima i pravim društvenim vrednostima. U okviru saradnje sa UNICEF-om realizovan je Prvi dečiji festival jednogminutnog filma „Imate minut?“, u okviru projekta „Jačanje sistema socijalne zaštite i inkluzije dece u BiH“.

Doprinos očuvanju kulturne baštine

Društvo od svog osnivanja 1997. godine, nastoji da doprinese razvoju celokupne zajednice, a to ostvaruje i u vidu podrške verskim zajednicama, kako u Srbiji, tako i u zemljama nekadašnje Jugoslavije u kojima posluje. Društvo je prepoznato kao jedan od najvećih darodavaca za podizanje hrama Svetog Save u Beogradu i uključeno je u rad Društva za podizanje Hrama od njegovog obnavljanja 2001. godine, a jedan od vodećih projekata u okviru društveno odgovornog poslovanja bila je digitalizacija Hilendarske riznice.

Društvo se donacijom uključilo u organizaciju Donatorske večeri za Hram i Crkveno-parohijski centar Svete Petke na Čukaričkoj padini u Beogradu, podržalo je izdavanje časopisa „Svetigora“ i lista za omladinu „Orlić“, a godinama unazad obezbeđuje sredstva za postavljanje štanda SPC na Sajmu knjiga u Beogradu. Pored ulaganja u izgradnju, Društvo pomaže i obnovu verskih objekata, među kojima su i manastiri na Kosovu i Metohiji - Pečka Patrijaršija, manastir Banjska, Visoki Dečani, Gračanica i Sokolica.

Društvo podržava i pravoslavne svetinje u regionu. U okviru obeležavanja jubileja 1700 godina Milanskog edikta, osveštan je i novoizgrađeni Saborni hram Hristovog vaskrsenja u Podgorici. Tom prilikom Društvu je uručena Zahvalnica Velikog donatora Hrama. Obeležavanje jubileja Društvo je podržalo i kroz obezbeđivanje telekomunikacione infrastrukture za TV prenos liturgije u Nišu, a za istu namenu omogućena je internet veza. Donirana su i sredstva za izgradnju česme ispred hotela „My place“. Česma je deo projekta „17 česama za 17 vekova hrišćanstva“ koji je pokrenula niška gradska opština Medijana.

Društvo nastoji da izađe u susret svim verskim zajednicama, te je tako u okviru Jubileja data podrška i beogradskoj nadbiskupiji i podržana organizacija Svete Liturgije na stadionu Čair u Nišu. Obezbeđena su i sredstva za realizaciju kulturnih projekata islamske zajednice.

Odgovornost prema korisnicima

Primenjujući savremena tehnološka rešenja koja omogućuju komunikaciju u svakom trenutku i na svakom mestu, Društvo nastoji da uspostavi i omogući besprekornu komunikaciju sa svojim korisnicima i partnerima. U slučajevima kada savremena rešenja nisu dovoljna, od odgovornih kompanija se očekuje dodatni iskorak u susretu sa potrebama korisnika. Imajući u vidu potrebe više od 50.000 naših sugrađana koji imaju oštećen sluh, Društvo je pokrenulo obuku iz znakovnog jezika za zaposlene u poslovnicaama koji dolaze u neposredan kontakt sa korisnicima.

Zaposleni iz poslovnica u Beogradu, Novom Sadu, Bačkoj Palanci, Zrenjaninu, Kikindi, Subotici i Sremskoj Mitrovici, prošli su kroz edukativni program koji je prilagođen delatnosti Društva i obuhvata oko 800 odabranih gestova grupisanih u 16 tematskih celina. Pošto su usvojili sve predviđene znakove i konvencionalne fraze, zaposleni mogu bez poteškoća da odgovore na sva pitanja koja se tiču telekomunikacionih usluga. Obuka je izvedena u nekoliko faza i obuhvatila je ukupno 45 zaposlenih. Društvo planira nastavak obuke iz znakovnog jezika kako bi na kraju bile obuhvaćene sve posećenije poslovnice u zemlji. Kao i svoje zaposlene, Društvo i sve svoje korisnike tretira jednako, trudeći se da usluge prilagodi njihovim specifičnim potrebama. Obuka za zaposlene iz znakovnog jezika pokrenuta je u saradnji sa Udruženjem tumača za lica oštećenog sluha Srbije (UTLOSS).

Tokom 2013. godine, društvo Mtel je građanima Banja Luke, Bijeljine i Andrićgrada darovalo besplatne *WiFi* zone, a u Bijeljini je postavljeno i solarno drvo – ekološki punjač za mobilne uređaje. Takođe, građanima Banjaluke darovan je i Zimzograd – novogodišnji grad, prateći evropske i svetske trendove i podrške projektima koji donose duh Evrope na ove prostore.

Volonterizam zaposlenih

Društveno odgovorne aktivnosti Telekoma Srbija odraz su delovanja i zalaganja i njegovih zaposlenih - njihovog truda i rada na radnom mestu, ali i njihove dobrotvornosti i humanosti. U okviru Društva postoji i humanitarno udruženje „Od srca“ koje okuplja dobrovoljne davaoce krvi među zaposlenima i penzionerima Telekom Srbija. Udruženje dobrovoljnih davalaca krvi se, osim osnovne delatnosti, bavi i dobrotvornim radom, a nedavno je pokrenulo i aktivnosti promovisanja donorstva organa.

Udruženje je prisutno na teritoriji cele Srbije i njegovi članovi svojim aktivnostima nastoje da neguju tradiciju solidarnosti sa ostalim članovima zajednice. Akcije ovog udruženja doprinose unapređenju društvene odgovornosti Društva i podizanju svesti zaposlenih kada je reč o važnim društvenim temama, kao što su zdravlje i humanost, unapređenje zaštite životne sredine, zalaganje za promene navika u pogledu čuvanja i korišćenja resursa.

Udruženje „Od srca“ ima zaključene sporazume o saradnji sa Institutom za transfuziju krvi Srbije i Institutom za transfuziologiju VMA. Pored navedenih instituta, Udruženje je uspostavilo saradnju i sa drugim ustanovama: Crvenim krstom Srbije, MUP-om Srbije, Fakultetom primenjenih umetnosti, kao i drugim sličnim udruženjima u Republici Srpskoj, Federaciji BiH, Crnog Gori, itd.

Tokom 2013. godine, u nizu akcija ovog Udruženja u Nišu, Pirotu, Prokuplju, Novom Pazaru, Kragujevcu, Somboru, Požarevcu, Pančevu, Šapcu, Smederevu, Subotici, Sremskoj Mitrovici, Čačku i Boru prikupljeno je 1.026 jedinica krvi.

Mtel Banja Luka i ove godine učestvovao je u aktivnostima za „Dan otvorenih vrata“, u okviru podrške obeležavanju „Međunarodnog dana devojčica u informaciono-komunikacionim tehnologijama“, kao i u projektu „Volontiraj-kreditiraj“, u okviru kojeg su učenici srednjih

IZVEŠTAJ O KORPORATIVNOJ I DRUŠTVENOJ ODGOVORNOSTI

škola imali priliku da budu zaposleni u društvu Mtel na jedan dan.

Izveštaj o zaštiti životne sredine

Strategija društveno odgovornog poslovanja je relevantan deo korporativne strategije Telekom Srbija, u cilju uspostavljanja ravnoteže između ostvarivanja ekonomskih interesa, društvenog razvoja, zaštite životne sredine i očuvanja prirodnih resursa. Stav zaposlenih i menadžmenta Društva je da je zadatak svih, a posebno velikih privrednih subjekata, ne samo da daju svoj doprinos društvu, već i da odgovorno, savesno i pametno koriste resurse, ulažu u održivi razvoj i na taj način vrate svoj dug društvu i zajednici. U skladu sa tim, Telekom Srbija, kao aktivni i odgovorni član društva, poštuje zakon i etičke principe opšte prihvaćene u vođenju poslovanja i odbacuje i osuđuje sredstva nelegalnog i nepriličnog ponašanja da bi se postigli poslovni ciljevi, koje ostvaruje isključivo kvalitetom svojih proizvoda i usluga. Kada su spoljašnje javnosti u pitanju, Telekom Srbija obezbeđuje da tržište, dobavljači i javnost budu informisani o delovanju Društva poštujući fer konkurenciju, jer veruje da je to u njegovom sopstvenom interesu i u interesu njegovih korisnika i vlasnika kapitala.

Telekom Srbija preduzima mere za zaštitu životne sredine usvajajući ekološki orjentisane tehnologije i metode sa ciljem da se smanji negativan uticaj na životnu okolinu. Pri obavljanju delatnosti, Društvo vodi računa o aspektima zaštite životne sredine, kao što su racionalna potrošnja energije, prevencija nastajanja otpadnog materijala, pravilno odlaganje otpadnog materijala i njegova reciklaža. Društvo investiranjem i ugradnjom najsavremenije telekomunikacione tehnologije doprinosi primeni čistih tehnologija i tehnologija koje troše manje električne energije u odnosu na uređaje koji su korišćeni proteklih decenija.

Kao društvo sa najvećim udelom na tržištu komunikacija, Telekom Srbija je sasvim izvesno

najveći donator u regionu i njegove filantropske aktivnosti su duboko inkorporirane u korporativnom strateškom planu, tako da čine njegov sastavni deo, a ne opcionu delatnost. Stoga, korporativna filantropija predstavlja jedan od stubova kompanije, a društveno odgovorno poslovanje način na koji se doprinosi održivom razvoju, i to ne kroz pojedince, već kroz projekte namenjene velikom broju korisnika, kroz infrastrukturu, koja postaje opšte dobro i tako, kroz celo društvo. Društvo daje doprinos razvoju pravih društvenih vrednosti pružajući pomoć široj društvenoj zajednici. Poseban akcenat stavlja se na razvoj kreativnih, talentovanih i mladih ljudi koji će u skorijoj budućnosti biti lideri u lokalnoj i široj zajednici. Društvo ulaže u projektovan urbani i ruralni razvoj, učestvuje u izgradnji zdravstvenih odeljenja, uslužnih kapaciteta i drugih vidova infrastrukture i radi na održivom razvoju kako bi se poboljšao kvalitet života građana i povećao broj korisnika donacija.

Telekom Srbija generiše razne vrste otpada koji se uredno uklanja prema zakonskim propisima. Društvo ima zaključene ugovore za otkup opasnog i neopasnog otpada sa preduzećima ovlašćenim za takvu vrstu delatnosti, dok se radioaktivni otpad redovno predaje JP Nuklearni objekti Srbije koji jedino ima odobrenje za preuzimanje ove vrste otpada.

Buka koja se emituje u životnu sredinu uglavnom potiče od čilera klima uređaja koji su instalirani na objekte Društva. Ukoliko se sumnja da je nivo buke koji se emituje u životnu sredinu veći od zakonom propisanih vrednosti, pristupa se merenjima. U toku 2013. godine nismo imali prekoračenje dozvoljenog nivoa buke.

Elektromagnetno zračenje koje se emituje u životnu sredinu uglavnom potiče od radiobaznih stanica mobilne telefonije. Pre instaliranja bazne stanice, radi se Studija procene uticaja na životnu sredinu u kojoj su navedeni svi tehnički podaci i mere zaštite za tu baznu stanicu. Po odobrenju Studije o proceni uticaja na životnu sredinu, bazna stanica se pušta u rad. Postoje

propisi i standardi koji regulišu dozvoljeni nivo zračenja. Pre prvog puštanja u rad meri se nivo zračenja, a ukoliko postoji žalba na nivo zračenja od strane trećih lica, angažuje se ustanova da izmeri nivo zračenja. Prema Zakonu o zaštiti od nejonizujućeg zračenja, merenja nivoa elektromagnetnog zračenja radio baznih stanica vrši se svake dve godine. Do sada nismo imali prekoračenje dozvoljenog nivoa zračenja.

Ugovorena je isporuka 3.000 kutija za odlaganje otpadnog kancelarijskog papira i u toku je akcija postavljanja kutija u zgradama u kojima se nalazi kancelarijski prostor. Tako će Društvo prikupiti otpadni papir i on neće „završavati“ u komunalnom otpadu.

Nizom akcija savesnog odlaganja elektronskog otpada i odgovornim odnosom prema prirodi, Telekom Srbija i zavisna privredna društva pokazuju posvećenost zaštiti životne sredine i spremnost da se ekološki savesno posluje. Prilikom donošenja strateških odluka, Društvo uzima u obzir odredbe važećeg zakona koji reguliše oblast zaštite životne sredine, kao i sve potencijalne rizike svog poslovanja i uticaje koji se mogu reflektovati na prirodno okruženje, posebno imajući u vidu specifičnosti poslovanja sektora telekomunikacija. Nastavljeni su programi iz oblasti energetske efikasnosti, ekonomičnijeg trošenja resursa i upravljanja elektronskim otpadom, a aktivnosti na polju reciklaže i odlaganja otpadnog materijala u Društvu dale su pozitivne rezultate.

Tokom 2013, Društvo je predalo ili prodalo različite vrste otpadnih materija.

Na planu zaštite životne sredine i ljudi u 2013. godini društvo Mtel Banja Luka najviše pažnje posvetilo je radu baznih stanica i elektromagnetnom zračenju, te registraciji kompanije u Fondu za zaštitu okoliša BiH.

Kontinuiranom saradnjom sa ministarstvima zdravlja i socijalne zaštite Republike Srbije, Ministarstvom za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju RS, Regulatornom

agencijom za komunikacije, Tehničko-ekološkim zavodom, Institutom zaštite, ekologije i informatike, Republičkom zdravstveno-sanitarnom inspekcijom i opštinskim komunalnim policijama, u 2013. godini obezbeđeno je dosledno izvršavanje obaveza na planu zaštite životne sredine i ljudi.

U 2013. godini vođene su aktivnosti u cilju registracije kompanije u Fondu za zaštitu okoliša BiH. Fond obuhvata delatnosti u vezi sa prikupljanjem sredstava, podsticanjem i finansiranjem pripreme, sprovođenja i razvoja programa, projekata i sličnih aktivnosti u području očuvanja, održivog korišćenja, zaštite i unapređivanja stanja okoline i korišćenja obnovljivih izvora energije.

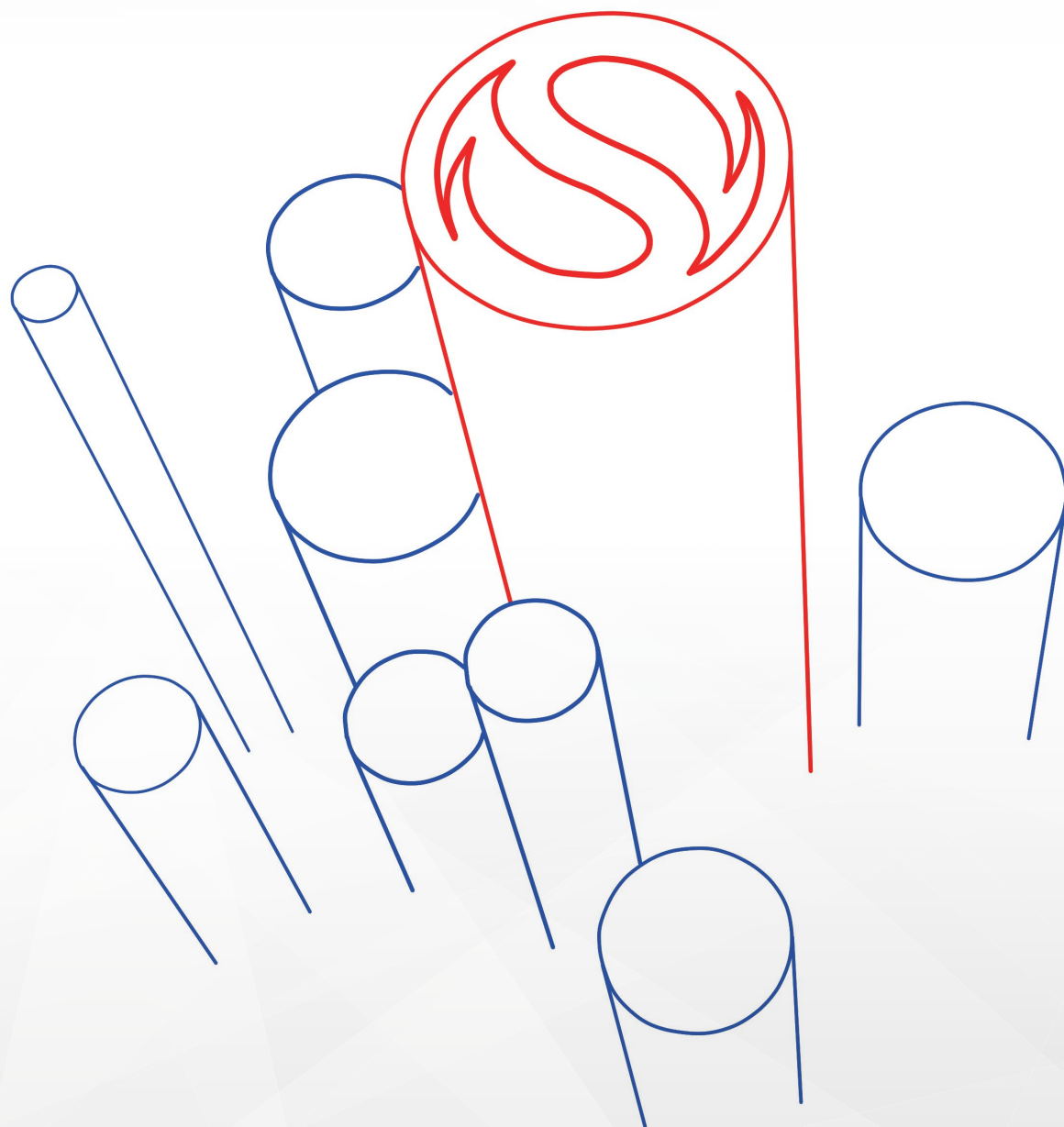
Obaveze društva prema Fondu proističu iz Pravilnika o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom i Pravilnika o upravljanju otpadom od električnih i elektronskih proizvoda. Na ovaj način Mtel direktno utiče na zaštitu životne sredine na području BiH.

U toku godine organizovane su i javne rasprave na kojima su građanima prezentovani podaci i zakonski propisi o zračenju baznih stanica, odnosno da je građenje ovih objekata u skladu sa normama propisanim Zakonom o zaštiti od nejonizujućih zračenja.

U cilju zaštite životne sredine, Mtel takođe kontinuirano sprovodi internu i eksternu kampanju za uštedu papira, odnosno korišćenje elektronskih računa umesto papirnih.

Društvo mtel u Crnoj Gori podržava ekološke projekte u skladu sa strategijom društveno odgovornog poslovanja. Jedan od njih je i podrška manifestaciji „Dani Borovnice“ u Plavu. Tokom 2013. godine nastavljene su aktivnosti u cilju unapređenja svesti zaposlenih o potrebi očuvanja životne sredine – smanjena je upotreba papira, jer se komunikacija odvija isključivo putem elektronske pošte. Kada su u pitanju korisnici, promovisana je dostava računa takođe putem elektronske pošte.

FINANSIJSKI REZULTATI

FINANSIJSKI REZULTATI

KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ

KONSOLIDOVANI BILANS USPEHA

U milionima RSD	2012. godina	2013. godina
Poslovni prihodi	122.222	119.477
Poslovni rashodi	(100.566)	(99.341)
EBIT	21.656	20.136
Stopa EBIT	17,7%	16,9%
EBITDA	47.422	45.232
Stopa EBITDA	38,8%	37,9%
Finansijski rashodi neto	(9.671)	(2.029)
Porez na dobit	300	(2.408)
Neto dobit	12.286	15.700
Stopa neto dobiti	10,1%	13,1%

U 2013. godini ostvareni su ukupni poslovni prihodi u iznosu od 119,5 milijardi dinara i niži su za 2,2% u odnosu na 2012. godinu. U posmatranom periodu poslovni rashodi opadaju za 1,2% i iznose 99,3 milijarde dinara.

Navedena kretanja utiču na pad operativne dobiti (EBIT) i EBITDA, kao i njihovih stopa.

Ostvarena neto dobit iznosi 15,7 milijarde dinara, što predstavlja rast od 27,8% u odnosu na prethodnu godinu. Na porast neto dobiti u 2013. godini značajno utiče smanjenje finansijskih rashoda, neto, usled otplate dela dugoročnih obaveza, kao i pad negativnih kursnih razlika.

Poslovni prihodi opadaju za 2,7 milijardi RSD zbog pada prihoda usluga javne fiksne telekomunikacione mreže i usluga mobilne telefonije.

Usluge javne fiksne telekomunikacione mreže opadaju za 1,6 milijardi RSD i uključuju fiksnu telekomunikacionu mrežu, internet, multimediju i kombinovane pakete usluga. Mobilna telefonija opada za 1,4 milijarde RSD, najvećim delom zbog

pada *prepaid* prihoda (za 3,1 milijardu RSD), dok *Postpaid* prihodi rastu (za 1,7 milijardi RSD).

Poslovni rashodi u 2013. godini iznose 99,3 milijarde RSD i opadaju za 1,2%. U 2012. godini Matično društvo je izvršilo modernizaciju mobilne mreže, odnosno zamenilo radio bazne stanice čija je vrednost bila 2,5 milijardi RSD.

U milionima RSD	31.12. 2012.	31.12. 2013.
AKTIVA		
Stalna sredstva	206.269	199.703
Nematerijalna ulaganja	63.880	61.784
Nekretnine, postrojenja i oprema	137.232	131.640
Ostala stalna sredstva	5.157	6.279
Obrtna sredstva	49.256	39.729
Zalihe	6.777	8.046
Potraživanja	19.339	17.588
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	15.879	8.334
Ostalo	7.261	5.761
UKUPNA AKTIVA	255.525	239.432
AKCIJSKI KAPITAL I OBAVEZE		
Kapital vlasnika	116.595	123.657
Osnovni kapital	100.000	100.000
Ostalo	16.595	23.657
Manjinski interes	19.959	19.437
Ukupan akcijski kapital	136.553	143.093
Dugoročne obaveze	59.772	34.618
Kredit	50.880	27.362
Ostale dugoročne obaveze	8.892	7.256
Tekuće obaveze	59.200	61.721
Kratkoročni deo kredita	31.975	31.313
Obaveze iz poslovanja	9.122	13.092
Ostale tekuće obaveze	18.103	17.316
UKUPNA PASIVA	255.525	239.432

Konsolidovani bilans stanja

FINANSIJSKI REZULTATI

Konsolidovani tokovi gotovine

U milionima RSD	2012.	2013.
Dobit pre poreza	11.985	18.107
Usaglašavanje dobiti	28.186	27.615
Gotovinski tokovi iz poslovnih aktivnosti, neto priliv	40.171	45.722
Gotovinski tokovi iz investicionih aktivnosti, neto odliv	(15.032)	(17.725)
Gotovinski tokovi iz aktivnosti finansiranja, neto odliv	(27.202)	(35.542)
Neto odliv gotovine i gotovinskih ekvivalenata	(2.063)	(7.545)
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku perioda	17.942	15.879
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda	15.879	8.334

Racio analiza konsolidovanih rezultata poslovanja

U milionima RSD	2012. godina	2013. godina
Ukupan dug	82.855	58.675
Neto dug	66.976	50.341
Neto dug/EBITDA	1,41	1,11
Ukupne obaveze/EBITDA	2,51	2,13
Koeficijent zaduženosti	32,9%	26,0%
Rigorozni racio likvidnosti	0,82	0,89

U toku 2013. godine poboljšani su finansijski pokazatelji zaduženosti i likvidnosti koji se prate na konsolidovanom nivou i to najvećim delom zbog otplate kredita u Matičnom društvu.

Pored toga, u decembru 2013. godine, potpisan je Aneks ugovora o dugoročnim kreditnim aranžmanima, na osnovu koga je Matično društvo dobilo povoljnije uslove otplate preostalog dela kredita. Restruktuiranje ovog kredita poboljšava likvidnosnu poziciju Matičnog društva od 2014. godine.

FINANSIJSKI IZVEŠTAJI MATIČNOG DRUŠTVA I ZAVISNIH DRUŠTAVA

OSNOVNI FINANSIJSKI POKAZATELJI

Telekom Srbija

Bilans uspeha

U milionima RSD	2012. godina	2013. godina
Poslovni prihodi	90.947	89.049
Poslovni rashodi	(75.071)	(73.870)
EBIT	15.876	15.179
Stopa EBIT	17,5%	17,0%
EBITDA	32.678	31.575
Stopa EBITDA	35,9%	35,5%
Finansijski prihodi / (rashodi) neto	(5.465)	2.037
Porez na dobit	841	(1.887)
Neto dobit	11.251	15.329
Stopa neto dobiti	12,4%	17,2%
Zarada po akciji	14,06	19,16

Dobit Matičnog društva, nakon oporezivanja, iznosi 15,3 milijarde dinara, što predstavlja rast od 36,2% u odnosu na 2012. godinu. U 2013. godini, EBIT iznosi 15,2 milijardi dinara, a EBITDA 31,6 milijardi dinara.

KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA 2013. GODINU

Na neto rezultat u 2013. godini značajan uticaj ima pozitivan finansijski podbilans, kao posledica smanjenja negativnih kursnih razlika i manjih rashoda kamata usled značajnog smanjenja kreditnih obaveza, kao i prihodi od dividendi.

Poslovni prihodi su u posmatranom periodu iznose 89 milijardi dinara i opadaju za 2,1% u odnosu na 2012. godinu, i to najvećim delom zbog pada prihoda tradicionalne fiksne telefonije.

Bilans stanja

U milionima RSD	31.12. 2012.	31.12. 2013.
STALNA SREDSTVA	167.845	161.990
Nematerijalna ulaganja	6.303	5.568
Nekretnine i oprema i avansi	96.010	90.972
Učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica	60.909	60.703
Ostalo	4.623	4.747
OBRтна SREDSTVA	34.565	25.935
Zalihe	5.829	6.663
Potraživanja	13.167	13.522
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	10.862	2.012
Ostalo	4.707	3.738
UKUPNA AKTIVA	202.410	187.925
TEKUĆE OBAVEZE	51.458	52.355
Tekuća dospeća dugoročnih kredita	29.931	29.870
Obaveze iz poslovanja	6.908	8.412
Ostale kratkoročne obaveze	14.619	14.073
DUGOROČNE OBAVEZE	50.946	27.807
Dugoročni krediti	46.658	23.845
Ostale dugoročne obaveze	4.288	3.962
KAPITAL	100.006	107.763
UKUPNA PASIVA	202.410	187.925

Tokovi gotovine

U milionima RSD	2012.	2013.
Dobit pre oporezivanja	10.411	17.216
Usaglašavanje dobiti	12.664	13.119
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	23.075	30.335
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	(7.377)	(8.290)
Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	(18.853)	(30.895)
Neto odliv gotovine i gotovinskih ekvivalenata	(3.156)	(8.850)
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku godine	14.019	10.862
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju godine	10.862	2.012

Racio analiza

U milionima RSD	2012.	2013.
Ukupan dug	76.589	53.715
Neto dug	65.727	51.702
Neto dug / EBITDA	2,01	1,64
Ukupne obaveze / EBITDA	3,13	2,54
Koeficijent zaduženosti	39,7%	32,4%
Rigorozni racio likvidnosti	0,65	0,68

Smanjenje koeficijenta zaduženosti na dan 31. decembar 2013. godine uslovljeno je najvećim delom otplatom dugoročnih kreditnih obaveza.

FINANSIJSKI REZULTATI

Mtel

Bilans uspeha

U milionima RSD	2012. godina	2013. godina
Poslovni prihodi	28.290	27.399
Poslovni rashodi	(21.260)	(21.160)
EBIT	7.030	6.239
Stopa EBIT	24,8%	22,8%
EBITDA	13.429	12.397
Stopa EBITDA	47,5%	45,2%
Finansijski prihodi neto	101	238
Porez na dobit	(713)	(636)
Neto dobit	6.419	5.841
Stopa neto dobiti	22,7%	21,3%

Neto dobit u 2013. godini iznosi 5,8 milijardi dinara i opada za 9,0% u odnosu na 2012. godinu.

Ukupno ostvareni prihodi Mtel-a u 2013. godini su za 3,1% niži u odnosu na prethodnu godinu, zbog pada prihoda tradicionalne fiksne telefonije (za 309 miliona dinara), kao i mobilne telefonije (za 426 miliona dinara).

U 2013. godini poslovni rashodi Mtel-a iznose 21,2 milijarde dinara, i niži su za 0,5% u odnosu na prethodnu godinu.

Bilans stanja

U milionima RSD	31.12.2012.	31.12.2013.
STALNA SREDSTVA	37.929	38.793
Nematerijalna ulaganja	4.655	4.151
Nekretnine i oprema i avansi	29.771	29.625
Učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica	3.402	3.488
Ostalo	101	1.529
OBRTNA SREDSTVA	10.641	11.272
Zalihe	557	1.085
Potraživanja	2.585	3.734
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	4.457	5.714
Ostalo	3.042	737
UKUPNA AKTIVA	48.570	50.065
TEKUĆE OBAVEZE	5.636	7.440
Tekuća dospeća dugoročnih kredita	1.254	1.090
Obaveze iz poslovanja	1.679	3.993
Ostale kratkoročne obaveze	2.703	2.357
DUGOROČNE OBAVEZE	2.472	1.944
Dugoročni krediti	1.861	1.455
Ostale dugoročne obaveze	611	489
KAPITAL	40.462	40.681
UKUPNA PASIVA	48.570	50.065

KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA 2013. GODINU

Tokovi gotovine

U milionima RSD	2012.	2013.
Dobitak pre oporezivanja	7.131	6.477
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	13.426	11.051
Neto odliv gotovine aktivnosti investiranja	(2.629)	(2.381)
Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	(10.019)	(7.413)
Neto priliv gotovine	778	1.257
Gotovina na početku godine	3.679	4.457
Gotovina na kraju godine	4.457	5.714

Poslovni prihodi opadaju za 107 miliona RSD usled pada prihoda od usluga mobilne telefonije (za 162 miliona RSD). Pad prihoda od mobilne telefonije uslovljen je pre svega padom *prepaid* prihoda od 143 miliona RSD, dok *postpaid* raste za 26 miliona RSD. Prihodi od WiMaxa, rastu za 3 miliona dinara.

Poslovni rashodi u 2013. godini iznose 4,6 milijardi RSD i niži su za 2,1% u odnosu na 2012. godinu, pre svega zbog pada troškova amortizacije (za 104 miliona RSD) i operatora (66 miliona RSD). Istovremeno troškovi mobilnih telefona rastu za 142 miliona RSD zbog povećane prodaje *postpaid* paketa.

Bilans stanja

u milionima RSD	31.12. 2012.	31.12. 2013.
STALNA SREDSTVA	5.689	5.449
Nematerijalna ulaganja	1.873	1.692
Nekretnine i oprema	3.727	3.691
Ostalo	89	66
OBRTNA SREDSTVA	1.324	1.344
Zalihe	359	260
Potraživanja	503	717
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	59	208
Ostalo	403	159
UKUPNA AKTIVA	7.013	6.793
TEKUĆE OBAVEZE	1.819	1.895
Tekuća dospeća dugoročnih kredita	944	476
Obaveze iz poslovanja	534	944
Ostale kratkoročne obaveze	341	475
DUGOROČNE OBAVEZE	2.422	1.984
Dugoročni krediti	2.232	1.810
Ostale dugoročne obaveze	190	174
KAPITAL	2.772	2.914
UKUPNA PASIVA	7.013	6.793

mtel

Bilans uspeha

U milionima RSD	2012. godina	2013. godina
Poslovni prihodi	4.860	4.753
Poslovni rashodi	(4.652)	(4.555)
EBIT	208	198
Stopa EBIT	4,3%	4,2%
EBITDA	1.407	1.293
Stopa EBITDA	29,0%	27,2%
Finansijski rashodi neto	(156)	(62)
Porez na dobit	16	(18)
Neto dobit	68	118
Stopa neto dobiti	1,4%	2,5%

Neto dobit u 2013. godini iznosi 118 miliona dinara i veća je za 73,5% u odnosu na prethodnu godinu, čemu je znatno doprinelo smanjenje finansijskih rashoda, neto, zbog otplate kreditnih obaveza.

U 2013. godini, poslovni prihodi iznose 4,8 milijardi dinara, a rashodi 4,6 milijardi dinara.

FINANSIJSKI REZULTATI

Tokovi gotovine

U milionima RSD	2012.	2013.
Dobitak pre oporezivanja	52	136
Usaglašavanje dobiti	1.270	1.079
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	1.322	1.215
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	(263)	(160)
Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	(1.059)	(906)
Neto priliv gotovine	-	149
Gotovina na početku godine	59	59
Gotovina na kraju godine	59	208

Racio analiza

U milionima RSD	2012.	2013.
Ukupan dug	3.176	2.286
Neto dug	3.118	2.078
Neto dug/EBITDA	2,22	1,61
Ukupne obaveze/EBITDA	3,01	3,00
Koeficijent zaduženosti	52,9%	41,6%
Rashodi kamata/poslovni prihodi	3,53%	1,65%
Rigorozni racio likvidnosti	0,56	0,63

Na smanjenje koeficijenta zaduženosti utiče otplata kreditnih obaveza u toku 2013. godine.

TELUS

Bilans uspeha

U milionima RSD	2012. godina	2013. godina
Poslovni prihodi	1.654	1.705
Poslovni rashodi	(1.495)	(1.506)
EBIT	159	199
Stopa EBIT	9,6%	11,7%
EBITDA	167	206
Stopa EBITDA	10,1%	12,1%
Finansijski prihodi neto	53	34
Neto dobit	197	197
Stopa neto dobiti	11,9%	11,6%

Poslovni prihodi iznose 1,7 milijardi dinara, što predstavlja rast od 3,1% u odnosu na prethodnu godinu. Prihodi od prodaje Matičnom društvu čine 59% prihoda (2012: 60%), JP PTT čine 26% (2012: 26%), a ostatak se odnosi na prihode ostvarene od prodaje usluga trećim licima.

Brži rast poslovnih prihoda u odnosu na poslovne rashode doveo je do rasta EBIT, EBITDA i neto dobiti, kao i njihovih stopa.

Bilans stanja

U milionima RSD	31.12. 2012.	31.12. 2013.
STALNA SREDSTVA	31	26
OBRтна SREDSTVA	978	842
Potraživanja	399	694
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	166	139
Ostalo	413	9
UKUPNA AKTIVA	1.009	868
TEKUĆE OBAVEZE	136	128
DUGOROČNA REZERVISANJA	99	64
KAPITAL	774	676
UKUPNA PASIVA	1.009	868

**KONSOLIDOVANI
IZVEŠTAJ O POSLOVANJU
ZA 2013. GODINU**

Tokovi gotovine

U milionima RSD	2012.	2013.
Dobit pre oporezivanja	212	233
Usaglašavanje dobiti	(99)	(145)
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	113	88
Neto priliv / odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	(57)	184
Neto odliv / priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	52	(300)
Neto priliv / odliv gotovine	108	(28)
Gotovina na početku godine	58	166
Gotovina na kraju godine	166	138

Bilans stanja

U milionima RSD	31.12. 2012.	31.12. 2013.
STALNA SREDSTVA	819	781
Nematerijalna ulaganja	447	427
Nekretnine i oprema	372	354
OBRTNA SREDSTVA	373	188
Potraživanja	27	88
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	45	68
Ostalo	301	32
UKUPNA AKTIVA	1.192	969
TEKUĆE OBAVEZE	105	56
DUGOROČNA REZERVISANJA	81	82
KAPITAL	1.006	831
UKUPNA PASIVA	1.192	969

FiberNet

Bilans uspeha

U milionima RSD	2012. godina	2013. godina
Poslovni prihodi	43	49
Poslovni rashodi	(132)	(112)
Poslovni gubitak	(89)	(63)
Finansijski prihodi neto	15	7
Neto gubitak	(74)	(56)

Prihodi od prodaje su ostvareni po osnovu davanja u zakup optičkog kabla zavisnom društvu mtel (75%) i Matičnom društvu (16%), dok ostali čine 9% (2012. godina: mtel 80%, Matično društvo 16%, ostali 4%).

Pad poslovnih rashoda uslovljen je pre svega nižim troškovima zakupa zbog niže ugovorene naknade za korišćenje zemljišta Željeznica Crne Gore za potrebe optičkog kabla (od avgusta 2012. godine za 0,29 EUR/m).

TS:NET B.V.

Bilans uspeha

U milionima RSD	2012. godina	2013. godina
Poslovni prihodi	69	70
Poslovni rashodi	(38)	(38)
EBIT	31	32
Stopa EBIT	44,9%	45,7%
EBITDA	62	63
Stopa EBITDA	89,9%	90,0%
Neto dobit	24	25
Stopa neto dobiti	34,8%	35,7%

Poslovni prihodi se u celini odnose na prihode od iznajmljivanja opreme Matičnom društvu. U strukturi poslovnih rashoda najveće učešće

FINANSIJSKI REZULTATI

imaju troškovi amortizacije (više od 80%).

U januaru 2013. godine isplaćene su dividende Matičnom društvu u iznosu od 420 hiljada EUR.

U toku 2013. godine izvršen je povraćaj uloga Matičnom društvu, čime je smanjen kapital u iznosu od 712 hiljada EUR.

Navedena kretanja dovela su do smanjenja poslovnog gubitka u odnosu na 2012. godinu.

Bilans stanja

U milionima RSD	31.12. 2012.	31.12. 2013.
OBRTNA SREDSTVA	137	60
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	123	45
Ostalo	14	15
STALNA SREDSTVA	241	211
UKUPNA AKTIVA	378	271
TEKUĆE OBAVEZE	6	1
KAPITAL	372	270
UKUPNA PASIVA	378	271

HD-WIN

Bilans uspeha

U milionima RSD	2012. godina	2013. godina
Poslovni prihodi	1.560	1.709
Poslovni rashodi	(1.926)	(1.936)
Poslovni gubitak	(366)	(227)
Finansijski rashodi neto	(92)	(121)
Neto gubitak	(458)	(348)

Poslovni prihodi rastu za 149 miliona RSD, pre svega usled rasta prihoda po osnovu prodaje TV prava i licenci.

Rashodi rastu za 10 miliona RSD, uglavnom zbog troškova kupljenih prava i licenci.

**KONSOLIDOVANI
IZVEŠTAJ O POSLOVANJU
ZA 2013. GODINU**

